

*Професионална Гимназия по Механизация на Селското Стопанство и
Електроника*

„Никола Йонков Вапцаров“, гр. Средец.

УТВЪРЖДАВАМ:

ДИРЕКТОР:

Инж. Димитър Лапчев

**ПРАВИЛНИК
ЗА ДЕЙНОСТТА НА**

**ПГМССЕ „Н. Й. Вапцаров“
през учебната 2023/ 2024 г.**

Правилникът за дейността на училището е приет на заседание на Педагогическия съвет с Протокол № 8 от 11/09 /2023 г. и е утвърден със Заповед № 409/ 13/09/2023 г. на директора на училището.

СЪДЪРЖАНИЕ

ЧАСТ ПЪРВА. ОБЩИ ПОЛОЖЕНИЯ

Глава първа. Устройство и статут

Глава втора. Структура, състав и управление на училището

Глава трета. Области на дейност

Раздел I. Органи за управление и контрол

Раздел II. Органи за съуправление

Глава четвърта. Участници в образователния процес

Раздел I. Ученици

Раздел II. Подкрепа за личностно развитие на учениците

Раздел III. Санкции на учениците

Раздел IV. Родители

Раздел V. Учители и други педагогически специалисти

Раздел VI. Повишаване квалификацията на учителите, директорите и другите педагогически специалисти

Раздел VII. Кариерно развитие на педагогическите специалисти

Раздел VIII. Класни ръководители

Раздел IX. Дежурни учители

ЧАСТ ВТОРА. ОРГАНИЗАЦИЯ НА ДЕЙНОСТИТЕ

Глава първа. Училищно образование

Глава втора. Училищна подготовка

Глава трета. Учебен план

Глава четвърта. Организация на дейностите в училищното образование

Раздел I.

Раздел II.

Глава пета. Форми на обучение

Раздел I.

Раздел II.

Глава шеста. Оценяване на резултатите от ученето

Раздел I.

Раздел II.

Раздел III.

Глава седма. Завършване на клас, етап и степен на образование

Глава осма. План-прием

Глава девета. Институционални програми

Глава десета: Годишен план за работата на училищно обществото

ЧАСТ I

ОБЩИ ПОЛОЖЕНИЯ

Глава първа. Устройство и статут

Чл.1 (1) Този правилник урежда устройството, функциите, организацията, управлението и финансирането на ПГМССЕ „Н. Й. Вапцаров”, свързани с осигуряване на правото на училищно образование.

(2) Правилникът се прилага и е задължителен за цялата училищна общност – участниците в образователния процес – учениците, учителите, директора и другите педагогически специалисти, родителите, както и непедagogическите специалисти.

Чл.2. Цел на настоящия правилник е да приведе в съответствие със Закона за предучилищното и училищно образование и държавните образователни стандарти правилника за дейността на в ПГМССЕ „Н. Й. Вапцаров”

Чл.3. (1) ПГМССЕ „Н. Й. Вапцаров” е юридическо лице по смисъла на чл. 29. (1) от ЗПУО, на бюджетна издръжка съгласно ЗДБРБ и е второстепенен разпоредител с бюджетни кредити към община Средец.

(2) Седалището и адресът на управление са: гр.Средец, ул.“Раковска“ №10а .

Чл.4. Наименованието на училището включва име и означение на вида му (*по чл. 38, ал. 1, чл. 42, ал.2 от ЗПУО*).

Чл.5. (1) ПГМССЕ „Н. Й. Вапцаров” има обикновен собствен печат и печат с изображение на държавния герб.

(2) Училището има идентификационен код по БУЛСТАТ.

Чл. 6.(1) ПГМССЕ „Н. Й. Вапцаров” осъществява своята дейност въз основа на принципа на автономията и в съответствие с нормативните актове, като:

1. определя свои политики за развитието си в съответствие със законите на страната;

2. урежда устройството и дейността си в правилник в съответствие със ЗПУО и подзаконовите актове по прилагането му;

3. избира организацията, методите и средствата на обучение за осигуряване на качествено образование;

4. определя свои символи и ритуали в съответствие с принципите на националната идентичност и култура.

5. участва в национални и международни програми и проекти, подпомагащи дейности в областта на образованието.

(2) Автономията на училището включва и правото на училището да избира и съставя свои училищни учебни планове, да разпределя учебната програма в зависимост от

потребностите на учениците, да определя учебните предмети и да разработва учебните програми в случаите, предвидени в ЗПУО.

Чл.7.(1) Статутът на училището е *неспециализирана професионална гимназия с дневна форма на обучение.*

(2) ПГМССЕ „Н. Й. Вапцаров” е общинско училище, в което се обучават ученици от VIII до XII клас, включително и самостоятелна форма на обучение.

(3) ПГМССЕ „Н. Й. Вапцаров” осигурява завършването на клас, придобиването на степен на образование и на професионална квалификация по специалности :

1. Промислена електроника;
2. Механизация на селското стопанство;

(4) Гимназията осъществява професионално образование с придобиване на втора степен на професионална квалификация , при завършване на пълния курс на обучение.

Чл.8 (1) Обучението в ПГМССЕ „Н. Й. Вапцаров” се провежда на книжовен български език. Усвояването на книжовния български език е задължително за всички деца и ученици.

(2) Учителите са длъжни да преподават на български език и да подпомагат децата и учениците при овладяването и прилагането на книжовноезиковите му норми при обучението по всички учебни предмети, с изключение на чужд език.

Чл. 9 Учениците ползват правото си на безплатно образование, безплатно ползване на училищната база, правото на безплатна педагогическа консултация, отнасяща се до учебния процес и професионалното им ориентиране, на морално и материално стимулиране.

Чл. 10. За дейности извън държавните образователни изисквания при приемане на ученици в училището след основно образование, както и за професионална подготовка и обучение след завършено средно образование се заплащат такси по условия и ред определени от Министъра на образованието и науката.

Чл. 11. (1) Училищното образование в ПГМССЕ „Н. Й. Вапцаров” е светско.

(2) Не се допуска налагането на идеологически и/или религиозни доктрини.

Чл.12. Училището осъществява своята дейност в съответствие с Конституцията на Република България, Кодекса на труда и българското трудово законодателство; Закона за предучилищно и училищно образование и другите нормативни актове и документи, отнасящи се до образованието, Правилника за дейността на училището.

Глава втора. Структура, състав и управление на училището

Чл. 13. (1) Общата организационна структура на училището включва органи за управление и контрол, органи за съуправление и помощни консултативни органи, педагогически специалисти, административен персонал, помощно-обслужващ персонал.

(2) Органи за управление и контрол:

1. Директор;
2. Заместник директор;
3. Обществен съвет;
4. Педагогически съвет;

(3) Органи за съуправление и помощни консултативни органи:

1. Общо събрание;
2. Ученически парламент;

(3) Педагогически специалисти:

1. Старши учители;
2. Учители

(4) Административен персонал (*Функциите на непедагогическите специалисти са уредени в Правилника за вътрешния трудов ред*):

1. Счетоводител;
2. Административно-технически секретар;
3. Касиер.

(5) Помощно-обслужващ персонал:

1. Хигиенисти (Чистачи);
2. Работник по ремонт и поддръжка;
3. Огняр;
4. Невъоръжена охрана.

(6) Общата численост на персонала е обвързана с щатното разписание.

Чл.14. (1) Лицата, заети по трудово правоотношение в училището като учители изпълняват функции на класни ръководители, ръководители на екипи по ключови компетентности, ръководители на извънкласни дейности и др. в рамките на осемчасовия работен ден.

(2) Всички други трудови задължения се изпълняват съгласно *чл.110 от Кодекса на труда* – работа при същия работодател, извън трудовите правоотношения в извън работно време и се изпълняват и заплащат съгласно нормативната уредба в *Наредба № 1* за работната заплата и Вътрешните правила за работната заплата в ПГМССЕ „Н. Й. Вапцаров”

Чл.15. Ръководството на училището съгласува училищната политика със социалните партньори.

Чл.16. Всички други области на дейност се регламентират във вътрешните нормативни актове на училището съгласно действащото законодателство.

Глава трета. Области на дейност

Раздел I. Органи за управление и контрол

✓ Директор

Чл.17. (1) в ПГМССЕ „Н. Й. Вапцаров“ се управлява и представлява от директор.

(2) Директорът е орган за управление и контрол на образователната институция.

Чл. 18 (1) Директорът на училището организира и контролира цялостната дейност на институцията в съответствие с правомощията, определени с държавния образователен стандарт за статута и професионалното развитие на учителите, директорите и другите педагогически специалисти.

(2) Директорът е педагогически специалист.

(3) Директорът, като орган на управление и контрол на общинско училище, изпълнява своите функции като:

1. организира, контролира и отговаря за дейностите, свързани с обучение, възпитание и социализация в институцията;

2. отговаря за спазването и прилагането на държавните образователни стандарти;

3. утвърждава Списък-образец на институцията след съгласуване с началника на регионалното управление на образованието – за институциите, прилагащи системата на делегиран бюджет и предлага за утвърждаване от началника на регионалното управление на образованието;

4. организира и ръководи процеса на самооценяване на училището чрез изготвяне на вътрешна оценка на качеството на предоставяното образование с оглед внасянето на подобрения в работата на институцията;

5. определя училищния план-прием;

6. контролира дейности, свързани със задържането на учениците от институцията, подлежащи на задължително обучение и с организирането и изпълнението на приема;

7. подписва документите за преместване на учениците, за завършен клас, за степен на образование;

8. съхранява училищния печат и печата с държавния герб;

9. изготвя длъжностно разписание на персонала и утвърждава поименно разписание на длъжностите;

10. сключва, изменя и прекратява трудови договори с педагогическите специалисти и с непедагогическия персонал в институцията в съответствие с Кодекса на труда. Обявява свободните работни места в бюро по труда и в Регионалния инспекторат по образованието в тридневен срок от овакантиането им;

11. организира ефективното управление на персонала, като създава условия за повишаването на професионалната му квалификация и за кариерно развитие на педагогическите специалисти;

12. организира атестирането на педагогическите специалисти и при необходимост организира изработването на план за методическа и организационна подкрепа;

13. отговаря за законосъобразното, целесъобразно, икономично и прозрачно разпореждане с бюджетните средства, за което се отчита пред финансиращия орган, информира Педагогическия съвет, социалните партньори и общественния съвет;

14. контролира и отговаря за правилното попълване и съхраняване на документите;

15. съдейства на компетентните контролни органи при извършване на проверки и организира и контролира изпълнението на препоръките и предписанията им;

16. поощрява и награждава ученици, учители и други педагогически специалисти и непедагогическия персонал за постиженията и изявите им;

17. налага санкции на ученици, учители и други педагогически специалисти и непедагогическия персонал;

18. отговаря за осигуряването на здравословна, безопасна и благоприятна среда за обучение, възпитание и труд;

19. отговаря за опазването и обогатяването на материално-техническата база на институцията, като създава подходяща организация с цел ефективно изпълнение на задълженията;

20. осъществява взаимодействие с родители и представители на организации и общности;

21. координира взаимодействието със социалните партньори и заинтересовани страни;

22. представлява институцията пред органи, институции, организации и лица и сключва договори с юридически и физически лица по предмета на дейност в съответствие с предоставените му правомощия;

23. съдейства на компетентните органи за установяване на нарушения по *чл. 347 от Закона за предучилищното и училищно образование.*

Чл.19. (1) В изпълнение на своите правомощия директорът издава заповеди.

(2) Административните актове на директора на училището могат да се оспорват по административен ред пред началника на регионалното управление по образованието.

(3) Административните актове на директора 2 могат да се обжалват по реда на Административно процесуалния кодекс.

✓ **Заместник директор**

Основна цел на длъжността:

Заместник-директорът по учебната дейност подпомага директора при управлението и контрола на образователната дейност в училището.

Подчиненост, връзки и взаимодействия:

Заместник-директорът по учебната дейност е подчинен на директора на училището и изпълнява възложени от него задачи. Взема решения, свързани с учебната дейност и произтичащи от изпълнение на преките му задължения. Контактна с ученици, родители, педагогически специалисти, служители, длъжностни лица, членове на общественния съвет, училищното настоятелство, представители на институции.

✓ **Обществен съвет**

Чл. 20. (1) С цел създаване на условия за активни и демократично функциониращи общности към училището се създава обществен съвет.

(2) Общественият съвет е орган за подпомагане на развитието на училището и за граждански контрол на управлението му.

Чл. 21. (1) Общественият съвет се състои от нечетен брой членове и включва един представител на финансиращия орган и най-малко трима представители на родителите на деца и ученици от съответната институция.

(2) Представителите на родителите се излъчват от събрание на родителите, свикано от директора на училището. На събранията се определя броя на представителите на родителите и се избират и резервни членове на обществения съвет.

(3) Председателят на обществения съвет се избира от членовете му.

(4) Членовете на обществения съвет се определят за срок, не по-дълъг от три години.

Чл. 22. (1) Общественият съвет се свиква на заседание най-малко 4 пъти годишно, като задължително провежда заседание в началото на учебната година.

(2) С право на съвещателен глас в работата на обществения съвет на училището участват поне трима представители на ученическото самоуправление.

(3) С право на съвещателен глас в работата на обществения съвет на училището участва и представител на настоятелството.

(4) В заседанията на обществения съвет могат да бъдат канени и служители на институцията, на регионалното управление на образованието, експерти, на синдикатите, на юридическите лица с нестопанска цел и други заинтересовани лица.

Чл. 23. (1) Директорът на училището има право да присъства на заседанията на общественения съвет и да изразява становище по разглежданите въпроси.

(2) Директорът е длъжен при поискване от общественения съвет да предоставя всички сведения и документи, необходими за дейността му.

(3) При необходимост директорът може да отправи искане до председателя на общественения съвет за свикването му.

Чл. 24. (1) Общественият съвет в училището:

1. одобрява стратегията за развитие на училището и приема ежегодния отчет на директора за изпълнението ѝ;

2. участва в работата на педагогическия съвет при обсъждането на програмите по *чл. 263, ал. 1, т. 8 и 9 от ЗПУО* и при обсъждане на избора на ученически униформи;

3. предлага политики и мерки за подобряване качеството на образователния процес въз основа на резултатите от самооценката на институцията, външното оценяване – за училищата и инспектирането на училището;

4. дава становище за разпределението на бюджета по дейности и размера на капиталовите разходи, както и за отчета за изпълнението му;

5. съгласува предложението на директора за разпределение на средствата от установеното към края на предходната година превишаване на постъпленията над плащанията по бюджета на училището;

6. съгласува училищния учебен план;

7. участва с представители в комисиите за атестиране на директорите при условията и по реда на държавния образователен стандарт за статута и професионалното развитие на учителите, директорите и другите педагогически специалисти;

8. съгласува избора от учителите в училището по *чл. 164, ал. 2 от ЗПУО* на учебниците и учебните комплекти;

9. сигнализира компетентните органи, когато при осъществяване на дейността си констатира нарушения на нормативните актове;

10. дава становище по училищния план-прием по *чл. 143, ал. 1 от ЗПУО*;

11. участва в създаването и приемането на етичен кодекс на училищната общност.

(2) При неодобрение от обществения съвет на актовете по *ал. 1, т. 1 и б* те се връщат с мотиви за повторно разглеждане от Педагогическия съвет. При повторното им разглеждане Педагогическият съвет се произнася по мотивите и взема окончателно решение.

(3) Условията и редът за създаването, устройството и дейността на обществения съвет се уреждат с правилник, издаден от министъра на образованието и науката.

✓ **Педагогически съвет**

Чл. 25. (1) Специализиран орган за разглеждане и решаване на основни педагогически въпроси в училището е педагогическият съвет.

(2) Педагогическият съвет включва в състава си всички педагогически специалисти.

(3) Директорът на училището е председател на Педагогическия съвет.

(4) В заседанията на Педагогическия съвет с право на съвещателен глас може да участва медицинското лице, което обслужва училището.

(5) Директорът на училището в качеството си на председател на Педагогическия съвет, кани писмено представителите на Педагогическия съвет, като им предоставя възможно най-пълна информация по въпросите, които предстои да бъдат обсъждани.

Чл. 26. (1) Педагогическият съвет в училището:

1. приема стратегия за развитие на училището за следващите 4 години с приложени към нея план за действие и финансиране;

2. приема правилник за дейността на училището;

3. приема училищния учебен план;

4. приема формите на обучение;

5. приема годишния план за дейността на училището;

6. приема мерки за повишаване качеството на образованието;

7. приема програма за превенция на ранното напускане на училище;

8. приема програма за предоставяне на равни възможности и за приобщаване на децата и учениците от уязвими групи;

9. предлага на директора разкриване на занимания по интереси;

10. прави предложения на директора за награждаване на ученици и за налагане на съответните санкции в предвидените в този закон случаи;

11. определя училищни символи и ритуали и други отличителни знаци;

12. участва със свои представители в създаването и приемането на етичен кодекс на училищната общност;

13. запознава се с бюджета на училището, както и с отчетите за неговото изпълнение;

14. периодично, най-малко три пъти през една учебна година, проследява и обсъжда нивото на усвояване на компетентности от учениците и предлага съвместни мерки между учителите с цел подобряване на образователните резултати;

15. упражнява други правомощия, определени с нормативен акт.

(2) Документите по ал. 1, т. 1 – 5 и т. 7 – 9 се публикуват на интернет страницата на училището.

Раздел II. Органи за съуправление

✓ **Общо събрание**

Чл. 27. (1) Общото събрание се състои от всички работници и служители в училището.

(2) Ред за работа на общото събрание. Общото събрание на работниците и служителите самó определя реда за своята работа. Свиква се от работодателя, от ръководството на синдикална организация, както и по инициатива на една десета от работниците и служителите.

(3) Общото събрание е редовно, ако на него присъстват повече от половината от работниците и служителите.

(4) Общото събрание на работниците и служителите приема решенията си с обикновено мнозинство от присъстващите, доколкото в кодекса, в друг закон или в устав не е предвидено друго.

✓ **Ученически парламент**

Чл.28. (1) Ученическият парламент към в ПГМССЕ „Н. Й. Вапцаров” е форма на ученическото самоуправление на ниво училище, чрез която учениците участват в училищния живот и в организационното развитие на училището.

(2) Ученическият парламент има свои представители и ниво паралелка в училището, която съдейства за даването на мнения и предложения за училищните дейности;

(3) Съставът на ученическия парламент се определя от неговите участници, в зависимост от броя на учениците в училище.

(4) Функциите и дейността на ученическия парламент сеопределят с правилника на училището по предложение на учениците.

Чл. 29. Представителите на ученическия парламент участват с право на съвещателен глас в:

1. заседанията на педагогическия съвет, като получават възможно най-пълна информация по въпросите, които предстои да бъдат обсъждани;
2. работата на обществения съвет на училищата с поне трима представители на ученическото самоуправление.

Глава четвърта. Участници в образователния процес

Раздел I. Ученици

Чл. 30 Всеки ученик, заема определено в началото на учебната година работно място в класната стая, за състоянието, на което носи отговорност и своевременно уведомява класния ръководител за забелязани повреди.

Чл. 31 Като форма на участие на учениците в дейността на живота на училището, се изграждат Класни ученически съвети и Ученически парламент.

Чл. 32. (1) Учениците, имат следните **права**:

1. да бъдат обучавани и възпитавани в здравословна, безопасна и сигурна среда;
2. да бъдат зачитани като активни участници в образователния процес;
3. да избират профила или професията;
4. да избират между учебните предмети или модули, предложени от училището за изучаване в избираемите учебни часове;
5. да получават библиотечно-информационно обслужване;
6. да получават информация относно обучението, възпитанието, правата и задълженията си;
7. да получават обща и допълнителна подкрепа за личностно развитие;
8. да бъдат информирани и консултирани във връзка с избора на образование и/или професия;
9. да участват по собствен избор в проектни и извънкласни дейности;
10. да дават мнения и предложения за училищните дейности, включително за избираемите учебни часове;
11. чрез формите на ученическо самоуправление да участват в обсъждането при решаване на въпроси, засягащи училищния живот и училищната общност, в т. ч. училищния учебен план;
12. да получават съдействие от училището и от органите на местното самоуправление при изразяване на мнението си по въпроси, които пряко ги засягат, както и при участие в живота на общността;
13. да бъдат поощрявани с морални и материални награди;
14. да получават от учителите консултации- включително и учениците на самостоятелна форма на обучение;
15. да бъдат защитавани от училището при накърняване на личното им достойнство и нарушаване на човешките им права;
16. да ползват безплатно цялата училищна материално-техническа база и в извънучебно време за развитие на интересите и способностите си;
17. Да получават стипендии.

Чл. 33. (1) Учениците имат следните задължения:

1. да присъстват и да участват в учебните часове и занимания;
2. да съхраняват авторитета на училището и училищната общност и да допринасят за развитие на добрите традиции;
3. да зачитат правата, честта и достойнството на другите, както и да не прилагат физическо и психическо насилие;
4. да не участват в хазартни игри, да не употребяват тютюн и тютюневи изделия, алкохол, наркотични вещества и енергийни напитки;
5. да не носят оръжие, както и други предмети, които са източник на повишена опасност;
6. да носят ученическата си лична карта в училище и извън него;
7. да спазват правилата за поведение в паралелката и в училището;
8. да спазват правилника за дейността на институцията;
9. да не възпрепятстват със своето поведение и постъпки нормалното протичане на учебните часове;
10. да не използват мобилните си телефони по време на учебните часове;
11. да се явяват в училището с облекло и във вид, които съответстват на положението им на ученици и на добрите нрави;
12. да не участват в политически партии и организации до навършването на 18 годишна възраст.
13. да опазват МТБ и чистотата на територията на училището, да не хвърлят отпадъци в класните стаи, кабинетите, лабораториите работилниците, коридорите и в училищния двор.
14. да не извършват противообществени прояви.
15. да напускат сградата на училището, само след разрешение на представител на административното ръководство при отсъствие на учител;
16. да не излизат на площите пред прозорците на помещенията, както и на места, застрашаващи живота им в училищната сграда.
17. да се явяват в училище 15 минути преди началото на учебните занятия;
18. да спазват указанията на охраната при нормална и при изключителна обстановка в сградата и района на училището и да поддържат със служителите от охраната строго официални отношения;
19. да спазват режима в училището;
20. да поздравяват вежливо;

21. да заемат мястото си в кабинета и да се подготвят за работа след биенето на първия звънец;
22. да спазват установения ред в класните стаи, кабинетите, лабораториите и работилниците по време на учебните часове и междучасията;
23. да спазват нормите за ползване на физкултурния комплекс, установени в отделен правилник и заповед на директора на училището;
24. да пазят училищното имущество, училищната сграда и принадлежащия ѝ район; родителите на ученик, който повреди училищно имущество, отстраняват повредата или заплащат отстраняването ѝ в тридневен срок от датата на констативния протокол, изготвен от счетоводител, домакин и класен ръководител; за умишлено увреждане, на ученика се налага наказание;
25. да не изнасят и повреждат вещи от класната стая, кабинетите, лабораториите, работилниците и други помещения;
26. да не внасят в учебните помещения храни и напитки (алкохолни и безалкохолни);
27. да спазват общоприетите норми на поведение на обществени места;
28. не напускат класната стая, кабинета, лабораторията или работилница при отсъствие на учител, докато дежурния ученик не изясни от ръководството на училището с какво ще се занимават този час;
29. да накърняват с поведението си авторитета и достойнството на учителя;
30. да не създават пречки на учителя при и по повод изпълнение на служебните му задължения;
31. да дежурив кабинетите, класните стаи, лабораториите и работилниците като вътрешен или външен дежурен по установен от класния ръководител ред;
32. да влиза в учебната работилница задължително с работно облекло;
33. да не влиза в други кабинети, лаборатории и работилници, а също така и в учителската стая без повикване или придружаване от учител;
34. да не напуска учебен час в кабинет/кл. стая/, лаборатория и работилница без разрешението на учителя.

(2) Учениците нямат право да се обучават в дневна форма на обучение, ако живеят на семейни начала и са навършили 16-годишна възраст.

Чл. 34. При установена кражба от ученик, същият се наказва по *чл. 139, ал.1 от ЗПУО* по предложение на класния ръководител.

Чл. 35. (1) Ученик е този, който е записан в училище за обучение за завършване на клас.

(2) Ученик се отписва от училището, когато:

1. се премества в друго училище;
2. се обучава в дневна форма и не е посещавал училище по неуважителни причини за период, по-дълъг от два месеца;
3. се обучава в самостоятелна форма и не се е явил да положи съответните изпити в три поредни сесии.

(3) В случаите по *ал. 2, т. 2 и 3*, когато ученикът е в задължителна училищна възраст, директорът на училището уведомява Общинската администрация, регионалното управление на образованието и органите за закрила на детето.

Чл. 36 (1) Учениците се поощряват с морални и с материални награди за високи постижения в образователната дейност, в заниманията по интереси, практичните занимания и за приноса им към развитието на училищната общност при условия и по ред, определени с държавния образователен стандарт за приобщаващото образование.:

(2) Учениците могат да бъдат награждавани за:

1. Отличен успех.
2. Призови места от международни, национални и регионални състезания в областта на науката.
3. Призови места в състезания и конкурси в областта на изкуствата, спорта и професията.
4. Изяви в областта на творческата самодейност.
5. Граждански прояви с висока морална стойност.

(3) Директорът на училището след решение на педагогическия съвет със заповед присъжда награди на учениците.

(4) Награди за учениците могат да бъдат:

1. Похвала от директора на училището и Педагогическия съвет;
2. Похвална грамота;
3. Предметни награди.

Раздел II. Подкрепа за личностно развитие на учениците

- **Екипи за подкрепа на личностното развитие**

Чл. 37. (1) ПГМССЕ „Н. Й. Вапцаров”, осъществява дейности по превенция на тормоза и насилието, както и дейности за мотивация и преодоляване на проблемното поведение, които са израз на общата воля и на координираните усилия на всички участници в образователния процес.

(2) Видовете и съдържанието на дейностите по превенция на тормоза и насилието са подчинени на обща училищна политика, разработват се самостоятелно от училищната общност и включват:

1. изготвяне съвместно с учениците на правила за поведението им в паралелката;
2. разглеждане на теми от глобалното, гражданското, здравното и интеркултурното образование в часа на класа;
3. партньорство с родителите;
4. дейности за развитие на компетентностите на всички членове на училищната общност.

Чл. 38. (1) Видовете и съдържанието на дейностите по мотивация и преодоляване на проблемното поведение се определят от училището и включват:

1. обсъждане между ученика и класния ръководител с цел изясняване на възникнал проблем и получаване на подкрепа за разрешаването му;
2. използване на посредник при разрешаване на конфликт в училище;
3. създаване на условия за включване на ученика в група за повишаване на социалните умения за общуване и решаване на конфликти;
4. насочване на ученика към занимания, съобразени с неговите потребности;
5. индивидуална подкрепа за ученика от личност, която той уважава (наставничество);
6. участие на ученика в дейности в полза на паралелката или училището;
7. други дейности, определени с правилника за дейността на институцията.

(2) Условието и редът за осъществяване на дейностите по ал. 1, т. 1 - 7 се определят с държавния образователен стандарт за приобщаващото образование.

Чл. 39. Екипът за подкрепа за личностно развитие в училището:

1. идентифицира силните страни на ученика, затрудненията, свързани с развитието, обучението и поведението му, както и причините за тяхното възникване;
2. извършва оценка на индивидуалните потребности на ученика;
3. изготвя и реализира план за подкрепа;
4. извършва наблюдение и оценка за развитие на всеки конкретен случай;
5. изпълнява и други функции, предвидени в държавния образователен стандарт за приобщаващото образование.

Чл. 39а. (1) Допълнителната подкрепа за личностно развитие включва:

1. работа с дете и ученик по конкретен случай;
2. осигуряване на достъпна архитектурна, обща и специализирана подкрепяща среда, технически средства, специализирано оборудване, дидактически материали, методики и специалисти;
3. предоставяне на обучение по специалните учебни предмети за учениците със сензорни увреждания;
4. ресурсно подпомагане.

(2) Допълнителната подкрепа за личностно развитие се предоставя на ученици:

1. със специални образователни потребности;
2. в риск;
3. с изявени дарби;
4. с хронични заболявания.

(3) Видът и формите на обучение, както и конкретните дейности за допълнителната подкрепа за личностно развитие се определят с план за подкрепа на ученика. Планът за подкрепа за учениците по *ал. 2, т. 1* определя и часовете за ресурсно подпомагане.

(4) Допълнителната подкрепа за личностно развитие се осигурява от училището, от центровете за подкрепа за личностно развитие и от специализирани обслужващи звена.

Чл.39б. (1) Допълнителната подкрепа се предоставя въз основа на оценката на индивидуалните потребности, която се извършва от екип за подкрепа за личностно развитие в училището.

(2) Екипът по ал. 1 осъществява и допълнителната подкрепа по *чл. 187, ал. 1, т. 1 от ЗПУО*.

(3) Екипът за подкрепа за личностно развитие се създава със заповед на директора за определен ученик по *чл. 187, ал. 2 от ЗПУО*.

(4) В състава на екипа за подкрепа за личностно развитие задължително се включва психолог , както и логопед. В екипа може да се включват и други специалисти, както и представители на органите за закрила на детето и на органите за борба с противообществените прояви на малолетните и непълнолетните.

(5) Екипът за подкрепа за личностно развитие работи съвместно с родителите, а при необходимост и с регионалните центрове за подкрепа за процеса на приобщаващото образование и/или с центровете за подкрепа за личностно развитие.

Чл. 39в. Екипът за подкрепа за личностно развитие в училището:

1. идентифицира силните страни на ученика, затрудненията, свързани с развитието, обучението и поведението му, както и причините за тяхното възникване;
2. извършва оценка на индивидуалните потребности на ученика;

3. изготвя и реализира план за подкрепа;
4. извършва наблюдение и оценка за развитие на всеки конкретен случай;
5. изпълнява и други функции, предвидени в държавния образователен стандарт за приобщаващото образование.

Чл.39г. (1) Директорът на училището подава заявление до регионалния център за подкрепа на личностното развитие за извършване оценка на индивидуалните потребности от допълнителна подкрепа на децата и учениците със специални образователни потребности, когато не може да се формира екип по чл. 188, и предлага на директора на регионалния център за подкрепа на процеса на приобщаващото образование да одобри или да не одобри предоставянето на допълнителна подкрепа.

(2) Методическата подкрепа може да се предоставя от екипи на училища, от центрове за подкрепа за личностно развитие, от юридически лица с нестопанска цел, осъществяващи дейност в обществена полза в областта на приобщаващото образование, както и от висши училища, в зависимост от конкретните потребности.

Чл.39д. Условието и редът за осигуряване на общата и на допълнителната подкрепа се определят с държавния образователен стандарт за приобщаващото образование.

Чл.39е. (1) В ПГМССЕ „Н. Й. Вапцаров“, има и ученици със специални образователни потребности.

(2) При увеличаване на броя на децата и учениците в група или паралелка се назначава помощник-учител по предложение на екипите по ал. 3 от чл.192 от ЗПУО.

Чл.39ж. (1) В ПГМССЕ „Н. Й. Вапцаров“, обучението на ученици със специални образователни потребности задължително се подпомага от ресурсен учител, съобразно потребността на ученика.

(2) В плана за подкрепа на ученика може да бъде определен и помощник на учителя.

(3) Изискванията към помощника на учителя и функциите му се определят с държавния образователен стандарт за приобщаващото образование.

(4) Обучението на децата и учениците в групите и паралелките по ал. 1 се осъществява по индивидуални учебни планове, изготвени в съответствие с изискванията на чл. 95 от ЗПУО.

(5) Условието и редът за организиране на обучението в паралелките и групите по ал.1 се определят с държавния образователен стандарт за приобщаващото образование.

Чл. 40.(1) Училището разработва етичен кодекс на училищната общност, който се приема от представители на педагогическия съвет, обществения съвет, и на ученическото самоуправление по ред, определен в правилника за дейността на училището.

(2) Етичният кодекс се изготвя по достъпен и разбираем за учениците начин и се поставя на видно място в училищната сграда.

(3) Етичният кодекс се публикува на интернет страницата на училището.

(4) Ред за разработване и приемане на етичния кодекс:

- избор на комисия за изработването на Етичния кодекс по предложение на ПС;
- изработване на Етичен кодекс от утвърдената комисия;
- запознаване със съдържанието на Кодекса и съгласуването с Обществения съвет и Ученическия парламент;
- приемане на кодекса от педагогическия съвет.

(5) Етичният кодекс е подчинен на общите принципи в системата на предучилищното и училищно образование, съгласно *чл.175 ал.1 от ЗПУО*

Раздел III. Санкции на учениците

Чл. 41. (1) За неизпълнение на задълженията, определени в ЗПУО, в нормативните актове по неговото прилагане и в настоящия правилник, след изчерпване на останалите механизми за въздействие върху вътрешната мотивация и за преодоляване на проблемното поведение на учениците може да се налагат следните санкции:

1. забележка;
2. преместване в друга паралелка в същото училище;
3. предупреждение за преместване в друго училище;
4. преместване в друго училище;
5. преместване от дневна форма в самостоятелна форма на обучение.

(2) Когато ученикът възпрепятства провеждането на учебния процес, учителят може да го отстрани до края на учебния час.

(3) Когато ученикът се яви в училище с облекло или във вид, които са в нарушение на правилника за дейността на училището, както и когато състоянието му не позволява да участва в учебния процес, той се отстранява от училище до отпадане на основанието за отстраняването му.

(4) Веднага след приключването на учебния час по *ал. 2* или след отстраняването на ученика по *ал. 3* се предприемат дейности за мотивация и за преодоляване на проблемното поведение и се уведомява родителят.

(5) За ученика с наложена санкция се осигуряват и дейности за превенция и преодоляване на проблемно поведение.

Чл. 42.(1) Санкцията „преместване в друга паралелка в същото училище“ не се прилага,когато това налага промяна на професията или специалността.

(2) Санкцията „преместване от дневна форма в самостоятелна форма на обучение“ се прилага за ученици, навършили 16-годишна възраст.

(3) Санкциите „преместване в друго училище“ и „преместване от дневна форма в самостоятелна форма на обучение“ се налагат за тежки или системни нарушения.

(4) Санкции не се налагат на ученици, когато поведението им е резултат от увреждане или нарушение на здравето, посочено в медицински документи.

Чл. 43. (1) За едно нарушение не може да бъде наложена повече от една санкция по *чл. 41, ал. 1*. Мерките по *чл. 41, ал. 2 и 3* се налагат независимо от санкциите по *чл. 41, ал. 1*.

(2) Видът на санкцията се определя, като се отчитат причините и обстоятелствата при извършване на нарушението, видът и тежестта му, както и възрастовите и личностните особености на ученика.

Чл. 44. (1) Санкциите са срочни.

(2) Срокът на санкциите е до края на учебната година.

(3) Когато санкциите „преместване в друга паралелка в същото училище“, „предупреждение за преместване в друго училище“, „преместване в друго училище“ и „преместване от дневна форма в самостоятелна форма на обучение“ са наложени до 30 учебни дни преди края на втория учебен срок, те влизат в сила от началото на следващата учебна година.

Чл. 45. (1) Санкциите „забележка“ и „преместване в друга паралелка в същото училище“ се налагат със заповед на директора по мотивирано писмено предложение на класния ръководител, а всички останали санкции – със заповед на директора по предложение на педагогическия съвет.

(2) Мярката по *чл. 41, ал. 3* се налага със заповед на директора.

Чл. 46. (1) За откриване на процедура по налагане на санкциите по *чл. 199, ал. 1 от ЗПУО* директорът задължително уведомява родителя, а в случаите по *чл. 199, ал. 1, т. 3 - 5* и Дирекция „Социално подпомагане“, отдел „Закрила на детето“.

(2) В процедурата по налагане на санкция малолетният ученик се представлява от родителя си или от оправомощено от родителя лице, а непълнолетният ученик извършва всички действия лично, но със съгласието на родителите си.

(3) Ученикът има право преди налагане на съответната санкция да бъде изслушан и/или писмено да обясни фактите и обстоятелствата, свързани с конкретното нарушение. Изслушването задължително се извършва в присъствието на психолог.

(4) Родителят на ученика има право да присъства на изслушването и да изрази мнение, както и да участва в процедурата по налагане на санкцията при условия и по ред, определени с държавния образователен стандарт за приобщаващото образование.

(5) Конкретните условия и ред за налагане на санкциите по чл. 199 се определят с държавния образователен стандарт за приобщаващото образование.

Чл. 47. (1) Заповедта за налагане на санкцията се издава в 14-дневен срок от предложението на класния ръководител.

(2) В заповедта по *ал. 1* се посочват видът на санкцията, срокът и мотивите за налагането ѝ.

(3) Заповедта се съобщава в тридневен срок от издаването ѝ на ученика и на родителя му, а заповедта за налагане на санкция "преместване в друго училище" - и на началника на регионалното управление на образованието.

(4) Заповедта по *ал. 1* може да се оспорва по административен ред пред органите по *чл. 259, ал. 2, т. 1, 2, 3 и 5 от ЗПУО*.

(5) Заповедта по *ал. 1* може да се обжалва при условията и по реда на Административно процесуалния кодекс.

Чл. 48. (1) Наложеният санкции се отразяват в ученическата книжка, в личния картон и в бележника за кореспонденция на ученика.

(2) Ученик, на когото е наложена санкция „преместване в друго училище“, продължава обучението си в другото училище при условия и по ред, определени със заповед на началника на регионалното управление на образованието.

(3) Ученик, на когото е наложена санкция „предупреждение за преместване в друго училище“, „преместване в друго училище“ или „преместване от дневна в самостоятелна форма на обучение“, за срока на санкцията се лишава от правото да получава стипендия за отличен успех.

(4) При налагане на мярката по *чл. 199, ал. 2 от ЗПУО* ученикът няма право да напуска територията на училището по времето на отстраняването си. При изпълнението на мярката училището създава условия за работа с учениците за повишаване на мотивацията и социалните им умения за общуване.

Чл. 49. (1) Санкциите се заличават с изтичане на срока, за който са наложени, или предсрочно по реда, по който са наложени.

(2) По желание на ученика след заличаване на санкциите „преместване в друга паралелка в същото училище“ и „преместване в друго училище“, той може да продължи обучението си в паралелката или в училището, в което е преместен.

(3) Зачичаването се отбелязва в ученическата книжка.

Раздел IV . Родители

Чл.50. (1) Сътрудничеството и взаимодействието между родителите и училището се осъществяват чрез индивидуални консултации, родителски срещи, обучения, както и всеки път, когато конкретна ситуация или поведение на ученика го прави необходимо.

(2) Средство за връзка между училището и родителите/настойниците на учениците е бележникът за кореспонденция. В него се описва текуща информация за: личностното развитие, процеса на обучение и постигнатите резултати от ученика.

(3) Средство за връзка със семейството на ученика може да бъде телефон, както и електронната поща на един от родителите.

Чл. 51.(1) Родителите имат следните **права**:

1. периодично и своевременно да получават информация за успеха и развитието на децата им в образователния процес, за спазването на правилата в училището и за приобщаването им към общността;

2. да се срещат с ръководството на училището, с класния ръководител, с учителите и с другите педагогически специалисти в определеното приемно време или в друго удобно за двете страни време;

3. да се запознаят с училищния учебен план, по който се обучава тяхното дете;

4. да присъстват и при желание от тяхна страна да бъдат изслушвани, когато се решават въпроси, които засягат права и интереси на ученика;

5. най-малко веднъж годишно да получават информация, подкрепа и консултиране в училището по въпроси, свързани с образованието, с кариерното ориентиране и с личностното развитие на децата им;

6. да избират и да бъдат избирани в обществения съвет училището;

7. да изразяват мнение и да правят предложения за развитие на училището.

Чл. 52. (1) Родителите имат следните **задължения**:

1. да осигуряват редовното присъствие на ученика в училище, като уведомяват своевременно училището в случаите на отсъствие на ученика;

2. да запишат при условията на чл. 12 ученика в училище в случаите на преместване в друго населено място или училище;

3. редовно да се осведомяват за своите деца относно приобщаването им в училищната среда, успеха и развитието им в образованието и спазването на училищните правила;

4. да спазват правилника за дейността на училището и да съдействат за спазването му от страна на детето и ученика;

5. да участват в процеса на изграждане на навици за самоподготовка като част от изграждането на умения за учене през целия живот;

6. да участват в родителските срещи;

7. да се явяват в училището след покана от учител, директор или друг педагогически специалист в подходящо за двете страни време.

8. при отсъствие на ученика по болест или по особено важни причини да уведомява веднага класния ръководител;

9. да уведомява класния ръководител своевременно при промяна на местоживеенето, адреса и домашния телефон.

(2) Материалните щети нанесени от учениците се възстановяват от техните родители. При невъзможност за финансово обезпечаване, щетата може да бъде възмездена чрез доброволен труд в полза на училището;

(3) Родителите, чиито деца се обучават в самостоятелна форма на обучение по *чл.112, ал. 1, т. 2 от ЗПУО*, са длъжни да гарантират постигането на целите по *чл. 5*, да осигурят необходимите условия за обучение, учебници и учебни помагала, както и да прилагат по свой избор методики и подходи, съобразени с възрастта, индивидуалните потребности и интересите на детето.

Раздел V. Учители и други педагогически специалисти

Чл. 53. (1) Учителите и директорът в училище са педагогически специалисти.

(2) Педагогически специалисти са лица, които изпълняват функции:

1. свързани с обучението, възпитанието и със социализацията, както и с подкрепата за личностно развитие на учениците в училищата и центровете за подкрепа за личностно развитие;

2. по управлението на институцията.

Чл. 54. (1) **Професионалният профил на педагогическия специалист** определя необходимите компетентности, като съвкупност от знания, умения и отношения, които са необходими за:

1. заемане и изпълняване на определена длъжност;
2. определянето на приоритети за професионалното усъвършенстване;
3. кариерното развитие;
4. подпомагане на самооценката и за атестирането на педагогическия специалист.

(2) Необходимите компетентности като съвкупност от знания, умения и отношения за всеки вид педагогически специалист са определени в професионалния профил са определени в *Наредба за статута и професионалното развитие на учителите, директорите и другите педагогически специалисти*.

Чл. 55. (1) Длъжностите на педагогическите специалисти се заемат от български граждани, придобили висше образование в съответното на длъжността професионално направление съгласно Класификатора на областите на висше образование и професионалните направления и професионална квалификация, необходима за изпълнението на съответната длъжност.

(2) За заемане на длъжността „директор“ на училище е необходим не по-малко от 5 години учителски стаж.

(3) Длъжностите на педагогическите специалисти може да се заемат и от:

1. граждани на други държави членки;
2. чужди граждани, ако са предложени по междудържавни спогодби;
3. продължително пребиваващи в страната чужди граждани – със съгласие на началника на съответното регионално управление на образованието;
4. дългосрочно и постоянно пребиваващи в страната чужди граждани.

(4) Учителска или възпитателска длъжност се заема от лица с висше образование по специалност от професионално направление съгласно Класификатора на областите на висше образование и професионалните направления и професионална квалификация „учител“.

(5) Професионалната квалификация „учител“ се придобива в системата на висшето образование:

1. едновременно с обучението за придобиване на висше образование на образователно-квалификационна степен и съответната ѝ професионална квалификация и се удостоверява с дипломата за висше образование;
2. след дипломирането – чрез обучение и полагане на държавен изпит и се удостоверява със свидетелство.

(6) Държавните изисквания за придобиване на професионалната квалификация „учител“ се определят с наредба на Министерския съвет.

(7) Учителска длъжност по учебен предмет или модул от професионалната подготовка, за който няма съответно професионално направление в Класификатора на

областите на висше образование и професионалните направления, може да се заема и от лица без висше образование и без професионална квалификация „учител“, ако те са придобили съответната професионална квалификация при условията и по реда на Закона за професионалното образование и обучение.

(8) Учителска длъжност по учебен предмет Чужд език, с изключение на английски, испански, италиански, немски, руски и френски език, може да се заема и от лица със завършено висше образование по съответната специалност и без професионална квалификация „учител“.

(9) В случаите, когато учителска длъжност се заема от лица без професионална квалификация „учител“, училището изготвя и реализира план за придобиване на педагогически компетентности от съответното лице.

Чл. 56. (1) Не може да заема длъжност на педагогически специалист лице, което:

1. е осъждано за умишлено престъпление от общ характер независимо от реабилитацията;

2. е лишено от право да упражнява професията;

3. страда от заболявания и отклонения, които застрашават живота и здравето на учениците, определени с наредба, издадена от министъра на здравеопазването съгласувано с министъра на образованието и науката.

(2) Разпоредбата на *ал. 1, т. 1* не се прилага за лицата, осъдени по наказателни дела, посочени в чл. 1 от Закона за политическа и гражданска реабилитация на репресирани лица.

(3) При възникване на обстоятелство по *ал. 1* трудовото правоотношение с педагогическия специалист се прекратява при условията и по реда на Кодекса на труда.

(4) Разпоредбите на *ал. 1, 2 и 3* се прилагат и за заемането на всички останали длъжности в училище.

(5) Трудовите договори с педагогическите специалисти се сключват и прекратяват от директора на училището .

Чл. 57. (1) Началникът на регионалното управление на образованието-Бургас сключва и прекратява трудовите договори с директора на ПГМССЕ „Н. Й. Вапцаров“.

(2) Длъжността „директор“ в училището се заема въз основа на конкурс, проведен при условията и по реда на Кодекса на труда от органите по *ал. 1, 2 или 3* на чл.217 от ЗПУО и с участието на представители на общественния съвет на училището.

(3) В комисията за провеждане на конкурса за заемане на длъжността „директор“ на общинско училище се включват представители на регионалното управление на образованието, определени от началника на регионалното управление на образованието, на

общинската администрация, определени от кмета на общината, както и представител на обществения съвет.

(4) В комисията за провеждане на конкурса за заемане на длъжността "директор" на държавни неспециализирани училища се включват представители, определени от финансиращия орган.

Права и задължения

Чл. 58. Педагогическите специалисти имат следните права:

1. да бъдат зачитани правата и достойнството им;
2. да определят методите и средствата за провеждане на образователния процес съобразно принципите и целите, определени в този закон;
3. да участват във формирането на политиките за развитие на училището;
4. да получават професионална подкрепа в процеса на изпълнение на служебните си задължения;
5. да повишават квалификацията си;
6. да бъдат поощрявани и награждавани.
7. да оценяват и избират учебниците и учебните помагала, по учебния предмет или модул, по който преподават, съгласно процедурата в *Наредба № 6* за познавателните книжки, учебниците и учебните помагала:

Чл. 59. Длъжността „учител“ включва следните функции:

1. планиране на образователния процес при отчитане на възрастовите, индивидуалните особености и специални образователни потребности на и учениците, както и на възможностите за развитието им;
2. организиране и провеждане на образователния процес, използване на ефективни методи на обучение, на информационните и комуникационни технологии, създаване и поддържане на стимулираща и подкрепяща образователна среда и позитивна дисциплина, които насърчават развитието на на учениците, на коректни взаимоотношения, конструктивно общуване и сътрудничество както между учител и ученик, така и между самите ученици;
3. оценяване напредъка на учениците и на степента на усвояване на предвидените компетентности, насърчаване на постиженията или оказване на необходимата подкрепа и съдействие за пълноценното им интегриране в образователната и социалната среда, съобразно специфичните им потребности;
4. сътрудничество и екипна работа с други педагогическите специалисти и взаимодействие с други институции и организации за осъществяване на подкрепа за личностно развитие на учениците;

5. контролиране и отчитане участието на учениците в образователния процес и своевременно информиране на родителите за допуснати отсъствия и възникнало проблемно поведение с цел набелязване на мерки за преодоляване;

6. отговорност за живота и здравето на учениците, с които работят както по време на образователния процес в учебен час, така и по време на организирани от тях допълнителни дейности или занимания по интереси;

7. участие в провеждането на национално външно оценяване и държавни зрелостни изпити като квестори, оценители, консултанти и други;

8. участие в оценяването и избор на подходящи учебни помагала, на учебник или на учебен комплект по преподавания учебен предмет, отчитайки спецификата на групата или класа.

Чл.60 (1) Педагогическите специалисти имат следните задължения:

1. да осъществяват обучение и възпитание на учениците в съответствие с държавните образователни стандарти;

2. да опазват живота и здравето на учениците по време на образователния процес и на други дейности, организирани от институцията;

3. да зачитат правата и достойнството на учениците и другите участници в училищното образование и да сътрудничат и партнират със заинтересованите страни;

4. да поддържат и повишават квалификацията си съобразно политиките за организационно развитие на ПГМССЕ „Н. Й. Вапцаров“ и специфичните потребности на учениците, с които работят с цел подобряване качеството на образованието им.

(2) На педагогическите специалисти се дължи почит и уважение от учениците, родителите, административните органи и обществеността.

(3) При изпълнение на служебните си задължения педагогическите специалисти, от училището имат право на представително облекло за всяка календарна година при условия и по ред, определени с наредба, издадена от министъра на образованието и науката съгласувано с министъра на финансите. Средствата за представителното облекло се осигуряват от бюджета на училището.

(4) При прекратяване на трудовото правоотношение с педагогически специалисти, които през последните 10 години от трудовия си стаж са заемали длъжност на педагогически специалист в училището, се изплаща по-голям размер на обезщетението по чл. 222, ал. 3 от Кодекса на труда - в размер на 10 брутни работни заплати.

(5) Освен в случаите, определени в този закон, педагогически специалист не може да извършва срещу заплащане обучение или подкрепа по смисъла на чл. 178, ал. 1, т. 2 - 7 и 14 и чл. 187, ал. 1, т. 2 и 4 от ЗПУО на ученици, с които работи в училището, ако това

заплащане е от името и за сметка на учениците, включително със средства от училищното настоятелство.

(6) Педагогически специалист няма право да участва при изготвяне и оценяване на изпитни материали и да извършва проверка и оценка на изпитни работи, ако е подготвял ученици за явяването им на съответния изпит срещу заплащане, ако това заплащане е от името и за сметка на учениците.

(7) В едномесечен срок от началото на всяка учебна година педагогическият специалист подава пред работодателя си писмена декларация относно обстоятелството дали срещу заплащане от името и за сметка на учениците през предходната учебна година е извършвал обучение или подкрепа по смисъла *чл. 178, ал. 1, т. 2 - 7 и 14 и чл. 187, ал. 1, т. 2 и 4 от ЗПУО* на ученици и че това не са били ученици, с които педагогическият специалист е работил в училището в същия период.

(8) Преди включването в дейности по ал. 2 педагогическият специалист подава декларация, че не е подготвял ученици за явяването им на съответния изпит срещу заплащане от тях или от родителите им.

(9) При установяване нарушение на *ал. 1 и 2*, както и в случаите на неподаване на декларацията по ал. 3 или при подаване на декларация с невярно съдържание педагогическите специалисти носят дисциплинарна отговорност по реда на Кодекса на труда.

Раздел VI. Повишаване квалификацията на учителите, директорите и другите педагогически специалисти

Чл. 61. (1) Повишаването на квалификацията е непрекъснат процес на усъвършенстване и обогатяване компетентностите на педагогическите специалисти за ефективно изпълнение на изискванията на изпълняваната работа и за кариерно развитие.

(2) Планирането, координирането, управлението и контролът на дейностите за повишаване квалификацията на педагогическите специалисти от ПГМССЕ „Н. Й. Вапцаров” се осъществяват на училищно ниво.

(3) Педагогическите специалисти са длъжни ежегодно да повишават квалификацията си с цел подобряване качеството на работата им и повишаване резултатите и качеството на подготовка на учениците.

(4) Директорът на училището е длъжен да осигурява необходимите условия за повишаване квалификацията на педагогическите специалисти.

Чл. 62. (1) Повишаването на квалификацията на педагогическите специалисти се извършва от специализирани обслужващи звена, от висши училища и научни организации. Повишаването на квалификацията на педагогическите специалисти се извършва и от

образователни организации, чиито програми за обучение са одобрени при условията и по реда на тази глава.

(2) Повишаването на квалификацията на педагогическите специалисти по ал. 1 се измерва чрез система от квалификационни кредити и се удостоверява с документ. Системата от квалификационни кредити се определя с Наредбата за статута и професионалното развитие на учителите, директорите и другите педагогически специалисти.

(3) Педагогическите специалисти са длъжни да повишават квалификацията си по програми на организациите по ал. 1 в не по-малко от 48 академични часа за всеки период на атестиране.

(4) Държавата създава условия за повишаване квалификацията на педагогическите специалисти по ал. 3.

(5) Повишаването на квалификацията, извършена от организации извън ал. 1, се признава чрез квалификационни кредити от началника на съответното регионално управление на образованието след заявление на педагогическия специалист при условия и по ред, определени с *Наредба за статута и професионалното развитие на учителите, директорите и другите педагогически специалисти*.

Чл. 63. (1) Повишаването на квалификацията на педагогическите специалисти може да се организира и от училището чрез обмяна на добри практики в различни форми, както и по международни и национални програми. Вътрешно институционалната квалификация се измерва в академични часове и за нея не се присъждат квалификационни кредити.

(2) Училището е длъжно да осигурява условия за повишаване на квалификацията по ал. 1 в не по-малко от 16 академични часа годишно за всеки педагогически специалист.

Чл. 64. (1) Повишаването на квалификацията се осъществява по програми и във форми по избор на педагогическия специалист в съответствие с професионалния профил на изпълняваната длъжност, с професионалното развитие на педагогическия специалист, с резултата и препоръките от атестацията му, както и с националната, регионалната, общинската и училищната политика.

(2) Повишаването на квалификацията на конкретния педагогически специалист е насочено и към напредъка на учениците, както и към подобряване на образователните им резултати.

Чл. 65. (1) Въз основа на достигнатото равнище на квалификация педагогическите специалисти може да придобиват професионално-квалификационни степени.

(2) По-високото равнище на квалификация е основа за придобиване на по-висока професионално-квалификационна степен.

(3) Професионално-квалификационните степени се присъждат от висши училища, които провеждат обучение за придобиване на професионална квалификация „учител“ и имат програмни акредитации за провеждане на обучение за придобиване на образователно-квалификационна степен „магистър“ по специалност от професионално направление съгласно Класификатора на областите на висше образование и професионалните направления и за придобиване на образователна и научна степен „доктор“ по докторска програма, съответстваща на учебен предмет от училищната подготовка.

(4) Професионално-квалификационните степени и условията и редът за придобиването им се определят с държавния образователен стандарт за статута и професионалното развитие на педагогическите специалисти.

Чл. 66. (1) Постигнатите компетентности се отразяват в **професионално портфолио на педагогическия специалист**. Професионалното портфолио се съставя от педагогическия специалист и включва разработени материали, които доказват активното му участие в реализирането на политиката на училището, професионалните му изяви, професионалното му усъвършенстване и кариерното му израстване, както и постигнатите резултати с учениците.

(2) Професионалното портфолио подпомага атестирането и самооценяването на педагогическия специалист.

(3) Целите, функциите и съдържанието на професионалното портфолио се определят с Наредба за статута и професионалното развитие на учителите, директорите и другите педагогически специалисти.

Раздел VII. Кариерно развитие на педагогическите специалисти

Чл. 67. (1) Кариерното развитие е процес на усъвършенстване на компетентности при последователно заемане на учителски или възпитателски длъжности или при придобиване на степени с цел повишаване качеството и ефективността на образованието.

(2) Учителските длъжности са:

1. учител;
2. старши учител;

(3) Кариерното развитие на педагогическите специалисти, с изключение на учителите, се осъществява чрез последователно придобиване на втора и първа степен.

Присъждането им се извършва от работодателя. Степените не се запазват при прекратяване на трудовото правоотношение.

(4) Основа за кариерно развитие на педагогическите специалисти са учителският стаж, получените квалификационни кредити, придобитата професионално-квалификационна степен, както и резултатите от атестирането им.

(5) По-големият брой квалификационни кредити и по-високата професионално-квалификационна степен са основание за по-бързо кариерно развитие на педагогическите специалисти, независимо от учителския стаж.

(6) Условието и редът за заемане на учителските длъжности по ал. 2 и за придобиване на степените по ал. 3, както и за по-бързото кариерно развитие на педагогическите специалисти се определят с *Наредба за статута и професионалното развитие на учителите, директорите и другите педагогически специалисти*.

Чл. 68. (1) **Атестирането** е процес на оценяване на съответствието на дейността на учителите, директора и другите педагогически специалисти с професионалния им профил, с изискванията за изпълнение на длъжността, както и със стратегията за развитие на училището, а за директорът- и на управленската му компетентност.

(2) Атестирането на учителите, директора и другите педагогически специалисти се извършва на всеки 4 години от атестационна комисия, определена от работодателя, съгласувано с педагогическия съвет, като в нейния състав задължително се включват:

1. представители на работодателя, на финансиращия орган, на педагогическия съвет, на регионалното управление на образованието, както и родител от обществения съвет – при атестиране на директорите;

2. представители на работодателя, на регионалното управление на образованието и на педагогическия съвет - при атестиране на учителите и другите педагогически специалисти.

(3) В състава на комисията може да се включват и други членове, определени в Наредбата за статута и професионалното развитие на учителите, директорите и другите педагогически специалисти.

(4) Редът за назначаване на комисията по ал. 2, скалата на оценяване, критериите и процедурата за атестиране са определени в *Наредбата за статута и професионалното развитие на учителите, директорите и другите педагогически специалисти*.

(5) Оценката от атестирането, освен за кариерното развитие може да служи и за насочване за повишаване на квалификацията и поощряване на атестираните педагогически специалист.

(6) При получена най-ниска оценка от атестирането работодателят заедно с атестационната комисия:

1. правят анализ на причините, довели до ниската оценка;
2. изработват план за методическо и организационно подпомагане на получилия ниска оценка учител, директор или друг педагогически специалист;
3. определят наставник или наставници, които да осъществят методическа и организационна подкрепа;
4. представят в регионалното управление на образованието в едномесечен срок от провеждането на атестирането документите по *т. 1, 2 и 3* за осигуряване на методическа подкрепа.

(7) В случаите по ал. 6 повторно атестиране на лицето се извършва една година след предприемане на мерките по *ал. 6, т. 1, 2 и 3*.

(8) Ако при атестирането по ал. 7 отново е получена най-ниска оценка, лицето се освобождава от длъжност при условията на *чл. 328, ал. 1, т. 5 от Кодекса на труда*.

(9) При получена оценка от атестирането с една степен по-висока от най-ниската се прилагат мерките по *ал. 6, т. 1, 2 и 3*.

Чл. 69 (1). Педагогическите специалисти се поощряват с морални и материални награди за високи постижения в училищното образование.

(2) Педагогическите специалисти може да бъдат награждавани с отличия и награди за образцово изпълнение на задълженията си със заповед на работодателя си. Отличията и наградите могат да бъдат парични и предметни

Раздел VIII. Класни ръководители

Чл. 70. Класните ръководители се определят със заповед на директора в началото на учебната година.

Чл. 71. (1) Класният ръководител е длъжен:

1. Да осигурява изпълнението на решенията на ПС и нарежданията на директора, които се отнасят до поверената му паралелка.
2. Да запознава учениците от поверената му паралелка с вътрешните нормативни актове – правилника за устройството и дейността на училището, инструктажи, заповедите на директора и др.
3. Да се осъществява образователно-възпитателната дейност, ориентирана към интереса и към мотивацията на ученика, към възрастовите и социалните промени в живота му, както и към способността му да прилага усвоените компетентности на практика;
4. Да отчита индивидуалните потребности и различия на учениците в конкретната

си работа с тях.

5. Да следи за редовното посещение на учебните часове на учениците от паралелката.

6. Да провежда най-малко 1 среща с родителите на учебен срок, системно да отразява отсъствията в електронния дневник.

7. Задължително да уведомява родителите след направени 5, 10, 15 отсъствия от страна на ученика, както и когато спрямо него ще започне процедура за налагане на санкция или други мерки по този правилник.

8. Да оформя в едномесечен срок в електронния дневник отсъствията на учениците си.

9. Да води училищната документация на паралелката, съгласно изискванията в *Наредбата за информация и документите*/Променена от учебната 2022/2023 година. Издадена от министъра на образованието и науката. Обн. ДВ. бр.65 от 12 август 2022 г. § 1. Проектът на акт е изготвен във връзка с настъпили нормативни изменения и внедряване на Националната електронна информационна система за предучилищното и училищното образование (НЕИСПУО)/ *и в края на учебната година да я предаде на директора без пропуски*./

9.1. Ученическата лична карта – оформена със снимка, адрес, учебна година,

9.2. Да води електронния дневник на паралелката съгласно изискванията на Наредбата за информация и документите.

9.3. Оформя и води електронните лични образователни дела на учениците като вписва резултатите от обучението на всеки ученик:

9.4. Води и други документи, съгласно *Наредбата за информация и документите, издадени на ученика*

9.5. Отразява подкрепата за личностно развитие на учениците

9.6. Други данни за ученика- наложени санкции (Заповед, номер), награди, участие в Ученическото самоуправление), участие в проектни дейности и други

9.7. Заедно с директора оформя и подписва следните документи:

- Удостоверение за преместване
- Свидетелство за основно образование
- Дубликат на свидетелство за основно образование
- Диплома за средно образование
- Дубликат на диплома за средно образование
- Свидетелство за професионална квалификация
- Дубликат на свидетелство за професионална квалификация

9.8. Подготвя заедно с директора и други документи от Наредбата за информация и документите.

9.9. Съхранява медицинските бележки, копия от уведомителните писма и други оправдателни документи и носи отговорност за това. Единствено класният ръководител има право да извинява отсъствията на учениците в електронния дневник на класа

9.10. Ежемесечно докладва на директора за ученици застрашени от отпадане, причините и извършените до момента дейности. Изпраща уведомителните писма до родителите.

9.11. Планира, организира и провежда дейности с учениците и родителите им, целящи изграждане на ученически колектив.

9.12. Реализира постоянна връзка с родителите. Организира изпълнението на решенията на Педагогическия съвет, ученическият парламент и училищното ръководство.

9.13. На първата родителска среща в началото на учебната година запознава родителите с Правилника за дейността на училището, учебния план на класа .

9.14. Провежда начален и периодичен инструктаж (след всяка ваканция) и го регистрира според изискванията.

9.15. Организира застраховането на учениците.

9.16. Осигурява организирането, провеждането и контрола на дежурство в класната стая.

Чл.72. При възникнала конфликтна ситуация класният ръководител предприема мерки за разрешаване на конфликти:

А. Между ученици:

Търси подходящи методи и средства за нейното затихване до минимум.

При особено тежки ситуации писмено уведомява ръководството на училището.

Б. Между ученици и учител: Запознава училищното ръководство

Чл. 73. Класният ръководител има **право**:

1. Да предлага за награди и наказания учениците от поверената му паралелка.
2. Да изисква информация от учителите и училищното ръководство по въпроси, отнасящи се до образователно-възпитателния процес в паралелката.
3. Да поддържа постоянна връзка с родителите, като ги уведомява за развитието на ученика.

Чл.74. Учител, който е и класен ръководител, има следните допълнителни задължения:

1. да диагностицира, анализира и оценява рисковите фактори върху учениците от паралелката и отделния ученик и да предприема превантивни и корективни мерки за

справяне с тях, организира адекватни възпитателни дейности;

2. да консултира родителите за възможностите и формите за допълнителна работа с ученика с оглед максимално развитие на заложите му, както и за възможностите за оказване на педагогическа и психологическа подкрепа от специалист, когато това се налага в допълнителен час по график утвърден от директор;

3. Да предлага налагане на санкции:

3.1. На ученици, които не изпълняват задълженията, определени в ЗПУО, в нормативните актове по неговото прилагане и в правилника за дейността на училището, след изчерпване на останалите механизми за въздействие върху вътрешната мотивация и за преодоляване на проблемното поведение на учениците.

3.2. На ученик, който възпрепятства провеждането на учебния процес и учителят го е отстранил до края на учебния час.

3.3. На ученик, който се яви в училище с облекло или във вид, които са в нарушение на правилника за дейността на училището, както и когато състоянието му не позволява да участва в учебния процес и той е отстранен от училище до отпадане на основанието за отстраняването му.

4. При налагане на санкция:

4.1. Веднага след приключването на учебния час, в който ученика е отстранен уведомява родителите и се предприемат дейности за мотивация и за преодоляване на проблемното поведение;

4.2. За ученика с наложена санкция се осигуряват и дейности за превенция и преодоляване на проблемно поведение.

4.3. Спазва изцяло процедурата по налагане на санкции, заложена в ЗПУО.

Раздел IX . Дежурни учители

Чл.75. Дежурството се извършва по график изготвен и утвърден от директора в началото на всеки учебен срок.

Чл.76.(1) Дежурните учители, отговарящи за дисциплината по време на междучасия са длъжни:

1. Да идват на училище в 7.30 часа преди започване на учебните занимания.
2. Промени в графика на дежурство се правят само с разрешение на директора, а ако той отсъства от неговия заместник.
3. Дежурните учители са не по-малко от двама за деня – по един за всеки от етажите.
4. Да оказват съдействие на охраната в училище, като осигуряват пропускателния режим и приемат учениците, като изискват приличен вид.

5. Престоят на дежурните учители в училището е задължителен за деня, независимо от часовото натоварване
6. Да следят за опазване на хигиената и реда в коридорите и класните стаи на етаж, за които отговарят, и уведомяват училищното ръководство за нередности или похабяване на училищното имущество.
7. Да докладват за възникнали проблеми на директора и да получават съдействие при необходимост.
8. Да извеждат учениците през голямото междучасие до биене на първия звънец.

ЧАСТ ВТОРА ОРГАНИЗАЦИЯ НА ДЕЙНОСТИТЕ

Глава I. Училищно образование

Чл. 77.(1) Училището осигурява **училищно образование** в средна степен. Обучението за придобиване на средно образование в ПГМССЕ „Н. Й. Вапцаров” се осъществява от VIII до XII клас .

(2) Според подготовката, ПГМССЕ „Н. Й. Вапцаров” осигурява професионално училищното образование. Професионалното образование се осъществява в средната степен ,чрез общообразователната и професионалната подготовка.

ГЛАВА II. Училищна подготовка

Чл. 78. (1) ПГМССЕ „Н. Й. Вапцаров” осигурява общообразователна и професионална подготовка.

(2) Училищната подготовка се придобива чрез обучение по учебни предмети или модули.

Чл.77. (1) Общообразователната подготовка обхваща следните групи ключови компетентности:

1. компетентности в областта на българския език;
2. умения за общуване на чужди езици;
3. математическа компетентност и основни компетентности в областта на природните науки и на технологиите;
4. дигитална компетентност;
5. умения за учене;
6. социални и граждански компетентности;
7. инициативност и предприемчивост;
8. културна компетентност и умения за изразяване чрез творчество;

9. умения за подкрепа на устойчивото развитие и за здравословен начин на живот и спорт.

(2) Общообразователната подготовка се придобива чрез изучаването на общообразователни учебни предмети.

(3) Целите, съдържанието и характеристиките на общообразователната подготовка, както и общообразователните учебни предмети по ал. 2 се определят с държавния образователен стандарт за общообразователната подготовка.

Чл.78.(1) Въз основа на държавния образователен стандарт за общообразователната подготовка министърът на образованието и науката утвърждава учебни програми по всеки общообразователен учебен предмет за всеки клас, в които се конкретизират компетентностите на учениците като очаквани резултати от обучението.

(2) Учебните програми по учебния предмет Чужд език в двата гимназиални етапа на средното образование се утвърждават по нива на компетентност в съответствие с Общата европейска езикова рамка.

Чл.79.(1) Разпределението на общообразователните предмети за придобиване на общообразователна подготовка в средната степен на образование в ПГМССЕ „Н. Й. Вапцаров“ по класове, както и броят на учебните часове за изучаването на всеки от тях за всеки клас и етапот средната степен се определят в рамкови учебни планове, утвърдени в зависимост от вида на образованието и според спецификата и формата на обучението.

(2) Рамковите учебни планове по ал.1 се определят с държавния образователен стандарт за учебния план.

Чл.80.(1) Професионалната подготовка обхваща компетентности, необходими за придобиване на професионална квалификация, както и за придобиване на правоспособност за професии, упражняването на които изисква такава, включително за упражняване на регулирани професии.

(2) Професионалната подготовка осигурява постигането на държавния образователен стандарт за придобиване на квалификация по професия в двата гимназиални етапа на средната степен на образование.

(3) Професионалната подготовка за всяка професия е обща, отраслова, специфична и разширена и включва обучение по теория и практика на професията.

(4) Целите, съдържанието и характеристиките на видовете професионална подготовка се определят в Закона за професионалното образование и обучение.

Глава III. Учебен план

Чл. 81 (1) Учебният план разпределя учебното време между учебните предмети или модули за придобиване на училищната подготовка.

(2) Структурата на учебния план в ПГМССЕ „Н. Й. Вапцаров“ обхваща два раздела:

1. раздел А – задължителни учебни часове;

2. раздел Б – избираеми учебни часове;

(3) В задължителните учебни часове се осъществява обучение за придобиване на общообразователна и обща професионална подготовка;

(4) В избираемите учебни часове се осъществява обучение за придобиване на професионална подготовка.

Чл.82.(1) ПГМССЕ „Н. Й. Вапцаров“ работи по рамкови учебни планове за професионалното образование;

Чл. 83 (1) Извън часовете по *чл. 87, ал. 2 и 3 от ЗПУО* в учебния план се включва за всеки клас, за всяка учебна седмица и **по един** учебен час за организиране и провеждане на **спортни дейности**, утвърдени от министъра на образованието и науката по предложение на министъра на младежта и спорта, както и **по един учебен час на класа**.

(2) Часът на класа се използва за последователно развитие на класа, за патриотично възпитание и за изграждане на граждански компетентности, включително чрез ученическото самоуправление.

Чл.84. (1) ПГМССЕ „Н. Й. Вапцаров“ въз основа на рамковия учебен план разработва училищен учебен план съобразно интересите на учениците и възможностите си.

(2) Училищният учебен план съдържа седмичния брой часове по учебни предмети.

(3) Училищният учебен план се утвърждава по паралелки за всяка учебна година освен в случаите, предвидени в държавния образователен стандарт за учебния план.

(4) Училищният учебен план се приема от педагогическия съвет, съгласува се с Обществения съвет и се утвърждава със заповед на директора, като не може да се променя през учебната година.

Чл.85. (1) Когато в един и същ клас са записани ученици с различна етническа принадлежност, не се допуска обособяването им в паралелки въз основа на етническата им принадлежност.

(2) Не се допуска обособяването в паралелки или групи на учениците със специални образователни потребности, които се обучават интегрирано по индивидуален учебен план.

Глава IV. Организация на дейностите в училищното образование

Раздел I Учебно и неучебно време

- **Учебна година**

Чл. 86. (1) Училищното образование се организира в учебни години, които включват учебно и неучебно време.

(2) Учебната година е с продължителност 12 месеца и започва на 15 септември. В случай че 15 септември е почивен ден, тя започва на първия следващ работен ден.

- **Учебно и неучебно време**

Чл. 87. Учебното време за дневната форма на обучение, се организира в учебни срокове, учебни седмици, учебни дни и учебни часове, както и ваканции.

Чл. 88. (1) Учебното време за самостоятелната форма се организира от училището чрез изпити и от ученика или лицето, което се подготвя самостоятелно за тях.

(2) Изпитите за самостоятелна форма на обучение са организират в сесии по график, утвърден със заповед на директора.

Чл. 89. (1) Учебната година включва два учебни срока.

(2) Продължителността на първия учебен срок е 18 учебни седмици.

(3) Продължителността на втория срок се определя със заповедта на министъра на образованието и науката по чл. 104, ал. 1 от Закона за предучилищното и училищното образование (ЗПУО).

Чл. 90. (1) Учебната седмица е с продължителност 5 учебни дни и съвпада с работната седмица.

(2) В случай на разместване на почивните дни през годината на основание чл. 154, ал.2 от Кодекса на труда обявените почивни дни са неучебни за учениците, съответно обявените работни дни са учебни, освен когато учениците са във ваканция.

Чл. 91. (1) Учебният ден включва учебните часове и почивките между тях.

(2) Учебният ден за всички класове започва в 8,00

(3) Началото и краят на учебния ден за ПГМССЕ „Н. Й. Вапцаров” се определя със заповед на директора на училището преди началото на всяка учебна година.

Чл.92. (1) Училището организира полудневна организация на учебния ден.

Чл. 93. Продължителността на учебния час за всички видове подготовка е:

1. по теория – четиридесет и пет минути в дневна форма на обучение от вторник до петък и четиридесет минути в понеделник;

2. по учебна и лабораторна практика – четиридесет и пет минути;

3. по производствена практика - шестдесет минути.

94. (1) При непредвидени и извънредни обстоятелства продължителността на всеки учебен час може да бъде намалена до 20 минути от директора на училището със заповед.

(2) В случаите по ал. 1 директорът на училището уведомява началника на регионалното управление на образованието до края на учебния ден, за който се отнася намалението и създава организация за уведомяване на родителите на учениците.

Чл. 95. (1) След всеки учебен час се осигурява почивка на учениците.

(2) Почивките между учебните часове в училището се определят от директора и са с продължителност не по-малко от 10 и не повече от 30 минути.

(3) Почивките са както следва:

Между първи и втори час – 10 минути;

Между втори и трети час – 10 минути;

Между трети и четвърти час – 25 минути, с изключение на понеделник-20 минути;

Между четвърти и пети час – 10 минути;

Между пети и шести час – 10 минути, с изключение на понеделник-5 минути;

Между шести и седми час- 5 минути;

Между седми и осми час-5 минути.

Чл.96. (1) Учебните часове от раздел А и Б от училищния учебен план се разпределят за всяка отделна паралелка за всеки учебен ден от учебната седмица в седмично разписание.

(2) Седмичното разписание се разработва в съответствие с изискванията на министъра на здравеопазването и се утвърждава със заповед от директора на училището не по-късно от 3 дни преди началото на всеки учебен срок.

(2) В седмичното разписание извън броя на задължителните учебни часове се включва и часа на класа.

(3) Учебният час за спортни дейности се включва в седмичните разписания извън броя на задължителните учебни часове съобразно организацията на учебния ден, паралелките или групите в училището.

Чл. 97. (1) За определен учебен ден директорът на училището може със заповед да определи различно от утвърденото седмичното разписание разпределение на учебните часове при:

1. разместване на часове за определени дни по указания на министъра на образованието и науката и/или началника на регионалното управление на образованието (РУО) във връзка с провеждане на национални и регионални външни оценявания;

2. разместване на часове във връзка с осигуряване на заместване на отсъстващи учители;

3. необходимост от провеждане на два последователни учебни часа по един и същ учебен предмет в рамките на учебния ден, които не са предвидени в седмичното разписание за провеждане на класни работи.

(2) В заповедта по ал. 1 задължително се описват обстоятелствата, наложили определянето на различно от седмичното разписание разпределение на учебните часове в учебния ден.

Чл. 98. Неучебното време включва:

1. официалните празници по чл. 154, ал. 1 от Кодекса на труда;
2. ваканциите;
3. обявените за неучебни дни при условията и по реда на чл. 105, ал. 1, 3, 4 и 5 от ЗПУО.

Чл. 99. През учебната година учениците ползват есенна, коледна, междусрочна, пролетна и лятна ваканция.

Чл. 100. (1) По време на учебната година в зависимост от темите в учебното съдържание учениците могат организирано да посещават различни културни и научни институции, прояви и мероприятия в рамките на учебните часове, като редът и начинът за тяхното организиране се определят в правилника за дейността на училището.

(2) За провеждане на организираното посещение се изисква информирано съгласие на родителите/ настойниците на учениците.

(3) За провеждане на организирано посещение учителят, класният ръководител или друг педагогически специалист предварително планира брой часове в тематичния годишен план и ги разпределя в зависимост от съответния случай /празник или проява/ в годишното тематично разпределение по съответния учебен предмет или в разпределението за часа на класа.

(4) За организирането на посещенията педагогическите специалисти информират писмено директорът на училището най-малко три дни преди реализирането им.

(5) За дейностите по ал. 1 директорът на училището информира началника на регионалното управление на образованието до един ден преди реализирането ѝ.

(6)

Раздел II Организиране и провеждане на учебния час за спортни дейности

Чл. 101. (1) Педагогическият съвет на всяко училище съобразно възможностите на училището избира за учебната година спортните дейности от определените по чл. 92, ал. 1 от ЗПУО.

(2) Учениците подават писмено заявление до директора на училището до 30 юни за избор на спортните дейности от определените по ал. 1.

- (3) Въз основа на избраните спортни дейности учениците могат да се разпределят и в групи.
- (4) Броят на групите по спортни дейности не може да бъде по-голям от броя на паралелките за съответния клас.
- (5) Не се допуска промяна на броя на групите и на спортните дейности по време на учебната година.
- (6) Организирането и провеждането на спортни дейности по ал. 1 се осъществява от педагогически специалисти в областта на физическото възпитание и спорта с професионална квалификация "учител" или "треньор" по даден вид спорт.
- (7) При разпределението на учебните часове по спортни дейности за съответната учебна година директорът определя със заповед учител и/или треньор, времето и мястото за провеждането им по паралелки или групи.
- (8) Учебният час за организиране и провеждане на спортни дейности не може да се провежда в събота или неделя освен в случаите, в които тези дни са обявени за учебни дни.

Чл.102. Учениците, за които е противопоказно участието в часовете по спортни дейности и в часовете по физическо възпитание и спорт, имат право да бъдат освободени от тях.

Глава V. Форми на обучение

Раздел I Общи положения

Чл. 103. (1) Училищното обучение в ПГМССЕ „Н. Й. Вапцаров” се осъществява в дневна форма на обучение.

(2) Условието и редът за организиране и провеждане на осъществяваните в училище форми на обучение се определят в правилника за дейността на училището и се публикуват и на интернет страница на училището.

(3) Формите на обучение, които се организират в училище се приемат от педагогическия съвет на училището.

(4) Училището осигурява обучение в дневна и самостоятелна форми на обучение.

Чл. 104. (1) Формата на обучение се избира от ученика при условията на чл. 12, ал.2 на ЗПУО.

(2) Формата на обучение се препоръчва от екипа за подкрепа за личностно развитие за:

1. ученик, ненавършил 16 години, чиято възраст надхвърля с повече от три години възрастта за съответния клас;
2. лице, навършило 16 години, което постъпва за първи път в училище;
3. лице, прекъснало обучението си за повече от три последователни учебни години;

4. лице, което не може успешно да завърши един и същ клас повече от три учебни години;
5. ученик, който променя формата на обучение в случаите по чл. 112, ал. 5 от ЗПУО;
6. ученик със специални образователни потребности.

(3) За записване или промяна на формата на обучение за конкретна учебна година ученикът при условията на чл. 12, ал. 2 на ЗПУО подава заявление до директора на училището.

(4) За записване на ученика в самостоятелна форма на обучение директорът на училището издава заповед.

Чл. 105. (1) Ученици, които се обучават в дневна и самостоятелна форма на обучение, могат да променят формата на обучението си преди началото на учебната година.

(2) Промяната на формата на обучение се разрешава от началника на регионалното управление на образованието по подадено заявление от родителя/настойника или по искане на директора на училището за случаите уредени в нормативен акт.

Чл. 106.(1) Обучението в дневна форма се организира в паралелки.

(2) Обучението в самостоятелна форма се организира за отделен ученик.

Раздел II. Организация на формите на обучение

Чл. 107. (1) Дневната форма на обучение се организира за паралелки или групи в учебни часове през учебния ден и включва обучението на учениците по учебни предмети или модули.

(2) В дневната форма на обучение се включват и спортните дейности и часа на класа.

Чл. 108. (1) Самостоятелна форма на обучение включва самостоятелна подготовка и изпити за определяне на годишни оценки по учебните предмети от училищния учебен план.

(2) Самостоятелната форма на обучение може да се организира за:

1. ученици в задължителна училищна възраст, които по здравословни причини, удостоверени с медицински документ, издаден от съответната експертна лекарска комисия, определена в Закона за здравето, не могат да се обучават в дневна форма;

2. ученици в задължителна училищна възраст - по желание на ученика или родителя, по реда на чл. 12, ал. 2 от ЗПУО, след решение на експертна комисия, създадена към регионалното управление на образованието.

3. ученици с изявени дарби;

4. лица, навършили 16 години.

(3) При самостоятелна форма на обучение се прилага избран от ученика утвърден училищен учебен план за паралелката в дневна форма на обучение.

(4) Заявлението за записване в самостоятелна форма на обучение по чл. 30, ал. 3 от Наредбата на организация на дейностите в училищното образование може да се подаде и до 20 учебни дни преди изпитна сесия, определена в правилника за дейността на училището с изключение на учениците по ал. 2, т. 2.

(5) Изпитите по учебните предмети от училищния учебен план са организирани в сесии, чийто брой през учебната година се определя в правилника за дейността на училището

(6) График на изпитните сесии за самостоятелна форма на обучение през учебната 2023/2024г.

I. Редовни сесии: /януари и юни за учениците от VIII до XI клас/ и /януари и април за учениците от XII клас/

II. Поправителни сесии - /май и август за учениците от XII клас/ и /юни и септември за учениците от VIII до XI клас/

(7) Ред за уведомяване на учениците в самостоятелна форма за полагане на изпити:

1. Учениците, обучавани в самостоятелна форма подават заявление за записване в началото на учебната година или 20 дни преди началото на изпитната сесия;

2. Учениците, обучавани в самостоятелна форма подават заявления за явяване на изпити в срок до 10 дни преди началото на съответните изпитни сесии, като периодично се информират за предстоящите дейности за приключване на учебната година.

3. Лицето, определено за класен ръководител на учениците в самостоятелна форма уведомява учениците за правилата на училището при организирането на дейностите през годината:

- За насрочване на изпити в съответната изпитна сесия;
- Конспектите по всеки учебен предмет;
- Наличните учебни материали в библиотеката на училището;

4. Уведомяването се осъществява чрез:

- Електронната поща;
- Поставяне на видно място на заповедта с графика на изпитите;

- Публикуване на сайта на училището на изпитните дати по различните учебни дисциплини;
 - Публикуване на сайта на училището графика за консултации на учителите;
- (8) За лицата по ал. 2, т. 3 по решение на директора на училището се допуска обучение за завършване на два класа в една година. Лицата полагат изпити за следващия клас само, ако успешно са положили всички изпити, предвидени за завършване на предходния клас.
- (9) За учениците по ал. 2, т. 2 в съответствие с чл. 112, ал. 7 от ЗПУО експертната комисия към регионалното управление на образованието, в която се включва и представител на Агенцията за социално подпомагане осъществява контрол на всеки учебен срок.
- (10) Учениците по ал. 2, т. 2, които не постигнат необходимите компетентности в съответния клас, продължават обучението си при спазване на изискванията на ЗПУО в друга форма на обучение, препоръчана от екипа за подкрепа за личностно развитие.
- (11) Самостоятелна форма на обучение не може да се организира за ученици по чл.49, ал. 2, т. 1. от ЗПУО.
- (12) Ученик, обучаван в самостоятелна форма на обучение, който не се е явил на три поредни сесии, се смята за отписан от училището

Глава VI. Оценяване на резултатите от обучението

Чл. 109. (1) Оценяването е системен процес на установяване и измерване на постигнатите резултати от обучението и на нивото на подготвеност на учениците за бъдещата им реализация. Показател за степента на постигане на тези резултати е оценката.

(2) Основните цели на оценяването са:

1. диагностика на индивидуалните постижения и на напредъка на ученика и определяне на потребностите му от учене и на областите, в които има нужда от подкрепа;
2. мониторинг на образователния процес за прилагане на политики и мерки, насочени към подобряване качеството на образование.

(3) Оценяване се извършва:

1. в процеса на обучение;
2. в края на клас или на етап от степен на образование;
3. при завършване на степен на образование.

Чл.110. (1) Установяването на постигнатите резултати и поставянето на оценка е индивидуално за всеки оценяван.

(2) Обект на оценяване са компетентностите на учениците, придобити в резултат на обучението.

(3) Оценяващият предварително запознава оценяваните със съдържанието, формата и конкретните правила, по които ще бъдат оценявани.

(4) В зависимост от целите на конкретното оценяване се определя подходът за тълкуване на резултатите, както следва:

1. Нормативен – сравняване на индивидуалните постижения на всеки ученик с постиженията на останалите ученици;
2. Критериален - измерване на степента на постигане на очакваните резултати,
3. Смесен, като комбинация от т. 1 и т. 2.

Чл. 111. (1) Оценяването се извършва чрез текущи изпитвания и изпити.

(2) Текущите изпитвания се осъществяват в процеса на обучение, като част от тях са въз основа на проекти. Те са инструмент за обратна връзка и за мотивация за учене. В резултат на текущите изпитвания се поставят текущи оценки и брой точки, въз основа на които се формират срочни или годишни оценки.

(3) Оценката е показател за степента, в която компетентностите, постигнати от учениците в резултат на обучението, съответстват на определените с държавния образователен стандарт за общообразователната подготовка, с държавния образователен стандарт за придобиване на квалификация по професия или с учебната програма по съответния учебен предмет или модул за съответния клас.

(4) За учениците със специални образователни потребности, които се обучават по индивидуална учебна програма, оценката е показател за степента, в която са постигнати компетентностите, заложи в нея.

(5) Изпитите в училището са:

1. приравнителни;
2. за определяне на срочна или на годишна оценка по учебен предмет;
3. за промяна на оценката;
4. за установяване степента на постигане на компетентностите, определени в учебната програма по учебен предмет за определен клас;
5. за установяване степента на постигане на компетентностите, определени с държавния образователен стандарт за общообразователната подготовка и с държавния образователен стандарт за придобиване на квалификация по професия;
6. държавни зрелостни.

Чл. 112. (1) В зависимост от оценяващия, оценяването може да е:

1. вътрешно - когато оценката се поставя от обучаващия учител;
2. външно - когато оценката се поставя от комисия или от лице, различно от

обучаващия учител.

(2) В зависимост от организацията и обхвата си оценяването в процеса на училищното обучение може да е:

1. национално - обхваща ученици от един клас в цялата страна;
2. регионално - обхваща ученици от един клас в рамките на една или няколко области;
3. училищно - обхваща ученици от един клас в рамките на отделно училище;
4. групово - обхваща част или всички ученици от една или повече паралелки;
5. индивидуално - за отделен ученик.

(3) В края на X клас се провежда национално външно оценяване за установяване степента на постигане на компетентностите за съответния етап, определени с държавния образователен стандарт за общообразователната подготовка.

(4) Министерството на образованието и науката въвежда механизъм за публичност, прозрачност и ежегоден анализ на резултатите от националните външни оценявания, който се използва за разработване на политики и мерки за гарантиране на устойчиво повишаване на качеството на образованието.

(5) Форматът на националното външно оценяване по ал. 3, учебните предмети, по които то се извършва, както и условията и редът за организацията и провеждането му се определят с държавния образователен стандарт за оценяването на резултатите от обучението на учениците.

Чл. 113. (1) Оценката съдържа качествен и количествен показател.

(2) Оценките, които може да се поставят, са "отличен (6)", "много добър (5)", "добър (4)", "среден (3)", "слаб (2)".

(3) В случаите когато количественият показател не се определя като цяло число, качественият показател се определя при условията на държавния образователен стандарт за оценяването на резултатите от обучението на учениците.

(4) Когато се използват други количествени показатели, те се приравняват към оценките по ал. 2.

(5) Оценките от националното външно оценяване в края на X клас, както и от държавните зрелостни изпити и от държавния изпит за придобиване на професионална квалификация може да се изразяват само с количествени показатели - в брой точки, без да се приравняват към оценките по ал. 2.

(6) На учениците със специални образователни потребности, които се обучават по индивидуална учебна програма, се поставят оценки само с качествен показател, които може да са: "постига изискванията", "справя се" и "среща затруднения".

(7) Когато се установи, че учениците по ал. 6 са постигнали изискванията на

учебната програма по учебен предмет от училищния учебен план, се поставя оценка с количествен показател и по този учебен предмет и обучението по индивидуална учебна програма се преустановява.

Чл. 114. Основните компоненти на оценяването, видовете и формите на оценяване, както и организацията, условията и редът за извършването му се определят с държавния образователен стандарт за оценяването на резултатите от обучението на учениците.

Раздел I Текущи изпитвания

Чл. 115. (1) Текущите изпитвания се осъществяват ритмично и системно през първия и през втория учебен срок.

(2) В триседмичен срок от началото на учебната година чрез текущо изпитване се установява входното равнище на учениците по учебните предмети или модули, които са изучавали през предходната година в задължителните учебни часове.

(3) Текущото изпитване по ал. 2 има диагностична функция с цел установяване на дефицитите и предприемане на мерки за преодоляването им.

(4) Две седмици преди оформянето на годишната оценка по учебните предмети, по които не се провежда класна работа и не се провежда външно оценяване, се провежда текущо изпитване за установяване на изходното ниво на учениците.

(5) По производствена практика не се провеждат текущи изпитвания.

Чл. 116. (1) Освен ако в съответната учебна програма не е определено друго, минималният задължителен брой текущи изпитвания по учебен предмет или модули за всеки учебен срок е:

1. **две** текущи изпитвания по учебни предмети или модули, изучавани по училищен учебен план с **до два учебни часа** седмично;
2. **три текущи** изпитвания по учебни предмети или модули, изучавани по училищен учебен план с **2,5 - 3,5 учебни часа** седмично;
3. **четири текущи** изпитвания по учебни предмети или модули, изучавани по училищен учебен план с **4 и повече учебни часа** седмично.

(2) В минималния задължителен брой текущи изпитвания по ал. 1 не се включва текущото изпитване по чл. 11, ал. 3 от Наредбата за оценяване на резултатите от обучението на учениците.

Чл. 117. (1) Според формата текущите изпитвания са устни, писмени и практически, а според обхвата - индивидуални и групови.

(2) След установяване на постигнатите резултати при текущите изпитвания на учениците се поставят текущи оценки.

(3) При текущите устни изпитвания оценяващият е длъжен да аргументира устно оценката си пред ученика, а при текущите писмени изпитвания - писмено.

Чл. 118. (1) При индивидуалните устни изпитвания ученикът дава устни решения и отговори на индивидуално поставени задачи или въпроси.

(2) При индивидуалните писмени изпитвания ученикът дава писмени решения и отговори на индивидуално поставени задачи или въпроси. Индивидуалните писмени изпитвания се извършват за не повече от един учебен час.

(3) При индивидуалните практически изпитвания ученикът изпълнява практически дейности, определени в индивидуално поставено практическо задание.

Чл. 119. (1) При груповите устни изпитвания всеки ученик дава устни решения и отговори на групово поставени задачи или въпроси.

(2) При груповите писмени изпитвания всеки ученик дава писмени решения и отговори на групово поставени задачи или въпроси.

(3) При груповите практически изпитвания всеки ученик изпълнява индивидуално или в екип практически дейности, определени в групово поставено практическо задание.

(4) При груповите изпитвания се поставя текуща оценка индивидуално за всеки ученик.

Чл. 120. (1) Контролната работа е групово писмено изпитване, при което се оценяват постигнатите резултати от учениците след приключване на обучението по определена част (раздел) от учебното съдържание по учебния предмет.

(2) Контролната работа се провежда за не повече от един учебен час.

(3) Времето за провеждане на контролната работа на ученици с нарушено зрение, с увреден слух, с умствена изостаналост, с множество увреждания, с детска церебрална парализа, с физически увреждания и/или малформации, на които не е засегната моториката на горните крайници, може да бъде удължено по преценка на оценяващия учител.

Чл. 121. (1) Класната работа е групово писмено изпитване, при което се оценяват постигнатите резултати от учениците по учебния предмет в края на учебния срок.

(2) Класна работа се провежда по:

български език и литература, по математика и по чужд език.

(3) Класната работа се провежда за не повече от един учебен час по математика, а по български език и литература и по чужд език - в двата слети учебни часа.

Чл. 122. (1) Контролните и класните работи се провеждат по график при спазване на следните изисквания:

1. за една и съща паралелка може да се провежда не повече от една класна или една контролна работа в един учебен ден;

2. за една и съща паралелка в една учебна седмица не могат да се провеждат повече от две класни работи;

3. не се провеждат класни работи в последната седмица от учебния срок.

(2) Графикът по предходната алинея се изготвя по предложение на учителите по съответния учебен предмет, утвърждава се от директора на училището до две седмици след началото на всеки учебен срок и се поставя на общодостъпно място в училището.

(3) За графика по ал. 1 учителите по съответния учебен предмет информират учениците, а класните ръководители - родителите.

Чл. 123. (1) Изпитните материали за писмените текущи изпитвания, в т.ч. и за класните и контролните работи, са ориентирани към установяване на постигнатите компетентности като очаквани резултати от обучението, определени с учебната програма по учебния предмет или модул за съответния клас, и включват задачи от различен вид и на различни познавателни равнища, балансирани с оглед на целта на изпитването.

(2) За извършване на практически изпитвания по учебна или производствена практика, с които се проверяват практическите умения на учениците, се разработват индивидуални и/или групови практически задания и се осигуряват работни места за всеки ученик със съответната техническа и технологична документация, техника, инструменти, уреди и материали, гарантиращи изпълнението на практическото задание и безопасната работа на учениците.

(3) В индивидуалните и/или в груповите практически задания се формулират критерии за оценяване в съответствие с утвърдените такива в националните изпитни програми за придобиване на степен на професионална квалификация.

Раздел II

Срочни, годишни и окончателни оценки

Чл. 124. (1) Срочната оценка се оформя от учителя, като се отчитат

компетентностите на ученика върху учебното съдържание по съответния учебен предмет или модул, изучаван през учебния срок за придобиване на общообразователната, и професионалната подготовка и при вземане предвид на текущите оценки.

(2) По производствена практика не се формира срочна оценка.

(3) Не се формира срочна оценка и при обучение по индивидуални учебни програми на ученици със специални образователни потребности по учебните предмети, по които оценяването е с качествените оценки по чл. 9, ал. 8 от Наредбата за оценяване на резултатите от обучението.

(4) Срочна оценка не се поставя без наличието на минималния брой текущи изпитвания по чл. 12, ал. 1 от Наредбата за оценяване на резултатите от обучението.

В този случай ученикът полага изпит за определяне на срочна оценка по чл. 7, ал.3, т. 2 от Наредбата за оценяване на резултатите от обучението.

(5) Не се оформя срочна оценка по учебния предмет физическо възпитание и спорт за ученици, освободени по здравословни причини от изучаването му, ако продължителността на освобождаването не позволява осъществяването на минималния задължителен брой текущи изпитвания по чл. 12, ал. 1 от Наредбата за оценяване на резултатите от обучението. В този случай срещу учебния предмет в училищната документация се записва “освободен”.

(6) Срочната оценка се оформя не по-рано от една учебна седмица и не по-късно от два учебни дни преди приключване на съответния учебен срок.

(7) Срочна оценка за учебните модули по професионална подготовка се формира само когато обучението по тези модули приключва в края на учебния срок.

Чл. 125. (1) Годишната оценка се оформя от учителя по съответния учебен предмет или модул, като се отчитат постигнатите компетентности на ученика върху учебното съдържание, изучавано през учебната година за придобиване на общообразователната и професионалната подготовка и при вземане предвид на срочните оценки.

(2) За учебен предмет, който по училищен учебен план се изучава само през един от сроковете, се формира годишна оценка въз основа на съответната срочна оценка.

(3) По производствена практика се формира само годишна оценка.

(4) Само годишна оценка се формира и при обучение по индивидуални учебни програми на ученици със специални образователни потребности по учебните предмети, по които оценяването е с качествените оценки .

(5) За резултатите от обучението:

От VIII до XII клас по всеки учебен предмет или модул се формира годишна оценка с качествен и количествен показател.

(6) Годишна оценка не се поставя без наличието на минималния брой текущи

изпитвания по чл. 12, ал. 1 за втория учебен срок от Наредбата за оценяване на резултатите от обучението. В този случай ученикът полага изпит за определяне на срочна оценка по чл. 7, ал. 3, т. 2 от Наредбата за оценяване на резултатите от обучението.

(7) Когато обучението за придобиване на професионална подготовка се осъществява по модули, годишната оценка се поставя съгласно системата за оценяване, описана в учебната програма за съответния модул.

(8) За резултатите от обучението по производствена практика годишната оценка се поставя от учителя-ръководител.

(9) Не се поставя годишна оценка по учебния предмет физическо възпитание и спорт за ученици, освободени по здравословни причини от изучаването му през двата учебни срока. В този случай срещу учебния предмет в училищната документация се записва "освободен".

(10) Годишната оценка по учебния предмет физическо възпитание и спорт за ученици, освободени по здравословни причини от изучаването му през един учебен срок, е срочната оценка за учебния срок, през който учебният предмет е изучаван.

Чл. 126. (1) Срочната и годишната оценка се формират в съответствие с определеното в учебната програма съотношение между текущите оценки от устните писмените и практическите изпитвания, в т.ч. и от класните и/или контролните работи, и участието на ученика в учебния процес (работа в час, изпълнение на домашни работи, изпълнение на практически задачи, работа по проекти).

(2) Срочните и годишните оценки на учениците от VIII до XII клас се формират с точност до цяло число, с изключение на случаите по чл. 23, ал. 8 от Наредбата за оценяване на резултатите от обучението.

Чл. 127. (1) Учителят лично вписва поставените от него оценки в съответната задължителна училищна документация.

(2) Сроковете за вписване на оценките в документацията по ал. 1 са:

1. в деня на изпитването - за текущите оценки от устните и от практическите изпитвания;
2. до една седмица след провеждане на изпитването - за текущите оценки от писмените изпитвания;
3. в деня на оформянето им - за срочните и за годишните оценки.

Чл.128. (1) Окончателна оценка се поставя при:

1. завършване на първи гимназиален етап на средно образование;
2. завършване на втори гимназиален етап на средно образование.

(2) Окончателни са и оценките, получени при изпитите по чл. 7, ал. 4 от Наредбата за оценяване на резултатите от обучението.

(3) Окончателните оценки по ал. 1, т. 2 може да се променят само по реда на изпитите за промяна на окончателната оценка, а окончателните оценки по ал. 2 не може да се променят.

(4) Окончателните оценки се записват в съответните документи за завършен етап, за придобита степен на образование и/или квалификация по професия.

Чл. 129. (1) Окончателните оценки по всеки учебен предмет при завършване на средно образование се формират с точност до 0,01 като средноаритметични от годишните оценки по учебния, изучаван във втори гимназиален етап.

(2) Окончателните оценки при завършване на средно образование по учебните предмети, които се изучават само в един клас от втория гимназиален етап, са годишните оценки за съответния клас.

(3) Не се формира окончателна оценка по учебния предмет физическо възпитание и спорт в случаите по чл. 23, ал. 1 от Наредбата за оценяване на резултатите от обучението, когато ученикът е освободен и през двата срока на всички класове от втори гимназиален етап и не е формирана годишна оценка за нито единот класовете на етапа.

(4) В случаите по чл. 23, ал. 1 от Наредбата за оценяване на резултатите от обучението, когато не е формирана годишна оценка за един или повече класове на гимназиалния етап, окончателната оценка по учебния предмет "Физическо възпитание и спорт":

1. е годишната оценка по учебния предмет - когато предметът е изучаван само в един от класовете на етапа;

2. се формира с точност до 0,01 като средноаритметична от оформените годишни оценки по учебния предмет за класовете, в които той е изучаван.

(5) Наред с окончателните оценки по ал. 1 в дипломата на средно образование се вписват в точки и в оценки с точност до 0,01 и резултатите от успешно положените държавни зрелостни изпити по чл. 134 и чл. 135 от Закона за предучилищното и училищното образование.

(6) Резултатите от държавните зрелостни изпити по ал. 5 по желание на зрелостника може да се трансформират в оценки по ECTS скала за оценяване и да се запишат в европейското приложение към дипломата за средно образование.

(7) В случаите по ал. 6 резултатите от държавните зрелостни изпити се трансформират по ECTS скала за оценяване, както следва:

1. оценка А се поставя при резултат *отличен 6,00*;

2. оценка В се поставя при резултат *отличен 5,50 – 5,99*;
3. оценка С се поставя при резултат *много добър 4,50 – 5,49*;
4. оценка D се поставя при резултат *добър 3,50 – 4,49*;
5. оценка Е се поставя при резултат *среден 3,00 – 3,49*;

Чл. 130. Общият успех в дипломата за средно образование се формира като средноаритметична оценка с точност до 0,01 от средноаритметичните оценки, вписани като окончателни оценки по учебните предмети, изучавани в задължителните часове, и от средноаритметичните оценки, вписани като окончателни оценки по учебните предмети, изучавани в избираемите часове.

Раздел III

Изпити в процеса на училищното обучение.

Чл. 131. Видовете изпитите в процеса на училищното обучение, продължителността и формата им са регламентирани от чл.32 до чл. 55 в Наредбата за оценяване на резултатите от обучението на учениците.

Глава VII

Завършване на клас, етап и степен на образование

Чл. 132. (1) Ученик завършва успешно клас, ако има годишни оценки най-малко "среден" (3) по всички учебни предмети или модули, предвидени в училищния учебен план за съответния клас в задължителните и в избираемите учебни часове.

(2) Ученик, успешно завършил определен клас, продължава обучението си в следващия клас.

Чл. 133. . (1) Ученик, който има годишна оценка "слаб (2)" по учебен предмет или модул, полага изпит за промяна на оценката по учебния предмет или модул при условия и по ред, определени с държавния образователен стандарт за оценяването на резултатите от обучението на учениците.

(2) В случаите по ал. 1 ученик, който не се е явил или не е положил успешно изпита за промяна на оценката, повтаря класа.

Чл. 134. Ученик от XII клас, който има годишна оценка "слаб (2)" по един или по няколко учебни предмета или модула и не се е явил или не е положил успешно изпити за промяна на оценката, не повтаря класа. Той може да се явява на изпити за промяна на оценката без ограничения на броя изпитни сесии при условия и по ред, определени с държавния образователен стандарт за оценяване на резултатите от обучението на учениците.

Чл. 135. Ученик, който е в самостоятелна форма, при повтаряне на класа се обучава и се явява на изпити само по учебните предмети или модули, по които има оценка "слаб"

Чл. 136. (1) Учениците, успешно завършили XII клас, стават зрелостници и придобиват право да се явят на държавни зрелостни изпити и на държавен изпит за придобиване на професионална квалификация.

(2) Зрелостниците, обучавани по училищен учебен план, който осигурява професионална подготовка, придобиват средно образование след успешно полагане на задължителен държавен зрелостен изпит по учебния предмет Български език и литература и на задължителен държавен изпит за придобиване на професионална квалификация - по теория и практика на професията.

Чл. 137. (1) Придобиването на средно образование се удостоверява с диплома за средно образование, в която се вписва и общият успех. Дипломата за средно образование е окончателна и дава право за продължаване на образованието или за професионално обучение.

(2) Зрелостниците по чл. 132, ал. 3 от Закона за предучилищното и училищното образование, освен диплома за средно образование получават и свидетелство за професионална квалификация. При условията и по реда на Закона за професионалното образование и обучение те получават и свидетелство за правоспособност за професиите, за които се изисква такава.

(3) По свое желание лицето може да получи европейско приложение към свидетелството за професионална квалификация и/или приложение към дипломата за средно образование на чужд език - английски, френски или немски.

Чл. 138 (1) Задължителният държавен зрелостен изпит по учебния предмет Български език и литература се полага върху учебно съдържание, изучавано в задължителните учебни часове във втория гимназиален етап на средно образование.

(2) Държавният изпит за придобиване на професионална квалификация по чл. 132, ал. 3 от Закона за предучилищното и училищното образование. се полага при условията и по реда на Закона за професионалното образование и обучение.

Чл. 139. (1) По свое желание зрелостникът може да положи и до два допълнителни държавни зрелостни изпита по избрани от него учебни предмети измежду учебните предмети Български език и литература, Чужд език - английски, френски, немски, италиански, испански или руски, Математика, Информационни технологии, Физика и астрономия, Биология и здравно образование, Химия и опазване на околната среда, История и цивилизации, География и икономика и Философия.

Чл. 140. (1) Учебно-изпитните програми за държавните зрелостни изпити, които се

полагат върху учебното съдържание, изучавано в задължителните учебни часове в двата етапа на средно образование, се определят с държавния образователен стандарт за общообразователната подготовка.

(2) Формирането на общия успех по чл. 133, ал. 1 от Закона за предучилищното и училищното образование, както и условията и редът за организацията и провеждането на държавните зрелостни изпити се уреждат с държавния образователен стандарт за оценяване на резултатите от обучението на учениците.

(3) Държавните зрелостни изпити по всеки учебен предмет се оценяват на национално равнище от учители и от преподаватели от висшите училища.

(4) Министерството на образованието и науката въвежда механизъм за публичност, прозрачност и ежегоден анализ на резултатите от държавните зрелостни изпити.

Чл. 141. (1) Зрелостник, който не се е явил или не е положил успешно някои от изпитите по чл. 132, ал. 3 от Закона за предучилищното и училищното образование, по свое желание получава удостоверение за завършен втори гимназиален етап на средно образование, което дава право на професионално обучение. Удостоверението за завършен втори гимназиален етап не дава право за продължаване на образованието.

(2) Зрелостник, който не се е явил или не е положил успешно допълнителен държавен зрелостен изпит, придобива средно образование, ако е положил успешно задължителните държавни зрелостни изпити, съответно държавния изпит за придобиване на професионална квалификация. В тези случаи в дипломата за средно образование се вписват само успешно положените допълнителни държавни зрелостни изпити.

(3) Зрелостниците по ал. 1 може да се явяват на държавни зрелостни изпити и на държавния изпит за придобиване на квалификация по професия без ограничение на възраст и на брой изпитни сесии при спазване на юридическите актове, действащи към момента на явяването.

(4) Зрелостник, положил успешно само държавния изпит за придобиване на квалификация по професия, получава свидетелство за професионална квалификация. При условията и по реда на Закона за професионалното образование и обучение може да получи и свидетелство за правоспособност.

Чл. 142. Учениците не може да повтарят успешно завършен клас и повторно да придобиват образование от една и съща степен в училищата, освен в случаите, предвидени в нормативен акт.

Чл. 143. Условията и редът за завършване на определен клас и определен етап от степента на образование и за преминаване в следващ клас или етап от степента на образование се определят най-късно до началото на съответната учебна година на съответния клас или етап.

Чл. 144. (1) Изискванията към съдържанието на документите за завършен клас, етап или степен на образование се определят с държавния образователен стандарт за информацията и документите.

(2) В документите за завършен етап от степента на образование, за завършено образование, за придобита степен на професионална квалификация, както и за завършено професионално обучение се посочва съответното ниво от Националната квалификационна рамка и от Европейската квалификационна рамка.

(3) Министърът на образованието и науката организира създаването и воденето на информационен регистър за документите за завършено основно образование, средно образование и/или степен на професионална квалификация.

Глава VIII. План–прием.

Постъпване и преместване на ученици

Чл. 145. (1) Държавният план-прием определя за училището за всяка предстояща учебна година:

(2) броя на паралелките в VIII клас;

Чл. 146. (1) Приемането на ученици VIII клас в училищата по чл.142,ал.3,т.1 от Закона за предучилищното и училищното образование,както и в случаите,предвидени в държавния образователен стандарт за организацията на дзейностите в училищното образование ,се извършва въз основа на резултатите от националното външно оценяване.

(2) В случаите по ал.1 може да се извършва и проверка на специалности от професии,определени с държавния образователен стандарт за организация на дейностите в училищното образование.

Чл. 147. Условието и редът за приемане и преместване на ученици се определят с държавния образователен стандарт за организацията на дейностите в училищното образование.

Чл. 148. Условието и редът за завършване на определен клас и определен етап от степента на образование и за преминаване в следващ клас или етап от степента на образование се определят най-късно до началото на съответната учебна година на съответния клас.

Глава IX . Институционални програми

Чл. 149. (1) Училището разработва институционални програми, съвместими със стратегията за развитието му, които се гласуват от педагогическия съвет на основание чл. 263, ал.1, т.8 и т.9. от ЗПУО

(2) Програмите са за:

1. Превенция на ранното напускане на училище по чл. 263, ал. 1, т. 8 и

2. Предоставяне на равни възможности и за приобщаване на учениците от уязвими групи;

(3) Системи за финансово управление и контрол – актуализация спрямо ЗПУО и Стандарта за финансиране.

Заклучителни разпоредби

Настоящият правилник отменя Правилника за дейността на ПГМССЕ „Н. Й. Вапцаров”, действал до влизането в сила на Закона за предучилищното и училищно образование на 01.08.2016 година.

ГЛАВА X

ГОДИШЕН ПЛАН ЗА РАБОТАТА НА УЧИЛИЩНО ОБЩЕЖИТИЕ

1. Мисия на общежитието — формиране на личности с висока интелектуална подготовка и култура с ярко изразено гражданско съзнание и поведение, способни за ефективно обществено развитие. Възпитанието и обучението да бъдат подчинени на държавните образователни изисквания и стандарти. Да подпомогнем учениците за ориентиране в динамично променящия се съвременен свят и създаване на високо отговорно поведение за участие в съвременния живот. Усвояване и формиране на общочовешките и национални ценности и стимулиране на творчески заложби.

2. Визия на УО - утвърждаване на общежитието като конкурентно способно да формира у учениците общочовешки добродетели при подготовката им за реализация в живота. Стремим се чрез висококвалифициран и отговорен колектив да формираме знания и умения за активно взаимодействие със социалната среда, уважения към гражданските права и отговорности, противодействие срещу проявите на агресивност и насилие.

3. Цели на общежитието.

Основни цели, които трябва да постигнем са:

- Издигане и утвърждаване престижа на УО
 - Създаване на подходящ микроклимат за възпитание на съзнателни и образовани кадри за обществото
 - Повишаване качеството на учебно-възпитателната работа
 - Осигуряване условия за физическо, умствено и социално развитие на подрастващите
 - Изграждане на образцови личности с възможност за реализация в живота.
4. Стратегия в дейността на УО

- Акцентиране върху способностите за самостоятелно получаване на знания и тяхното използване
 - Усъвършенствуване работата с изоставащите ученици -
 - Показване на практическата приложимост на изучаваното учебно съдържание и поставяне на ученика в активна позиция по отношение на знанията
 - Защита личното достойнство на учениците в синхрон с процесите в демократическото общество
5. Приоритет в дейността на общежитието
- Подобряване качеството на педагогическия и административен контрол

ПРАВИЛНИК ЗА ВЪТРЕШНИЯ РЕД В УО:

I. РАЗДЕЛ ОБЩИ ПОЛОЖЕНИЯ:

Чл.1. Настоящият правилник урежда реда и начина за ползването на общежитието.

Чл.2. Правилникът е съобразен с изискванията на МОМН и Община Средец за този Вид общежитие.

Чл.3. Правилникът е задължителен за всички живущи в общежитието и определя тяхната отговорност.

Чл.4. Общежитието се управлява от Директор.

II. РАЗДЕЛ

НАСТАНЯВАНЕ И ОСВОБОЖДАВАНЕ

Чл.5. Право на ползване на общежитие имат всички ученици от училищата в гр. Средец, семействата на които живеят в други населени места.

Чл.6. Учениците, които кандидатстват за общежитието и техните родители се запознават с настоящия Правилник, като подписват декларация за неговото спазване.

Чл.7. При настаняването в общежитието всеки ученик получава един ключ за стаята, одеяла и др. срещу подпис за това, както и пълен опис за състоянието на стаята.

Чл.8. Настанените в общежитието ученици поемат пълна отговорност за опазване на имуществото - гардероби, шкафове, бюра, столове, брави, прозорци, стени, мивки и др., съгласно опис, подписан от тях.

Чл.9.При нанесени щети или повреди, същите се заплащат или възстановяват от виновните. За повредено имущество, което се намира в коридорите и в общите помещения отговарят всички, които живеят в общежитието.

Чл.10. Ученикът напуска общежитието:

- 1.В края на учебната година.
- 2.По време на учебната година, със съгласието на родителя, като за това уведоми писмено директора на общежитието.
- 3.При наложено наказание „отстраняване от общежитието

III. РАЗДЕЛ

РЕД ЗА ПОЛЗВАНЕ НА ОБЩЕЖИТИЕТО

Чл.11. Общежитието се ползва от 14 септември до 30 юни.

Чл.12. Седмично общежитието работи с ученици от неделя 17,30 часа до 7.30 часа петък.

Чл.13.Ежедневно общежитието се затваря през летния период в 22,00 часа и в 21,30 часа през зимния.

Чл.15.Дневен режим :

- 1.Ставане от сън, сутрешен тоалет, подреждане на спалните помещения-и-напускане-на общежитието от 7.00 часа-до 7,30 часа.
- 2.Учениците не се допускат през интервала от 7,30 часа до 13,00 часа в общежитието, поради почистване на общите части.
- 3.Учебни занятия - от 8.00 часа до 14.00 часа.
- 4.Самоподготовка от 14,30 часа до 17,00 часа.
- 5..Лично време от 17,00 часа до 22,00 часа през летния период и в 21,30 часа през зимния,
- 6..Проверка, вечерен тоалет и подготовка за сън от 22,00 часа до 22,30 часа.

IV. РАЗДЕЛ

ПРАВА И ЗАДЪЛЖЕНИЯ ЖИВЕЕЩИТЕ В ОБЩЕЖИТИЕТО

Чл.16.Права на учениците:

- 1.Да бъде запознат със своите права и с организацията на живота в общежитието.
2. Да ползва материалната база на общежитието.

3. Да участва в организираните общи мероприятия.
4. Да дава мнения и предложения пред възпитателите по отношение на организацията и провеждането на цялостната дейност на общежитието.
5. Да получава индивидуална помощ от възпитателите съобразно специалността им и да търси тяхното съдействие по всички възникнали въпроси.
6. Прави подобрения в обитаваната от него стая на лични разноски с разрешение на ръководството на общежитието.

Чл.17.Задължения на учениците:

1.Да поддържа добър ред и хигиена в обитаваната от него стая, общите помещения и района около общежитието. Сутрин задължителна оправят леглата си.

2. Да опазват имущество в стаята и общите помещения. В случай на нанесени материални щети, същите се възстановяват за сметка на ученика.

3. Да не пуши, да не употребява алкохол и други упойващи вещества.

4. Да спазва вътрешния ред, регламентиран от настоящия Правилник.

5. Да проявява коректност в отношенията си с Директора, възпитателите, обслужващия персонал, учениците.

6. Да не пречи на останалите с действията и поведението си.

7. Да не внася и ползват лични отоплителни електроуреди и да не се монтират допълнителни електрически контакти в стаята.

8. Да се прибира вечер не по-късно от 21,30 часа зимния период и 22,00 летния период.

9. Да напуска общежитието и да посещава родното си място през седмицата само с разрешение на Директора или възпитателя.

10 .Да спазва стриктно мерките за безопасност, залегнали в правилника по

ЗБУТ.

Чл. 18. На настанения в общежитието е забранено :

1. Да се премества без разрешение от една стая в друга.
2. Да размества имуществото от едно помещение в друго.
3. Да изнася извън общежитието имущество.

4. Да променя вътрешното разпределение на жилищните помещения.
5. Да поставя по первазите на прозорците и други места предмети, които застрашават работещите и минаващите в района на общежитието.
6. Да хвърля около сградата на общежитието, както и вътре в него каквито и да било предмети, материали и отпадъци, освен на определените за тази цел места.
7. Да преотстъпва на други лица предоставената му стая и имуществото в нея.
8. Да внася и употребява алкохол, цигари и други упойващи вещества в общежитието и района.
9. Да допуска външни лица в общежитието с изключение на родител брат или сестра след предварително уведомяване на възпитателя.
10. Да пуска силна музика, говори на висок глас и вдига шум в общежитието.
11. Да се събира с ученици и външни лица пред входа и района на общежитието.
12. Тютюнопушенето в общежитието и района му.
13. Къпането в неохранявани обекти и пътуването на автостоп.
14. Закъснението след 21.30 часа през зимния и 22.00 часа през летния период.
15. Съхраняването на хранителни продукти, криещи опасност от хранителни натравяния, развъждане на гризачи и насекоми, застрашаващи здравето на учениците.
16. Вземането и ползването на чужди вещи.
17. Да сяда, стъпва, надвесва на прозорците и парапетите.
18. Да унижава личното достойнство на живеещите, да прилага физическо и психическо насилие върху тях.
19. Да накърнява с поведението си авторитета и достойнството на възпитателите и да създава пречки при изпълнение на служебните им задължения, както и тези на останалия персонал на общежитието.

НАКАЗАНИЯ

Чл. 19. При неспазване на задълженията на учениците по настоящия правилник се налагат следните наказания:

1. „Забележка“
2. „Извършване на дейности в полза на обществото“.
3. „Предупреждение за отстраняване от обществото“.
4. "Отстраняване от обществото".

Чл. 20. Наказанието по чл.19. т.1 се налага от Директора на ПГМССЕ по писмено предложение на старши възпитателите.

НАРЕДБА

за изменение и допълнение на Наредба № 4 от 2017 г. за нормиране и заплащане на труда

(обн., ДВ, бр. 34 от 2017 г., изм. и доп., бр. 76 от 2017 г., изм., бр. 8 от 2019 г. и изм. и доп., бр. 7 от 2020 г., доп., бр. 92 от 2020 г., изм. и доп., бр. 12 от 2021 г., изм., бр. 77 от 2021 г., бр. 35 от 2022 г. и бр. 71 от 2022 г.)

§ 1. В чл. 27 се правят следните изменения и допълнения:

1. В ал. 4:

а) Точка 2 се изменя:

„2. експерти от съответното регионално управление на образованието – за държавните училища, държавните центрове за специална образователна подкрепа, Националния дворец на децата и Държавния логопедичен център, финансирани от Министерството на образованието и науката;“

б) Създава се нова т. 4:

„4. експерти от съответното регионално управление на образованието и Министерството на младежта и спорта – за държавните спортни училища;“

в) Досегашната т. 4 става т. 5.

2. В ал. 5 думите „по ал. 4, т. 1 и 2“ се заменят с „по ал. 4, т. 1, 2 и 4“, а думите „по ал. 4, т. 4“ се заменят с „по ал. 4, т. 5“;

3. Алинея 6 се изменя:

„(6) Представителите на общинската администрация - в случаите по ал. 4, т. 1, на Министерството на младежта и спорта – в случаите по ал. 4, т. 4 и на регионалното управление на образованието - в случаите по ал. 4, т. 5, се определят по предложение съответно на кмета на общината, на министъра на младежта и спорта и на началника на регионалното управление на образованието.“

§ 2. Приложение № 3 се изменя:

„Приложение № 3 към чл. 16, ал. 1

Минимални размери на основните месечни работни заплати на педагогическите специалисти

Група	Длъжности	Минимална основна работна заплата от 01.01.2023 г.
Педагогически специалисти с функции по управлението на институциите	директор	2082 лв.
	заместник-директор	1926 лв.
Педагогически специалисти	учител, възпитател, логопед, психолог, педагогически съветник, корепетитор, хореограф, треньор по вид спорт, рехабилитатор на слуха и говора, ръководител на направление ИКТ	1709 лв.
	старши учител, старши възпитател	1763 лв.
	главен учител, главен възпитател	1831 лв.

”

ЗАКЛЮЧИТЕЛНА РАЗПОРЕДБА

§ 3. Наредбата влиза в сила от деня на обнародването ѝ в „Държавен вестник“, с изключение на § 2, който влиза в сила от 1 януари 2023 година.

/П/

/П/

ПРОФ. ГАЛИН ЦОКОВ

Министър на образованието и науката

Наредба за изменение и допълнение на Наредба № 4 от 2017 г. за нормиране и заплащане на труда (ДВ, бр. 34 от 2017 г.)

В сила от 01.09.2023 г.

Издадена от министъра на образованието и науката

Обн. ДВ. бр.75 от 1 септември 2023 г.

§ 1. В чл. 27 се правят следните изменения и допълнения:

1. В ал. 4:

а) точка 2 се изменя така:

"2. експерти от съответното регионално управление на образованието - за държавните училища, държавните центрове за специална образователна подкрепа, Националният дворец на децата и Държавния логопедичен център, финансирани от Министерството на образованието и науката;"

б) създава се нова т. 4:

"4. експерти от съответното регионално управление на образованието и Министерството на младежта и спорта - за държавните спортни училища;"

в) досегашната т. 4 става т. 5.

2. В ал. 5 думите "по ал. 4, т. 1 и 2" се заменят с "по ал. 4, т. 1, 2 и 4", а думите "по ал. 4, т. 4" се заменят с "по ал. 4, т. 5".

3. Алинея 6 се изменя така:

"(6) Представителите на общинската администрация - в случаите по ал. 4, т. 1, на Министерството на младежта и спорта - в случаите по ал. 4, т. 4, и на регионалното управление на образованието - в случаите по ал. 4, т. 5, се определят по предложение съответно на кмета на общината, на министъра на младежта и спорта и на началника на регионалното управление на образованието."

§ 2. (В сила от 01.01.2023 г.) Приложение № 3 се изменя така:

"Приложение № 3 към чл. 16, ал. 1

Минимални размери на основните месечни работни заплати на педагогическите специалисти

Група	Длъжности	Минимална основна работна заплата от 1.01.2023 г.
Педагогически специалисти с функции по управлението на институциите	директор	2082 лв.
	заместник-директор	1926 лв.
Педагогически специалисти	учител, възпитател, логопед, психолог, педагогически съветник, корепетитор, хореограф, треньор по вид спорт, рехабилитатор на слуха и говора, ръководител на направление ИКТ	1709 лв.
	старши учител, старши възпитател	1763 лв.
	главен учител, главен възпитател	1831 лв.

"

Заклучителни разпоредби

§ 3. Наредбата влиза в сила от деня на обнародването ѝ в "Държавен вестник", с изключение на § 2, който влиза в сила от 1 януари 2023 г.

**Наредба за изменение и допълнение на Наредба № 5 от 2015 г. за
общообразователната подготовка (ДВ, бр. 95 от 2015 г.)**

В сила от 01.09.2023 г.

Издадена от министъра на образованието и науката

Обн. ДВ. бр.75 от 1 септември 2023 г.

§ 1. В приложение № 1 към чл. 6, ал. 1, т. 1 се правят следните изменения в компонент български език:

1. В раздел "Степен на образование: основна, етап: прогимназиален", в подраздел "Области на компетентност, очаквани резултати от обучението (знания, умения и отношения) и връзката им с отделни ключови компетентности", във втора таблица, в област на компетентност "Комуникативни компетентности", в колона "Знания, умения и отношения. В резултат на обучението ученикът:", на ред "Създава в писмена форма:" думите "делова" и "анотация" се заличават.

2. В раздел "Степен на образование: средна, етап: първи гимназиален", в подраздел "Области на компетентност, очаквани резултати от обучението (знания, умения и отношения) и връзката им с отделни ключови компетентности", във втора таблица, в област на компетентност "Комуникативни компетентности", в колона "Знания, умения и отношения. В резултат на обучението ученикът:", на ред "Създава в писмена форма:" думите "делово писмо" се заличават.

§ 2. В приложение № 2 към чл. 6, ал. 1, т. 2 в раздел "Нива на владеене на чужд език по образователни етапи и степени в съответствие с общата европейска езикова рамка", подраздел "Средна степен на образование" букви "А. Първи гимназиален етап" и "Б. Втори гимназиален етап" се изменят така:

"А. Първи гимназиален етап

При завършване на първия гимназиален етап от средната степен на образование (X клас) се очаква учениците да владеят два чужди езика на следните нива:

1. За училища с интензивно изучаване на чужд език:

1.1. Интензивно изучаван в VIII клас чужд език - на ниво B1

1.2. Чужд език, чието изучаване започва в IX клас - на ниво A1

2. За училища без разширено и без интензивно изучаване на чужд език:

2.1. Чужд език, чието изучаване започва в VIII клас - на ниво A2

2.2. Чужд език, чието изучаване започва в IX клас - на ниво A1

3. За училища с разширено изучаване на чужд език:

3.1. Разширено изучаван в VIII клас чужд език - на ниво B1.1

3.2. Чужд език, чието изучаване започва в IX клас - на ниво A1."

"Б. Втори гимназиален етап

При завършване на втория гимназиален етап на средната степен на образование (XII клас) се очаква учениците да владеят два чужди езика на следните нива:

1. За училища с интензивно изучаване на чужд език:

1.1. Интензивно изучаван в VIII клас чужд език - на ниво B2.1

1.2. Чужд език, чието изучаване започва в IX клас - на ниво A2

2. За училища без разширено и без интензивно изучаване на чужд език:

2.1. Чужд език, чието изучаване започва в VIII клас - на ниво B1.1

2.2. Чужд език, чието изучаване започва в IX клас - на ниво A2

3. За училища с разширено изучаване на чужд език:

3.1. Разширено изучаван в VIII клас чужд език - на ниво B1

3.2. Чужд език, чието изучаване започва в IX клас - на ниво A2."

§ 3. В приложение № 6 към чл. 6, ал. 1, т. 6 в раздел "Области на компетентност, очаквани резултати от обучението (знания, умения и отношения) и връзката им с отделни ключови компетентности", във втора таблица, в област на компетентност "Алгоритми и структури от данни", редове "Структурира данни в едномерен масив" и "Чете и записва данни в текстов файл" се заличават.

§ 4. В приложение № 10 към чл. 6, ал. 1, т. 10 се правят следните изменения:

1. В раздел "Степен на образование: основна, етап: прогимназиален", в подраздел "Области на компетентност, очаквани резултати от обучението (знания, умения и отношения) и връзката им с отделни ключови компетентности", във втора таблица, в колона "Знания, умения и отношения. В резултат на обучението ученикът:", в област на компетентност:

а) "География на природата":

аа) в първо изречение думите "природните компоненти" се заменят с "релефа, климата, водите, почвите, растителността и животинския свят на Земята";

аб) в трето изречение думите "природните компоненти" се заменят с "релефа, климата, водите, почвите, растителността и животинския свят";

б) "География на България" във второ изречение думите "природните компоненти" се заменят с "релефа, климата, водите, почвите, растителността и животинския свят";

в) "Географска информация":

ва) в трето изречение думата "способи" се заменя с "начини";

вб) в пето изречение думите "Идентифицира и" се заличават.

2. В раздел "Степен на образование: средна, етап: първи гимназиален":

а) в подраздел "Специфични цели на обучението по предмета в съответния етап" навсякъде думите "стопанството" и "стопанство" се заменят съответно с "икономиката" и "икономика";

б) в подраздел "Области на компетентност, очаквани резултати от обучението (знания, умения и отношения) и връзката им с отделни ключови компетентности":

ба) в колона "Област на компетентност" думите "География на обществото и стопанството" се заменят със "Социално-икономическа география", а в колона "Знания, умения и отношения. В резултат на обучението ученикът:" на същата област на компетентност думите "световното стопанство и териториалното му разположение" се заменят със "световната икономика и териториалното ѝ разположение", както и думите "Характеризира по алгоритъм структурата и териториалната организация на стопанството" се заменят с "Характеризира структурата и териториалната организация на икономиката";

бб) в област на компетентност "География на регионите и на страните", в колона "Знания, умения и отношения. В резултат на обучението ученикът:" думата "по алгоритъм" се заличава, а думите "стопанския облик на страни, типични представителки на региони в света" се заменят с "икономическия облик на страни, представителки на региони в света";

бв) в област на компетентност "География на България", в колона "Знания, умения и отношения. В резултат на обучението ученикът:" думите "стопанството в" се заменят с "икономиката на", а думите "Характеризира социално-икономически райони на планиране в България по алгоритъм" се заменят с "Характеризира райони в България".

§ 5. Приложение № 21 към чл. 6, ал. 1, т. 21 се изменя така:
"Приложение № 21 към чл. 6, ал. 1, т. 21

**ИЗИСКВАНИЯ ЗА РЕЗУЛТАТИТЕ ОТ ОБУЧЕНИЕТО ПО УЧЕБНИЯ ПРЕДМЕТ
ФИЗИЧЕСКО ВЪЗПИТАНИЕ И СПОРТ**

СТЕПЕН НА ОБРАЗОВАНИЕ: ОСНОВНА	ЕТАП: НАЧАЛЕН
-----------------------------------	---------------

**СПЕЦИФИЧНИ ЦЕЛИ НА ОБУЧЕНИЕТО ПО ФИЗИЧЕСКО ВЪЗПИТАНИЕ И
СПОРТ В НАЧАЛНИЯ ЕТАП**

- Познаване на основни термини за изпълнение на физическите упражнения и разбиране на връзката между тях за прилагане в игровата дейност
- Усъвършенстване на основните естествено-приложни двигателни действия
- Достигане на определено равнище на основните двигателни качества в съответствие със сензитивните периоди на възрастта
- Придобиване на способности за адаптация към изменящите се условия на природната и на социалната среда чрез целенасочена двигателна дейност в подкрепа на устойчивото развитие
- Придобиване на положително отношение към спортните дейности като условие за формиране на траен интерес за занимания с физически упражнения и спорт през целия живот и участие в училищни състезания и първенства

Изисква се овладяване на съдържанието на трите задължителни области на учебно съдържание и най-малко на един спорт или на една двигателно-познавателна дейност от избираемите области на учебно съдържание.

ОБЛАСТИ НА КОМПЕТЕНТНОСТ, ОЧАКВАНИ РЕЗУЛТАТИ ОТ ОБУЧЕНИЕТО (ЗНАНИЯ, УМЕНИЯ И ОТНОШЕНИЯ) И ВРЪЗКАТА ИМ С ОТДЕЛНИ КЛЮЧОВИ КОМПЕТЕНТНОСТИ

1	Компетентности в областта на българския език
2	Умения за общуване на чужди езици
3	Математическа компетентност и основни компетентности в областта на природните науки и на технологиите
4	Дигитална компетентност
5	Умения за учене
6	Социални и граждански компетентности
7	Инициативност и предприемчивост
8	Културна компетентност и умения за изразяване чрез творчество
9	Умения за подкрепа на устойчивото развитие и за здравословен начин на живот и спорт

Област на компетентност	Знания, умения и отношения <i>В резултат на обучението ученикът:</i>	1	2	3	4	5	6	7	8	9
-------------------------	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---

ЗАДЪЛЖИТЕЛНИ ОБЛАСТИ НА УЧЕБНО СЪДЪРЖАНИЕ

Лека атлетика	<p>Прилага основни умения и навици, свързани с бягане, скачане и хвърляне, и ги прилага в състезателни условия и игри.</p> <p>Притежава необходимото равнище на физическа дееспособност.</p> <p>-----</p> <p>Изпълнява ходене и бягане, скачане, хвърляне и тласкане с отчитане на параметрите за годност за участие на лица с увреждания според медицинските класификации.</p>			X		X					X
Гимнастика	<p>Демонстрира приложни двигателни умения и навици.</p> <p>Изпълнява упражнения от основната и спортната гимнастика.</p> <p>Изпълнява народни хора и танци.</p> <p>-----</p> <p>Прилага упражнения и индивидуални комплекси и комбинации с отчитане на параметрите за годност за участие на лица с увреждания според медицинските класификации.</p>					X		X	X	X	
Спортни игри	<p>Използва основни технически действия с топка: водене, подаване, ловене (спиране), стрелба, удар от подвижните, спортно-подготвителните игри и ги прилага в спортните игри баскетбол, хандбал и футбол.</p> <p>-----</p> <p>Изпълнява основни технически действия с отчитане на параметрите за годност за участие на лица с увреждания според медицинските класификации.</p>		X			X	X	X			X
ИЗБИРАЕМИ ОБЛАСТИ НА УЧЕБНО СЪДЪРЖАНИЕ											
Плуване, водни спортове	<p>Разпознава опасности около и във водна среда. Прилага умения за самопомощ и помощ във водна среда.</p> <p>Изпълнява и прилага елементите от техниката на плувните стилове кроул и гръбен кроул.</p> <p>-----</p>			X		X		X	X	X	

	Изпълнява упражнения и комбинации от тях във водна среда с отчитане на параметрите за годност за участие на лица с увреждания според медицинските класификации.								
Туризм, ориентиране, зимни спортове	Възпроизвежда и прилага мерки за опазване на природата. Придвижва се в група по разнообразен терен в пресечена местност с различен наклон, ориентира се в местността. ----- Изпълнява елементи от планинска техника с отчитане на параметрите за годност за участие на лица с увреждания според медицинските класификации.	X			X		X		X
Ракетни спортове	Познава и изпълнява удари и сервис, специфични за бадминтона, тениса на маса или тениса. Използва и прилага изучените елементи и действия в щафетни и спортно-подготвителни игри. ----- Изпълнява придвижвания, основни хватове и удари, свързани с ракетните спортове, с отчитане на параметрите за годност за участие на лица с увреждания според медицинските класификации.		X		X	X	X		X

СТЕПЕН НА ОБРАЗОВАНИЕ:
ОСНОВНА

ЕТАП: ПРОГИМНАЗИАЛЕН

СПЕЦИФИЧНИ ЦЕЛИ НА ОБУЧЕНИЕТО ПО ФИЗИЧЕСКО ВЪЗПИТАНИЕ И СПОРТ В ПРОГИМНАЗИАЛЕН ЕТАП

- Познаване на основни понятия и правила за изпълнение на двигателни задачи и разбиране на значението на физическите упражнения за здравословния начин на живот
- Придобиване на способности за адаптация към изменящите се условия на природната и на социалната среда чрез целенасочена двигателна дейност в подкрепа на устойчивото развитие
- Повишаване на индивидуалната двигателна подготовка и обогатяване на двигателния опит с общоразвиващи и специални физически упражнения, технически умения и упражнения, както и с изправителен характер

- Достигане на определено равнище на основните двигателни качества в съответствие със сензитивните периоди на възрастта

- Придобиване на знания, двигателни умения и навици за постигане на двигателно-познавателна и техническа подготвеност по вид спорт/спортна дисциплина

Изисква се овладяване на съдържанието на трите задължителни области на учебно съдържание (лека атлетика, гимнастика и най-малко на два отборни спорта от област спортни игри). От избираемите области на учебно съдържание се изисква овладяването най-малко на един спорт или на една двигателно-познавателна дейност .

ОБЛАСТИ НА КОМПЕТЕНТНОСТ, ОЧАКВАНИ РЕЗУЛТАТИ ОТ ОБУЧЕНИЕТО (ЗНАНИЯ, УМЕНИЯ И ОТНОШЕНИЯ) И ВРЪЗКАТА ИМ С ОТДЕЛНИ КЛЮЧОВИ КОМПЕТЕНТНОСТИ

1	Компетентности в областта на българския език
2	Умения за общуване на чужди езици
3	Математическа компетентност и основни компетентности в областта на природните науки и на технологиите
4	Дигитална компетентност
5	Умения за учене
6	Социални и граждански компетентности
7	Инициативност и предприемчивост
8	Културна компетентност и умения за изразяване чрез творчество
9	Умения за подкрепа на устойчивото развитие и за здравословен начин на живот и спорт

Област на компетентност	Знания, умения и отношения <i>В резултат на обучението ученикът:</i>	1	2	3	4	5	6	7	8	9
-------------------------	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---

ЗАДЪЛЖИТЕЛНИ ОБЛАСТИ НА УЧЕБНО СЪДЪРЖАНИЕ

Лека атлетика	<p>Прилага основите на техниката на бягане на къси и средни разстояния, щафета, скок на дължина и на височина, както и техниката на хвърляне на малка плътна топка или тласкане на плътна топка. Притежава необходимото за възрастта равнище на физическа дееспособност.</p> <p>-----</p> <p>Изпълнява техниката на ходене и бягане, скачане, хвърляне и тласкане на топка с отчитане на параметрите за годност за</p>			X		X	X	X		X
---------------	--	--	--	---	--	---	---	---	--	---

	участие на лица с увреждания според медицинските класификации.																			
Гимнастика	Изпълнява упражнения от основната и спортната гимнастика, художествената гимнастика или акробатиката, аеробиката. Изпълнява народни хора и танци. Прилага танцови комбинации и импровизации. ----- Изпълнява упражнения и индивидуални комплекси и комбинации с отчитане на параметрите за годност за участие на лица с увреждания според медицинските класификации.			X		X	X	X	X	X	X									
Спортни игри	Прилага основни технически елементи от спортните игри (баскетбол, хандбал, волейбол, футбол). Прилага изучените технически елементи в групови взаимодействия. ----- Изпълнява технически действия с топка с отчитане на параметрите за годност за участие на лица с увреждания според медицинските класификации.	X	X				X	X	X	X	X									
ИЗБИРАЕМИ ОБЛАСТИ НА УЧЕБНО СЪДЪРЖАНИЕ																				
Плуване, водни спортове	Прилага плуване в комбинация от изучените плувни стилове. Прилага основите на техниката на гребане. Прилага основни умения за оказване на помощ във водна среда. ----- Изпълнява упражнения и комбинации във водна среда с отчитане на параметрите за годност за участие на лица с увреждания според медицинските класификации.			X		X	X	X												X

Туризм, ориентиране, зимни спортове	<p>Познава и използва основни елементи от ски техника.</p> <p>Прилага основна планинска техника (придвижване, катерене и бивакуване). Ориентира се в непозната местност с компас и топографска карта. Знае и прилага мерки за опазване на природата.</p> <p>-----</p> <p>Изпълнява елементи от планинската техника, ориентиране или ски техника с отчитане на параметрите за годност за участие на лица с увреждания според медицинските класификации.</p>	X	X	X			X	X	X	X
Ракетни спортове	<p>Прилага основни елементи от техниката на бадминтон.</p> <p>Прилага основни елементи от техниката на тенис на маса.</p> <p>Прилага основни елементи от техниката на тенис.</p> <p>-----</p> <p>Изпълнява елементи от техниката на ракетните спортове с отчитане на параметрите за годност за участие на лица с увреждания според медицинските класификации.</p>					X	X	X	X	X
Бойни спортове	<p>Изпълнява основни елементи от техниката на борба или карате-до.</p> <p>Прилага основни елементи за самозащита.</p> <p>-----</p> <p>Изпълнява елементи от техниката на бойни спортове с отчитане на параметрите за годност за участие на лица с увреждания според медицинските класификации.</p>			X		X	X	X		X
Фитнес гимнастически дисциплини	<p>Изпълнява движения и упражнения от каланетика, тае бо аеробика или силови упражнения без, на и с уред.</p> <p>Свързва в комплекси изучените техники.</p> <p>-----</p>			X		X	X	X		X

	Изпълнява движения и упражнения от фитнес гимнастически дисциплини, свързани в отделни комплекси с отчитане на параметрите за годност за участие на лица с увреждания според медицинските класификации.												
Шахмат	Разпознава и използва базовите тактически идеи и прийоми в шахмата, основните принципи на игра в ендшпила и мителшпила. Използва базови схеми за игра в мителшпила. ----- Познава основни комбинации с отчитане на параметрите за годност за участие на лица с увреждания според медицинските класификации.			X	X	X			X	X	X		

СТЕПЕН НА ОБРАЗОВАНИЕ: СРЕДНА	ЕТАП: ПЪРВИ ГИМНАЗИАЛЕН
----------------------------------	-------------------------

СПЕЦИФИЧНИ ЦЕЛИ НА ОБУЧЕНИЕТО ПО ФИЗИЧЕСКО ВЪЗПИТАНИЕ И СПОРТ В ПЪРВИ ГИМНАЗИАЛЕН ЕТАП

- Познаване ролята и значението на дейности и норми на физическото възпитание и спорта и ролята им за формирането на здравословен начин на живот
- Формиране на спортен стил на живот и избор на подходящ вид двигателна дейност за самоусъвършенстване
- Разширяване на двигателния опит чрез използване на съвременни системи от упражнения на физическо възпитание с оздравителна, спортна и приложно ориентирана насоченост

- Притежаване на спортна образованост и специална физическа подготовка

Изисква се овладяване на съдържанието на две задължителни области на учебно съдържание и най-малко на един спорт или на една двигателно-познавателна дейност от избираемите области на учебно съдържание.

ОБЛАСТИ НА КОМПЕТЕНТНОСТ, ОЧАКВАНИ РЕЗУЛТАТИ ОТ ОБУЧЕНИЕТО (ЗНАНИЯ, УМЕНИЯ И ОТНОШЕНИЯ) И ВРЪЗКАТА ИМ С ОТДЕЛНИ КЛЮЧОВИ КОМПЕТЕНТНОСТИ

1	Компетентности в областта на българския език
2	Умения за общуване на чужди езици
3	Математическа компетентност и основни компетентности в областта на природните науки и на технологиите
4	Дигитална компетентност
5	Умения за учене

6	Социални и граждански компетентности
7	Инициативност и предприемчивост
8	Културна компетентност и умения за изразяване чрез творчество
9	Умения за подкрепа на устойчивото развитие и за здравословен начин на живот и спорт

Област на компетентност	Знания, умения и отношения <i>В резултат на обучението ученикът:</i>	1	2	3	4	5	6	7	8	9
ЗАДЪЛЖИТЕЛНИ ОБЛАСТИ НА УЧЕБНО СЪДЪРЖАНИЕ										
Лека атлетика	<p>Прилага техника и тактика на бягане (къси и средни разстояния), на щафетното бягане, на скокове във вертикалната равнина и троен скок, техника на тласкане на плътна топка и мятане на плътна топка с дръжка.</p> <p>Притежава необходимото за възрастта равнище на физическа дееспособност.</p> <p>-----</p> <p>Прилага елементи на бягане, скачане, хвърляне или тласкане с отчитане на параметрите за годност за участие на лица с увреждания според медицинските класификации.</p>			X		X	X	X		X
Гимнастика	<p>Изпълнява гимнастически упражнения от спортната гимнастика, акробатиката и аеробиката.</p> <p>Съставя и изпълнява съчетания на земя.</p> <p>Изпълнява народни хора и танци.</p> <p>Участва в творчески танцови комбинации.</p> <p>-----</p> <p>Изпълнява упражнения и индивидуални комплекси и комбинации с отчитане на параметрите за годност за участие на лица с увреждания според медицинските класификации.</p>			X		X	X	X	X	X
Спортни игри	<p>Прилага техника и тактика на две от спортните игри (баскетбол, хандбал, волейбол, футбол).</p>	X	X			X	X	X	X	X

	<p>Прилага и участва в групови и отборни взаимодействия в нападение и защита.</p> <p>-----</p> <p>Прилага индивидуални технически и тактически действия и групови взаимодействия с отчитане на параметрите за годност за участие на лица с увреждания според медицинските класификации.</p>										
ИЗБИРАЕМИ ОБЛАСТИ НА УЧЕБНО СЪДЪРЖАНИЕ											
Плуване, водни спортове	<p>Прилага техника и тактика на различни плувни стилове. Техника и тактика на гребане. Владее водноспасителен минимум.</p> <p>-----</p> <p>Прилага упражнения и комбинации във водна среда с отчитане на параметрите за годност за участие на лица с увреждания според медицинските класификации.</p>			X		X	X	X			X
Туризм, ориентиране, зимни спортове	<p>Прилага планинска техника и тактика. Катерене. Ориентиране. Анализира здравословно състояние и прилага правилата за първа долекарска помощ и транспортиране на пострадали. Прилага алпийска ски техника и тактика. Сноуборд. Познава и използва правилата за опазване на природната среда.</p> <p>-----</p> <p>Прилага елементи от планинска, ски или сноуборд техника с отчитане на параметрите за годност за участие на лица с увреждания според медицинските класификации.</p>	X	X	X		X	X	X	X	X	X
Ракетни спортове	<p>Прилага техника и тактика на бадминтон.</p> <p>Прилага техника и тактика на тенис на маса.</p> <p>Прилага техника и тактика на тенис.</p> <p>-----</p> <p>Прилага елементи от техниката и тактиката на един от ракетните</p>					X	X	X	X	X	

	спортове с отчитане на параметрите за годност за участие на лица с увреждания според медицинските класификации.									
Бойни спортове	Прилага техника и тактика на борба, джудо, карате-до или таекуон-до. ----- Прилага елементи от техниката на един от бойните спортове с отчитане на параметрите за годност за участие на лица с увреждания според медицинските класификации.		X		X	X	X			X
Фитнес гимнастически дисциплини	Изпълнява движения и упражнения от стречинг, фитнес, степ аеробика или стрийт фитнес и калистеника. Свързва в комплекси изучените техники. ----- Изпълнява движения и упражнения от фитнес гимнастически дисциплини, свързани в отделни комплекси, с отчитане на параметрите за годност за участие на лица с увреждания според медицинските класификации.		X		X	X	X			X
Шахмат	Използва основните критерии за оценка на позицията и прави анализ на зададена позиция. Стратегическо мислене в шахмата. Съставя план въз основа на анализ на позицията. ----- Съставя план и изпълнява комбинации в шахмата с отчитане на параметрите за годност за участие на лица с увреждания според медицинските класификации.		X	X	X		X	X		X

СТЕПЕН НА ОБРАЗОВАНИЕ: СРЕДНА	ЕТАП: ВТОРИ ГИМНАЗИАЛЕН
----------------------------------	-------------------------

СПЕЦИФИЧНИ ЦЕЛИ НА ОБУЧЕНИЕТО ПО ФИЗИЧЕСКО ВЪЗПИТАНИЕ И СПОРТ ВЪВ ВТОРИ ГИМНАЗИАЛЕН ЕТАП

- Притежаване на спортносъстезателна образованост по вид спорт и оценяване на собствения двигателен опит

- Разкриване на зависимости и тенденции за самоусъвършенстване на теоретическата, физическата, технико-тактическата и психическата подготовка и анализиране на постигнатите резултати

- Подбиране на целесъобразна двигателна активност за поддържане на здравословния, социалния и професионалния статус през целия живот

Изисква се овладяване на съдържанието на една задължителна област на учебно съдържание и най-малко на един спорт или на една двигателно-познавателна дейност от избираемите области на учебно съдържание.

ОБЛАСТИ НА КОМПЕТЕНТНОСТ, ОЧАКВАНИ РЕЗУЛТАТИ И ВРЪЗКА С КЛЮЧОВИТЕ КОМПЕТЕНТНОСТИ

1	Компетентности в областта на българския език
2	Умения за общуване на чужди езици
3	Математическа компетентност и основни компетентности в областта на природните науки и на технологиите
4	Дигитална компетентност
5	Умения за учене
6	Социални и граждански компетентности
7	Инициативност и предприемчивост
8	Културна осъзнатост и умения за изразяване чрез творчество
9	Умения за подкрепа на устойчивото развитие и за здравословен начин на живот и спорт

Област на компетентност	Знания, умения и отношения <i>В резултат на обучението си ученикът:</i>	1	2	3	4	5	6	7	8	9
ЗАДЪЛЖИТЕЛНИ ОБЛАСТИ НА УЧЕБНО СЪДЪРЖАНИЕ										
Лека атлетика	Прилага спортна техника и тактика на избрана дисциплина от групи бягания, скокове и хвърляния. Притежава необходимото за възрастта равнище на физическа дееспособност. ----- Прилага техника на бягане, скачане и хвърляне с отчитане на параметрите за годност за участие на лица с увреждания според медицинските класификации.			X		X	X	X		X
Гимнастика	Съставя и изпълнява гимнастическо съчетание и			X		X	X	X	X	X

	<p>акробатично съчетание. Изпълнява комплекси от аеробиката. Създава и изпълнява творческа танцова композиция.</p> <p>-----</p> <p>Съставя и изпълнява творческа композиция от упражнения с отчитане на параметрите за годност за участие на лица с увреждания според медицинските класификации.</p>									
Спортни игри	<p>Прилага спортна техника и тактика на две от спортните игри (баскетбол, хандбал, волейбол, футбол), участва в групови и отборни взаимодействия в нападение, защита и съдийства.</p> <p>-----</p> <p>Прилага индивидуални технически и тактически действия и групови или отборни взаимодействия с отчитане на параметрите за годност за участие на лица с увреждания според медицинските класификации.</p>	X	X			X	X	X	X	X
ИЗБИРАЕМИ ОБЛАСТИ НА УЧЕБНО СЪДЪРЖАНИЕ										
Туризм, ориентиране, зимни спортове	<p>Прилага спортна техника и тактика на ски алпийски дисциплини, сноуборд. Изкачване. Катерене. Ориентиране. Оказва помощ при планинско спасяване.</p> <p>-----</p> <p>Прилага елементи от планинска, ски или сноуборд техника с отчитане на параметрите за годност за участие на лица с увреждания според медицинските класификации.</p>	X	X	X	X	X	X	X	X	X
Ракетни спортове	<p>Прилага спортна техника и тактика на бадминтон. Прилага спортна техника и тактика на тенис на маса.</p>					X	X	X	X	X

	<p>Прилага спортна техника и тактика на тенис.</p> <p>-----</p> <p>Прилага елементи от спортната техника и тактика на един от ракетните спортове с отчитане на параметрите за годност за участие на лица с увреждания според медицинските класификации.</p>									
Бойни спортове	<p>Прилага спортна техника и тактика на борба, джудо, карате-до или таскуон-до.</p> <p>-----</p> <p>Прилага индивидуална техника и тактика на един от бойните спортове с отчитане на параметрите за годност за участие на лица с увреждания според медицинските класификации.</p>			X		X	X	X		X
Фитнес гимнастически дисциплини	<p>Изпълнява основни движения и упражнения от латино танцова аеробика (зумба), паркур или стрийт фитнес и калистеника. Свързва в комплекси изучените техники.</p> <p>-----</p> <p>Изпълнява движения и упражнения от фитнес гимнастически дисциплини с отчитане на параметрите за годност за участие на лица с увреждания според медицинските класификации.</p>			X		X	X	X		X
Шахмат	<p>Проявява стратегическо мислене.</p> <p>Пресмята двуходови и триходови комбинации.</p> <p>Анализира случайно избрани позиции и планира развоя на партията.</p> <p>-----</p> <p>Тактика и стратегия в шахмата.</p> <p>Прилага комбинации и етично поведение в шахматната игра с отчитане на параметрите за годност за участие на лица с</p>			X	X	X		X	X	X

увреждания според медицинските класификации.										
---	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

§ 6. В приложение № 27 към чл. 11, т. 6 се правят следните изменения и допълнения:

1. В раздел III "Учебно съдържание" думите "География на обществото и стопанството" се заменят със "Социално-икономическа география".

2. Раздел IV "Оценявани компетентности" се изменя така:

"IV. ОЦЕНЯВАНИ КОМПЕТЕНТНОСТИ

- Характеризира Земята като планета.
- Доказва с примери кълбовидната форма и движенията на Земята.
- Прави изводи за влиянието на формата на Земята и движенията ѝ върху протичащите явления и процеси в природата и живота на човека.
- Обяснява особеностите на природните компоненти и връзките между тях.
- Описва и разпознава природните зони на Земята.
- Определя значението на природните компоненти и природните зони като среда за живот и условие за труд.
- Характеризира геосферите и природните комплекси.
- Оценява природноресурсния потенциал на Земята.
- Дефинира идеята за устойчиво развитие и обяснява глобални проблеми.
- Обяснява промените в съвременната политическа карта, причините за тях и основните форми на политическа организация на обществото.
- Анализира населението на света по основни демографски показатели; коментира проблеми на демографското и социалното развитие.
- Класифицира селищата по различни признаци; обяснява същността, формите и коментира последиците от урбанизацията.
- Обяснява влиянието на факторите за развитие на световната икономика и териториалното ѝ разположение; знае основните белези и механизми на пазарната икономика и показатели за икономическо развитие.
- Характеризира структурата и териториалната организация на икономиката.
- Отговаря на географски въпрос, свързан с проблемите и съвременните тенденции в развитието на икономиката на глобално и регионално ниво.
- Решава географски казуси, свързани с местоустановяване на промишлено производство.
- Решава географски казуси, свързани с транспорта.
- Описва регионалната подялба на света и определя географското положение на съответните региони.
- Познава политическите промени в континентите; познава дейността на международни и регионални организации и оценява значението им.
- Характеризира специфични особености на регионите в света.
- Разпознава уникалното в природния, демографския и икономическия облик на страни, представителки на региони в света.
- Характеризира географското положение и границите на континентите и избрани страни.
- Характеризира особеностите на природноресурсния потенциал на региона и избрани страни.
- Оценява географското положение и границите на България.
- Характеризира природните компоненти, природните области в България и оценява техните ресурси.
- Оценява демографската ситуация в България по основни демографски показатели.

- Характеризира типове селища в България.
 - Познава държавното устройство и управление в България.
 - Характеризира икономиката на България.
 - Характеризира райони в България.
 - Разпознава и използва елементи на географската карта и глобуса.
 - Разпознава видове географски карти и основни начини за картографиране.
 - Използва и анализира географска информация от различни източници (карта, текст, различни графични изображения, статистически данни).
 - Идентифицира и изразява мнение за географски проблем(и) на базата на подбрана географска информация.
 - Решава географски казуси и аргументира решения, свързани с териториалната структура и локализацията на икономически дейности от първичен, вторичен и третичен сектор.
 - Отговаря на географски въпрос, свързан с проблемите на населението, селищата и селищната мрежа, растениевъдството и/или животновъдството, енергетиката и/или химическата промишленост, леката промишленост и/или хранително-вкусовата промишленост, транспорта и/или туризма на България.
 - Отговаря на географски въпрос за район от ниво 2 от територията на България."
3. В раздел V "Формат на изпита" думите "проблемен въпрос" се заменят с "географски въпрос".

Заключителни разпоредби

§ 7. Наредбата влиза в сила от деня на обнародването ѝ в "Държавен вестник".

НАРЕДБА ЗА ИЗМЕНЕНИЕ И ДОПЪЛНЕНИЕ
на Наредба № 10 от 2016 г. за организация на дейностите в
училищното образование (ДВ, бр. 73 от 2016 г.)

Издадена от министъра на образованието и науката

Обн. ДВ. бр.19 от 28 февруари 2023 г.

§ 1. В чл. 57 се правят следните изменения и допълнения:

1. Създава се нова ал. 6:

"(6) Когато здравословното състояние на ученик не му позволява да се яви на изпит от националното външно оценяване, защото е в болничен престой или е под карантина, но в годината на кандидатстване ученикът е участвал на областен и/или национален кръг на олимпиадата от календара на МОН по български език и литература и/или по математика, балът му се формира, като вместо резултата от националното външно оценяване се използва високият му резултат по съответния учебен предмет от областния или националния кръг на олимпиада, изразен в точки като процент от максималния брой точки."

2. Досегашната ал. 6 става ал. 7 и в нея думите "Балът на ученик" се заменят с "Извън случаите по ал. 6 балът на ученик".

3. Досегашните ал. 7 и 8 стават съответно ал. 8 и 9.

§ 2. В чл. 58 ал. 3 се изменя така:

"(3) Балообразуващите учебни предмети за учениците, обучавани в VII клас в специализирани училища, които в свидетелството за основно образование нямат оценка за VII клас по някои от учебните предмети по ал. 1, т. 3, се определят от комисията по чл. 54, ал. 4, т. 1 от съответните учебни предмети от специализираната подготовка."

§ 3. В чл. 63 се правят следните изменения и допълнения:

1. В ал. 1:

а) в т. 1 думите "в първи (трети) етап" се заменят с "в първи, в трети и в четвърти етап";

б) създава се т. 8:

"8. заявление за използване на резултатите от областен и/или национален кръг от олимпиадата от календара на МОН по български език и литература и/или от областен и/или национален кръг от олимпиадата по математика, проведени в годината на кандидатстване, вместо резултатите от националното външно оценяване (приложение № 1а) - само в случаите по чл. 57, ал. 6."

2. В ал. 2 думата "училището" се заменя с "приемащото училище".

3. В ал. 4 след думата "Заявлението" се добавя "по ал. 1, т. 1".

4. Създава се нова ал. 6:

"(6) Заявлението по ал. 1, т. 8 се подава в регионалното управление на образованието преди началната дата, определена в графика на дейностите по приемане на учениците за подаване на

документи за участие в приема на ученици, с приложени копия на документи от болничното заведение или от регионалната здравна инспекция, доказващи болничния престой или карантина, като се представят и оригиналите им за сверяване."

5. Досегашната ал. 6 става ал. 7.

§ 4. В чл. 65, ал. 1 думите "три етапа" се заменят с "четири етапа".

§ 5. В чл. 66 се правят следните изменения:

1. В ал. 1:

а) в т. 3 думите "първото класиране" се заменят с "първия етап на класиране";

б) в т. 4 думите "приетите" се заменят с "класираните".

2. Алинея 3 се изменя така:

"(3) Приемашите училища съхраняват заявленията за участие във втори етап на класиране, както и списъците със записаните ученици и със свободните места."

3. В ал. 4 думите "Първото класиране" се заменят с "Първият етап на класиране", а думите "второ класиране" се заменят с "втори етап на класиране".

§ 6. В чл. 67 се правят следните изменения:

1. В ал. 1:

а) точка 1 се изменя така:

"1. не са класирани в нито едно училище в областта;"

б) в т. 2 думата "приети" се заменя с "класирани".

2. Алинея 5 се изменя така:

"(5) Приемашите училища съхраняват списъците със записаните ученици и със свободните места."

3. В ал. 6 думите "Второто класиране" се заменят с "Вторият етап на класиране", а думите "трето класиране" се заменят с "трети етап на класиране".

§ 7. Член 68 се изменя така:

"Чл. 68. (1) В третия етап на класиране участват ученици, които не са записани в нито едно училище в страната на места от държавния план-прием по чл. 142, ал. 3, т. 1 от ЗПУО.

(2) В третия етап на класиране може да участват и ученици, които не са кандидатствали до момента.

(3) За участие в третия етап на класиране учениците подават заявление по чл. 63, ал. 1, т. 1 до началника на регионалното управление на образованието, в което подреждат желанията си за обявените свободни места.

(4) Резултатите от третия етап на класиране се обявяват от началника на регионалното управление на образованието.

(5) Класираните ученици се записват в училището или губят мястото, на което са класирани.

(6) Приемашите училища съхраняват списъците със записаните ученици и със свободните места.

(7) Третият етап на класиране приключва с обявяване от началника на регионалното управление на образованието на свободните места за четвърти етап на класиране, в това число и освободените места след първи и/или втори етап на класиране."

§ 8. Създава се чл. 68а:

"Чл. 68а. (1) В четвъртия етап на класиране участват ученици, които не са записани в нито едно училище в страната на места от държавния план-прием по чл. 142, ал. 3, т. 1 от ЗПУО.

(2) В четвъртия етап на класиране може да участват и ученици, които не са кандидатствали до момента.

(3) За участие в четвъртия етап на класиране учениците подават заявлението по чл. 63, ал. 1, т. 1 до началника на регионалното управление на образованието, в което подреждат желанията си за обявените свободни места.

(4) Резултатите от четвъртия етап на класиране се обявяват от началника на регионалното управление на образованието.

(5) Класираните ученици се записват в училището.

(6) Приемашите училища съхраняват списъците със записаните ученици и със свободните места.

(7) След четвъртия етап на класиране, ако записаните в дадена паралелка са под норматива за минимален брой ученици, началникът на регионалното управление на образованието закрива паралелката и насочва учениците към паралелка, в която има свободни места, като се отчита балът на ученика.

(8) По изключение от ал. 7 след съгласуване с финансиращия орган началникът на регионалното управление на образованието може да не закрива паралелката.

(9) Четвъртия етап на класиране приключва с обявяване от началника на регионалното управление на образованието на свободните места."

§ 9. В чл. 69 се правят следните изменения:

1. В т. 1 думата "приети" се заменя с "класирани".

2. В т. 2 думата "приети" се заменя с "класирани".

§ 10. В чл. 70 се правят следните изменения:

1. В ал. 1 думата "третия" се заменя с "четвъртия".

2. В ал. 2 думите "по определени критерии съобразно вида на образованието и на спецификите на обучението" се заменят със "според бала на учениците по низходящ ред".

§ 11. Приложение № 1 към чл. 63, ал. 1, т. 1 се изменя така:

"Приложение № 1 към чл. 63, ал. 1, т. 1

**ДО
НАЧАЛНИКА
НА РУО -**

ЗАЯВЛЕНИЕ

за участие в първи/трети/четвърти етап на класиране за прием в VIII клас

ОТ

ЕГН

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

, пол

--	--

, входящ номер

--	--	--	--	--	--	--	--

,

(Вярното се отбелязва с "X")

телефон/и за контакти на родител/и:

електронен адрес на родител/и:

УВАЖАЕМИ/УВАЖАЕМА ГОСПОДИН/ГОСПОЖО ПРЕДСЕДАТЕЛ,

Желая да участвам в класирането в следните училища на територията на РУО, гр.

...

Поредно желание	Наименование на училището, профил или специалност от професия	Код
1.		
2.		
3.		
4.		
.		
.		
.		

Прилагам документ, удостоверяващ правото по чл. 63, ал. 2, т. 6 от Наредба № 10 от 2016 г. за организация на дейностите в училищното образование за участие в олимпийски игри или на призово място от световно, европейско, балканско или държавно спортно първенство.

1. №/.....20 г.
(вид на документа) (дата)

Подпис на ученика/ученичката:

Родител/настойник:

.....
(име, фамилия) (подпис)

Приел заявлението:
(име, фамилия) (подпис)

Гр./с.

Дата: "

§ 12. Създава се приложение № 1а към чл. 63, ал. 1, т. 8:
"Приложение № 1а към чл. 63, ал. 1, т. 8

ДО
НАЧАЛНИКА
НА РУО -

ЗАЯВЛЕНИЕ

за използване на резултатите от областен и/или национален кръг от олимпиадата по български език и литература и/или от областен и/или национален кръг от олимпиадата по математика от календара на МОН, проведени в годината на кандидатстване, вместо резултатите от националното външно оценяване

ОТ

..... ,

ЕГН

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

 , пол

М	Ж
---	---

 , входящ номер

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

 ,
на ученика

(Вярното се отбелязва с "X")

телефон/и за контакти на родител/и:

електронен адрес на родител/и:

Поради болничен престой/карантина в деня на националното външно оценяване желая балът ми да се формира от резултата/резултатите от проведените в годината на кандидатстване областен и/или национален кръг на олимпиадата от календара на МОН по български език и литература и/или математика.

Представям копие от:

0 Документ/и от болнично заведение, удостоверяващ/и болничния престой.

0 Документ от регионалната здравна инспекция, удостоверяващ карантината.

Подпис на ученика/ученичката:

Родител/настойник:

.....

(име, фамилия)

(подпис)

Приел заявлението:

(име, фамилия)

(подпис)

Гр./с.

Дата: "

Наредба за изменение и допълнение на Наредба № 11 от 1.09.2016 г. за оценяване на резултатите от обучението на учениците (ДВ, бр. 74 от 2016 г.)

В сила от 01.09.2023 г.

Издадена от министъра на образованието и науката

Обн. ДВ. бр.75 от 1 септември 2023 г.

§ 1. В чл. 11 се правят следните изменения и допълнения:

1. В ал. 2 думите "или модули" се заличават.
2. В ал. 3, в изречение първо след думата "писмено" се поставя запетая и се добавя "с изключение на учебния предмет физическо възпитание и спорт,".
3. Създава се нова ал. 4:
"(4) Текущото изпитване за установяване на входното равнище по учебния предмет физическо възпитание и спорт да се осъществява чрез практически изпитвания."
4. Досегашните ал. 4 и 5 стават съответно ал. 5 и 6.
5. Досегашната ал. 6 става ал. 7, като в нея думите "по ал. 5" се заменят с "по ал. 6".

§ 2. Член 12 се изменя така:

"Чл. 12. (1) Минималният задължителен брой текущи изпитвания по учебен предмет или модули за всеки учебен срок е:

1. две текущи изпитвания по учебни предмети, изучавани по училищен учебен план с до два учебни часа включително седмично;
2. три текущи изпитвания по учебни предмети, изучавани по училищен учебен план над два часа седмично;
3. едно текущо изпитване по всеки модул от профилираната или професионалната подготовка.

(2) В минималния задължителен брой текущи изпитвания по ал. 1 се включва текущото изпитване по чл. 11, ал. 2."

§ 3. В глава втора, раздел II се създава чл. 21а:

"Чл. 21а. (1) За усвояване и затвърдяване на нови знания и за усъвършенстване на практически значими умения преподаващият учител може да поставя на учениците задачи за самостоятелното писмено изпълнение извън учебния час, като обемът им се определя в зависимост от урочните цели и възрастовите особености на учениците.

(2) В зависимост от обхвата поставените задачи за самостоятелно писмено изпълнение може да са за цялата паралелка, за отделна група ученици от паралелката или за отделен ученик.

(3) За целите на проектно-базираното обучение на учениците може да се възлагат изследователски задачи с по-продължителен срок за самостоятелно изпълнение или за работа в екип.

(4) Когато изпълнението на задачите по ал. 1 или по ал. 3 се проверява чрез индивидуално или групово изпитване, се поставя текуща оценка индивидуално за всеки ученик."

§ 4. В чл. 23, ал. 13 думите "по чл. 11, ал. 5" се заменят с "по чл. 11, ал. 6".

§ 5. В чл. 60 т. 7 се изменя така:

"7. в деня на оповестяване на индивидуалните резултати от националното външно оценяване определя условията и реда за запознаване в следващите три работни дни на ученика и неговите родители с оценената му изпитна работа."

§ 6. В чл. 90, ал. 1 в края на изречението се поставя запетая и се добавя "при които е необходимо ръчно засекретяване и разсекретяване".

§ 7. В чл. 95 т. 4 се изменя така:

"4. в деня на оповестяване на индивидуалните резултати от държавните зрелостни изпити определя условията и реда за запознаване на зрелостника в следващите три работни дни с оценената му изпитна работа срещу документ за самоличност."

§ 8. В чл. 55 в края на изречението се поставя запетая и се добавя "а изпитните работи на учениците на хартия, сканирани за целите на оценяването в електронна среда, в едномесечен срок от оповестяване на резултатите".

§ 9. В чл. 104 в края на изречението се поставя запетая и се добавя "а изпитните работи на зрелостниците на хартия, сканирани за целите на оценяването в електронна среда, в едномесечен срок от оповестяване на резултатите".

Заклучителни разпоредби

§ 10. Наредбата влиза в сила от деня на обнародването ѝ в "Държавен вестник".

**Наредба за изменение и допълнение на Наредба № 11 от 2016 г.
за оценяване на резултатите от обучението на учениците
(ДВ, БР. 74 от 2016 г.)**

Издадена от министъра на образованието и науката
Обн. ДВ. бр.51 от 13 юни 2023 г.

§ 1. В чл. 121 се правят следните изменения и допълнения:

1. Създава се нова т. 3:

"3. достъп до обучение във висшите училища;"

2. Досегашната т. 3 става т. 4.

§ 2. В чл. 122 се правят следните изменения и допълнения:

1. Точка 2 се изменя така:

"2. придобило средно образование, ако учебният предмет по чл. 134 от ЗПУО не е включен в дипломата му за средно образование, включително и в удостоверението по чл. 29, ал. 7;"

2. Създава се нова т. 3:

"3. зрелостник, който не е изучавал учебния предмет по чл. 134 от ЗПУО като профилиращ в избираемите учебни часове във втория гимназиален етап на средно образование или е изучавал учебния предмет чужд език като профилиращ на по-ниско ниво от Общата европейска езикова рамка;"

3. Досегашните т. 3 и 4 стават съответно т. 4 и 5.

§ 3. В чл. 123 се правят следните изменения:

1. В ал. 1, т. 2 думите "по учебен предмет" се заменят с "по учебен предмет по чл. 134 от ЗПУО", а накрая се поставя запетая и се добавя "информатика, предприемачество, музика, изобразително изкуство".

2. В ал. 3 думите "по чл. 122, т. 3" се заменят с "по чл. 122, т. 4".

3. Алинея 4 се отменя.

§ 4. Създава се чл. 124а:

"Чл. 124а. (1) Валидирането по чл. 123, ал. 1, т. 2 се осъществява след успешно завършване на последния гимназиален клас.

(2) За валидиране по чл. 123, ал. 1, т. 2 министърът на образованието и науката утвърждава образци на документи, както следва:

1. заявление за полагане на изпит за валидиране на компетентности по реда на допълнителните държавни зрелостни изпити;

2. служебна бележка за подадено заявление за полагане на изпит за валидиране на компетентности по реда на допълнителните държавни зрелостни изпити;

3. служебна бележка за допускане до изпит за валидиране на компетентности по реда на допълнителните държавни зрелостни изпити.

(3) В срок до 31 декември на текущата учебна година началникът на регионалното управление на образованието определя училищата, в които ще се подават заявленията по ал. 2 от лицата по чл. 122, т. 2.

(4) Лицата по чл. 122, т. 2 подават заявлението по ал. 2, т. 1 до директора на избрано от тях училище от определените от началника на регионалното управление на образованието и прилагат диплома за завършено средно образование или удостоверение за признаване на завършено средно образование по чл. 110, ал. 1.

(5) Лицата по чл. 122, т. 3 подават заявлението по ал. 2, т. 1 до директора на училището, в което е завършен XII клас, а ако последният гимназиален клас е завършен в училище в чужбина, заявлението се подава до директора на училище по ал. 4.

(6) Допускането до изпит за валидиране на компетентности по реда на допълнителните държавни зрелостни изпити се осъществява от комисията по чл. 96.

(7) Изпитът за валидиране се полага в посоченото в служебна бележка по ал. 2, т. 3 училище след представяне на документ за платена такса съгласно Тарифата за таксите, които се събират в системата на предучилищното и училищното образование, приета с Постановление № 195 на Министерския съвет от 2017 г. (ДВ, бр. 75 от 2017 г.)."

§ 5. В чл. 125 се правят следните изменения:

1. Алинея 6 се изменя така:

"(6) Когато валидирането на компетентностите е по учебен предмет по чл. 134 от ЗПУО, лицето избира дали да положи изпита върху:

1. учебното съдържание, което в училищното образование се изучава за придобиване на общообразователната подготовка в класовете от средната степен на образование, а за български език и литература - от втория гимназиален етап, или

2. върху учебното съдържание от задължителните модули на съответния профилиращ предмет, което в училищното образование е предвидено за изучаване в избираемите часове във втория гимназиален етап на средно образование."

2. В ал. 7 думите "по чл. 122, т. 3" се заменят с "по чл. 122, т. 4".

§ 6. В чл. 126 се правят следните изменения:

1. В ал. 2 думите "при условията и" се заличават.

2. Създава се ал. 4:

"(4) За валидирането лицето заплаща такса съгласно Тарифата за таксите, които се събират в системата на предучилищното и училищното образование, приета с Постановление № 195 на Министерския съвет от 2017 г."

§ 7. В чл. 127 се правят следните изменения и допълнения:

1. Алинея 3 се изменя така:

"(3) Удостоверение за валидиране по чл. 168 от ЗПУО се издава след успешно полагане на съответните изпити по чл. 125, ал. 1 от училището по чл. 124, ал. 1, по чл. 124а, ал. 4 или 5, след представяне на документ за платена такса съгласно Тарифата за таксите, които се събират в системата на предучилищното и училищното образование, приета с Постановление № 195 на Министерския съвет от 2017 г."

2. Създава се ал. 4:

"(4) Удостоверенията по ал. 3 се издават по реда на държавния образователен стандарт за информацията и документите, като в тях резултатите от изпитите по чл. 125, ал. 1 - 5 се записват с качествен и количествен показател в съответствие с чл. 9, ал. 1, а резултатите от изпитите по чл. 125, ал. 6 - и в точки, и в оценки с точност до 0,01."

§ 8. Член 128 се отменя.

Заклучителни разпоредби

§ 9. В Наредба № 8 от 2016 г. за информацията и документите за системата на предучилищното и училищното образование (обн., ДВ, бр. 66 от 2016 г.; изм. и доп., бр. 75 от 2017 г., бр. 50 от 2018 г., бр. 42 и 74 от 2019 г., бр. 26 и 77 от 2020 г., бр. 75 от 2021 г.; доп., бр. 101 от 2021 г.; изм. и доп., бр. 65 от 2022 г.) се правят следните изменения и допълнения:

1. В приложение № 2 към чл. 7, т. 2 на ред 21 се създава точка 3г):

3г) Протокол за резултати от валидиране на компетентности по учебен предмет по реда на допълнителните държавни зрелостни изпити	3-81К и ЕР	3г) резултати от валидиране на компетентности по учебен предмет по реда на допълнителните държавни зрелостни изпити	3г) изпит за валидиране на компетентности по учебен предмет по реда на допълнителните държавни зрелостни изпити; успешно и неуспешно положили изпита лица - резултати		
---	------------	---	---	--	--

"

2. В приложение № 4 към чл. 31 на ред 27 в колона 2 думите "Удостоверение за валидиране на компетентности по учебен предмет, невключен в дипломата за средно образование" се заменят с "Удостоверение за валидиране на компетентности по учебен предмет по реда на допълнителните държавни зрелостни изпити".

Наредба за изменение и допълнение на Наредба № 13 от 2016 г. за гражданското, здравното, екологичното и интеркултурното образование (ДВ, бр. 80 от 2016 г.)

В сила от 01.09.2023 г.

Издадена от министъра на образованието и науката

Обн. ДВ. бр.75 от 1 септември 2023 г.

§ 1. В приложение № 5 към чл. 11, ал. 3 "Рамкови изисквания при организиране на часа на класа" в таблицата се правят следните изменения и допълнения:

1. На ред "Военно обучение и защита на родината" в колона "IX клас" числото "5" се заличава, а в колона "XI клас" се добавя числото "5".

2. На ред "ОБЩО" в колона "IX клас" числото "28" се заменя с числото "23", а в колона "XI клас" числото "21" се заменя с числото "26".

Заклучителни разпоредби

§ 2. Наредбата влиза в сила от деня на обнародването ѝ в "Държавен вестник".

Наредба за изменение и допълнение на Наредба № 1 от 19 февруари 2020 г. за организацията и провеждането на изпитите за придобиване на професионална квалификация (ДВ, бр. 18 от 2020 г.)

В сила от учебната 2023 - 2024 година

Издадена от министъра на образованието и науката

Обн. ДВ. бр.102 от 23 декември 2022 г.

§ 1. В чл. 3 се правят следните изменения и допълнения:

1. (В сила от 27.12.2022 г.) В ал. 2 след думите "Министерството на образованието и науката" се поставя запетая и се добавя "като изпитът е анонимен".

2. В ал. 9 думите "чл. 1, ал. 2, т. 2 и 3" се заменят с "чл. 1, ал. 2".

3. Създава се нова ал. 11:

"(11) Обучаемите подават заявление до директора/ръководителя на обучаващата институция, в която се обучават, за избор на начина за явяване на изпита по чл. 1, ал. 2 - писмена работа по изпитна тема, писмен тест или защита на дипломен проект (приложение № 1), най-късно три месеца след началото на учебната година, в която ще се полага изпит, или след започване на обучението от лица, навършили 16 години."

4. Създава се нова ал. 12:

"(12) Учениците и зрелостниците не могат да променят направения избор по ал. 11 за начина за явяване на изпита по чл. 1, ал. 2, т. 1 и 2 в изпитните сесии на една и съща учебна година."

5. Досегашната ал. 11 става ал. 13 и се изменя така:

"(13) Обучаемите, които желаят да бъдат допускани до изпит по чл. 1, ал. 2, т. 2 и 3 за придобиване на професионална квалификация, подават заявление до директора/ръководителя на обучаващата институция, в която се обучават, за всяка изпитна сесия/дата, когато желаят да се явят на изпит. Сроктът за подаване на заявление за допускане до изпитите по чл. 1, ал. 2, т. 2 и 3 се определя със заповед на директора/ръководителя на обучаващата институция."

6. Досегашната ал. 12 става ал. 14.

§ 2. В чл. 4 се правят следните изменения и допълнения:

1. В ал. 1:

а) (В сила от 27.12.2022 г.) в т. 1 след думата "изпита" се поставя запетая и се добавя "която за допускане до задължителните държавни изпити за придобиване на професионална квалификация е училищната зрелостна комисия по чл. 83, ал. 4, т. 3 от Наредба № 11 от 2016 г. за оценяване на резултатите от обучението на учениците (ДВ, бр. 74 от 2016 г.)";

б) в т. 5 думите "и защита на дипломния проект в практическата част" се заличават;

в) в т. 6 след думата "теоретичната" се добавя "и практическата".

2. В ал. 5:

а) в т. 6 след думата "засекретява" се добавя "и разсекретява";

б) създава се т. 7:

"7. организира и присъства при тегленето на изпитната тема в деня на изпита по чл. 1, ал. 2, т. 2 и 3 за всяка специалност от професия, по която ще се полага изпит, и съставя

протокол за изтеглената тема, в който вписва коя е изтеглената тема, името и фамилията на изтеглилия темата, в коя зала и в колко часа я е изтеглил";

в) създава се т. 8:

"8. размножава изпитните билети и/или изпитния тест в деня на изпита в присъствието на директора/ръководителя на обучаващата институция";

г) създава се т. 9:

"9. раздава изпитния билет или писмения тест по същата изпитна тема на всеки обучаем в зависимост от заявеното му желание; член на комисията написва на дъската изпитната тема, датата, началото и края на изпита;"

3. В ал. 7 т. 4 се изменя така:

"4. приемат писмените работи на учениците от задължителния държавен изпит съгласно правилата за информационна сигурност, утвърдени със заповед на министъра на образованието и науката, и ги предават на председателя на комисията по подготовка и организиране на изпита заедно с протокола за дежурство;"

4. В ал. 9:

а) т. 1 се изменя така:

"1. при заявено желание на обучаемите по чл. 3, ал. 11 изготвя изпитен билет по всяка тема от националната изпитна програма, включващ темата, кратко описание на учебното съдържание, дидактически материали, в случай че има такива, и критериите за оценяване на изпита - част по теория на професията, в съответствие със съдържанието на националната изпитна програма;"

б) (В сила от 27.12.2022 г.) т. 2 се изменя така:

"2. въз основа на решение на педагогическия съвет в училището и при писмено заявено желание на обучаемите в заявлението по чл. 3, ал. 11 изготвя за изпита по чл. 1, ал. 2, т. 1 и 2 база данни с въпроси за съставяне на изпитен тест по всяка изпитна тема в съответствие със съдържанието на националната изпитна програма и изискванията за броя, вида и тежестта на въпросите за теста, като осигурява избор на всеки един въпрос в теста от минимум два възможни варианта";

в) в т. 3 думите "националната изпитна програма" се заменят с "учебните програми, по които е проведено професионалното обучение";

г) (В сила от 27.12.2022 г.) т. 4 се изменя така:

"4. в деня преди изпита съставя чрез случаен избор или генерира с помощта на електронна платформа от базата данни с въпроси изпитен тест по всяка тема от националната изпитна програма за провеждане на изпита по чл. 1, ал. 2, т. 1 и 2";

д) точки 5, 6 и 7 се отменят.

5. В ал. 10 се правят следните изменения:

а) в т. 1 думите "или за защитата на дипломните проекти в практическата част" се заличават;

б) в т. 2 думите "или за защитата на дипломните проекти в практическата част" се заличават;

в) в т. 4 думите "или в случаите по чл. 2, ал. 5 за защитата на дипломните проекти в практическата част," се заличават.

6. В ал. 11 се правят следните допълнения:

а) в т. 3 след думите "дипломният проект" се поставя запетая и се добавя "а в практическата част проследява изпълнението на практическото задание";

б) в т. 4 след думата "теоретичната" се добавя "и практическата".

7. В ал. 13, т. 1 накрая след думата "професията" се поставя запетая и се добавя "и окончателен брой точки от изпита."

§ 3. (В сила от 27.12.2022 г.) В чл. 5 се създава ал. 6:

"(6) При провеждане на изпита по чл. 1, ал. 2, т. 1 не се оценява изпитна работа на ученик, за която е установено нарушаване на изискванията за анонимност. В този случай квесторите или членовете на съответната комисия, която е установила нарушението на анонимността, съставят протокол, описващ нарушението, и го подписват заедно с директора на училището или с председателя на съответната комисия."

§ 4. В чл. 7 се правят следните изменения:

1. В ал. 1:

а) в основния текст след думите "професионалното образование" се добавя "за всяка учебна година", а думата "три" се заменя с "две";

б) т. 3 се отменя.

2. В ал. 3 след думите "дипломен проект в" се добавя "теоретичната и".

3. Алинея 4 се отменя.

§ 5. В чл. 9, ал. 1 думите "по чл. 3, ал. 11" се заличават.

§ 6. В чл. 9а се правят следните изменения и допълнения:

1. Алинея 3 се изменя така:

"(3) Защитата на дипломния проект в практическата ѝ част е изпълнение на практическо задание, свързано с темата на дипломния проект и неговото представяне пред комисията по чл. 4, ал. 1, т. 6."

2. В ал. 4:

а) (В сила от 27.12.2022 г.) в т. 2 второто изречение се изменя така: "директорът може да определи за ръководител консултант на ученика учител по професионална подготовка, представител на работодателите, на висшите училища, а за учениците в обучение чрез работа (дуална система на обучение) - наставник от предприятието, в което ученикът провежда практическото обучение в реална работна среда";

б) в т. 4 след думата "задачи" се добавя "свързани с темата на дипломния проект и".

3. В ал. 8 думите "чл. 7, ал. 4" се заменят с "чл. 7, ал. 3".

§ 7. В чл. 9б се правят следните изменения:

1. В ал. 1, изречение второ думите "чл. 7, ал. 4" се заменят с "чл. 7, ал. 3".

2. В ал. 2, изречения първо и второ думите "чл. 7, ал. 4" се заменят с "чл. 7, ал. 3".

3. В ал. 5, изречение второ думите "чл. 7, ал. 4" се заменят с "чл. 7, ал. 3".

§ 8. В чл. 9в се правят следните изменения:

1. В ал. 1 думите "чл. 7, ал. 3 и 4" се заменят с "чл. 7, ал. 3".

2. В ал. 2 изречение пето след думата "Рецензентите" се добавя "може да".

§ 9. В чл. 9г се правят следните изменения:

1. Алинея 1 се изменя така:

"(1) Учениците, които не са допуснати до защита на дипломен проект или които не са защитили успешно, за следващата изпитна сесия на една и съща учебна година могат да представят нова разработка на същата тема."

2. Алинея 2 се изменя така:

"(2) Учениците, които са допуснати, но не са се явили на защита на дипломния проект, могат да го защитят на някоя от следващите 3 последователни изпитни сесии. В случай че ученикът не защити дипломния проект в периода на тези изпитни сесии, разработва дипломен проект по ново индивидуално задание."

3. Алинея 3 се отменя.

4. Алинея 4 се отменя.

§ 10. В чл. 10, ал. 3 думите "в сесиите и на датите по чл. 7" се заменят с "на дати, определени от директора на училището, като първата от тях е не по-късно от 15 работни дни след приключване на обучението."

§ 11. В чл. 11, ал. 2 думите "или професионалният колеж" се заличават, а думите "са закрити или преобразувани" се заменят с "е закрито или преобразувано".

§ 12. В чл. 12 се правят следните изменения и допълнения:

1. Алинея 1 се изменя така:

"(1) Изпитът за придобиване на професионална квалификация по част от професията, както и за актуализиране или разширяване на професионалната квалификация, се полага след успешното приключване на професионалното обучение по рамкови програми Д и Е на дати, посочени на интернет страницата на училището или в профила на ЦПО в информационната система на НАПОО."

2. В ал. 2, изречение първо в края след думата "професията" се добавя "с максимален брой 100 точки за всяка част от изпита."

§ 13. В чл. 14, ал. 4 накрая след думите "по ал. 3" се добавя "в брой точки".

§ 14. В чл. 15а се правят следните изменения:

1. Алинея 2 се изменя така:

"(2) Председателят на комисията за подготовка, провеждане и оценяване на изпита чрез защита на дипломния проект формира оценката от защитата на дипломния проект в теоретичната част в брой точки като средноаритметична от индивидуалните оценки на членовете на комисията с точност до 0,01 и я отразява в протокола за резултата от защитата на дипломен проект съгласно приложение № 2 към чл. 7, т. 2 от Наредба № 8 от 2016 г. за информацията и документите за системата на предучилищното и училищното образование. Оценката в брой точки се поставя въз основа на критериите и показателите, определени в националната изпитна програма."

2. Алинея 3 се изменя така:

"(3) Председателят на комисията за подготовка, провеждане и оценяване на изпита чрез защита на дипломния проект формира оценката от защитата на дипломния проект в практическата част в брой точки като средноаритметична от индивидуалните оценки на членовете на комисията с точност до 0,01 и я отразява в протокола за резултата от писмен, устен или практически изпит съгласно приложение № 2 към чл. 7, т. 2 от Наредба № 8 от 2016 г. за информацията и документите за системата на предучилищното и училищното образование. Оценката в брой точки се поставя въз основа на критериите и показателите, определени в националната изпитна програма."

§ 15. Приложение № 1 към чл. 3, ал. 11 се изменя така:

"Приложение № 1 към чл. 3, ал. 11

ДО
ДИРЕКТОРА/РЪКОВОДИТЕЛЯ
НА
ГР./С.

ЗАЯВЛЕНИЕ

от _____,
(име, презиме и фамилия)

живуш(а) в гр./с. _____, община _____,
област _____, ж.к./ул. _____ № ____, бл. _____,
вх. _____, ет. _____, ап. _____, тел. за контакти _____, завършил(а) _____ клас
през учебната __ година/курс по професионално обучение от дата _____ година до дата
_____ година,

в _____,

(пълно наименование на училището, професионалния колеж, центъра за професионално обучение)

гр./с. _____, община _____,
област _____,
професия: _____,
специалност: _____

УВАЖАЕМИ ГОСПОДИН/ГОСПОЖО ДИРЕКТОР/РЪКОВОДИТЕЛ,

Заявявам желанието си да се явя на задължителен държавен изпит/държавен изпит/изпит за придобиване на професионална квалификация по следния начин:

(видът на изпита се подчертава)

- Изпитна тема
- Писмен тест
- Защита на дипломен проект (само за ученици)

(отбележете избора си с X)

Запознат/а съм:

- с целта и средствата на обработка на личните ми данни (три имена, данни за контакт и данни за завършен/о клас/средно образование/придобита степен на професионална квалификация), а именно организиране и провеждане на задължителен държавен изпит/държавен изпит/изпит за придобиване на професионална квалификация съгласно действащите ЗПУО, ЗПОО и актовете по прилагането им;

- с правото ми на достъп и на коригиране на събраните данни, както и с правото ми на жалба до надзорен орган;

- че личните ми данни ще бъдат обработвани и съхранявани при спазване на разпоредбите на нормативните актове в областта на защита на личните данни и приложимото българско законодателство.

Прилагам копие от медицински документ № _____ за заболяване: _____

_____ и желая да бъда допуснат(а) до устен изпит

и/или да ми бъде осигурена подкрепяща среда _____

(удължено време, учител консултант, преподавател консултант, формат на изпита,
самостоятелна зала)

Гр./с. _____

Дата: _____

Заявител:

(име, фамилия и подпис)"

§ 16. В приложение № 2 към чл. 4, ал. 3 в т. 1 накрая след думите "ал. 2" се добавя "в училището/обучаващата институция".

Заключителни разпоредби

§ 17. Тази наредба влиза в сила от учебната 2023 - 2024 година, с изключение на § 1, т. 1, § 2, т. 2, буква "а" и т. 4, букви "б" и "г", § 3 и § 6, т. 2, буква "а", които влизат в сила три дни след обнародването на наредбата в "Държавен вестник".

НАРЕДБА за условията и реда за организиране, провеждане и осигуряване обучението на българските граждани за защита на отечеството

В сила от учебната 2023/2024 година
Приета с ПМС № 66 от 03.05.2023 г.

Обн. ДВ. бр.41 от 9 май 2023 г.

Раздел I. Общи положения

Чл. 1. С наредбата се уреждат съдържанието, редът и начинът на провеждането на обучението:

1. по чл. 56 от Закона за резерва на въоръжените сили на Република България на гражданите на Република България в двата етапа за придобиване на средно образование;

2. по чл. 57 от Закона за резерва на въоръжените сили на Република България на български граждани - студенти от висшите военни училища, подготвящи се за придобиване на висше образование по граждански специалности, студенти от други висши училища, обучаващи се за придобиване на образователно-квалификационна степен "бакалавър" и "магистър", и граждани с висше образование за придобиване на квалификация "Офицер от резерва".

Чл. 2. Обучението на български граждани - ученици и студенти, за защита на Родината допринася за формиране на ценности и нагласи за родолюбие, достойнство, дълг, чест и отговорност към страната.

Чл. 3. (1) Обучението на учениците в двата етапа за придобиване на средно образование осигурява усвояване на знания и придобиване на умения, свързани със защитата на Родината, действията за оцеляване при кризи от военен характер, както и за мисиите и задачите на въоръжените сили.

(2) Обучението на учениците се провежда при условията и по реда на наредбата и в съответствие с разпоредбите на Закона за резерва на въоръжените сили на Република България и Закона за предучилищното и училищното образование.

Чл. 4. (1) Обучението за придобиване на квалификация "Офицер от резерва" се организира, провежда и осигурява при условията и по реда на наредбата и в съответствие с разпоредбите на Закона за резерва на въоръжените сили на Република България.

(2) Обучението за придобиване на квалификация "Офицер от резерва" в съответствие с чл. 57 от Закона за резерва на въоръжените сили на Република България се организира и провежда във висшите военни училища.

Раздел II.

Обучение на български граждани със статус на ученици за усвояване на знания и придобиване на умения, свързани със защитата на Родината, действията за оцеляване при кризи от военен характер, както и за мисиите и задачите на въоръжените сили

Чл. 5. (1) Обучението на българските граждани по чл. 1, т. 1 в двата етапа за придобиване на средно образование се осъществява в часа на класа, в рамките на не по-малко от общо 10 учебни часа от определените часове на класа.

(2) Обучението по ал. 1 се провежда в рамките на 5 учебни часа за десети клас и 5 учебни часа за единадесети клас.

(3) Обучението по ал. 1 се провежда в периода от 1 декември до края на учебната година.

Чл. 6. (1) Съдържанието на обучението на учениците в десети клас в първия етап за придобиване на средно образование е с тематична насоченост, както следва:

1. усвояване на знания и придобиване на умения, свързани със защитата на Родината;

2. същност и съдържание на гражданско-военните отношения;

3. оказване на помощ на населението от въоръжените сили при кризи от военен характер;

4. оцеляване при откриване на невзривени боеприпаси, както и оказване на съдействие от въоръжените сили на органите за сигурност в борбата им срещу разпространяване на оръжия за масово унищожение, незаконен трафик на оръжие и тероризъм;

5. защита на населението и критичната инфраструктура и участие на въоръжените сили в спасителни и евакуационни дейности.

(2) Съдържанието на обучението на учениците в единадесети клас във втория етап за придобиване на средно образование е с тематична насоченост, както следва:

1. въоръжени сили на Република България - история и настояще;

2. мисии и задачи на въоръжените сили на Република България; участие в операции и мисии извън територията на страната;

3. същност, цели и задачи на резерва на въоръжените сили на Република България;

4. въоръжение и екипировка на военнослужещите във видовете въоръжени сили;

5. приемане на военна служба и на служба в резерва на въоръжените сили на Република България.

Чл. 7. (1) До 15 юли на съответната година директорите на училищата, осъществяващи обучение в средната степен на образование, заявяват до съответните териториални структури за водене на военния отчет към Централното военно окръжие броя на паралелките в десети и единадесети клас за следващата учебна година, в които ще се провежда обучението по чл. 6.

(2) До 30 септември за първия учебен срок и до 15 февруари за втория учебен срок на текущата учебна година директорите на

училищата, осъществяващи обучение в средната степен на образование, представят на съответните териториални структури за водене на военния отчет към Централното военно окръжие извадки от седмичните разписания, в които е предвидено да се провежда обучението по чл. 6.

(3) До 15 октомври за първия учебен срок и до 1 март за втория учебен срок на текущата учебна година началникът на Централното военно окръжие утвърждава план-графиците на съответните териториални структури за водене на военния отчет за осигуряване обучението на учениците в училищата, осъществяващи обучение в средната степен на образование.

Чл. 8. (1) Обучението на учениците в училищата, осъществяващи обучение в средната степен на образование, се провежда в присъствието на класния ръководител от военнослужещи или цивилни служители от Министерството на отбраната, структурите на пряко подчинение на министъра на отбраната и Българската армия, преминали подготовка по чл. 10 за обучение на ученици.

(2) До 20 август на съответната година Централното военно окръжие и неговите териториални структури изпращат до командирите/началниците/ръководителите на териториален принцип заявка за лицата, които ще провеждат обучението по чл. 6.

Чл. 9. (1) Ръководителите на административните звена на Министерството на отбраната, ръководителите (командирите) на структури на пряко подчинение на министъра на отбраната и командирите (началниците) на военни формирования от Българската армия определят военнослужещи и цивилни служители, които да провеждат обучението по чл. 6.

(2) До 5 октомври на съответната година ръководителите на административните звена на Министерството на отбраната, командирите (началниците) на военни формирования и ръководителите на структури на пряко подчинение на министъра на отбраната изпращат по команден ред предложения с определените от тях военнослужещи и цивилни служители до структурата по управление на човешките ресурси към министъра на отбраната.

(3) До 10 ноември на съответната година министърът на отбраната издава заповед за определяне на военнослужещите и цивилните служители, провеждащи обучението по чл. 6.

Чл. 10. (1) До 20 ноември на съответната година ръководителите на административните звена на Министерството на отбраната, командирите (началниците) на военни формирования и ръководителите на структури на пряко подчинение на министъра на отбраната организират изпращането на военнослужещите и цивилните служители по чл. 9, ал. 3 във Военна академия "Г. С. Раковски" и/или във висшите военни училища за провеждане на методическа подготовка в рамките на обучителен семинар по изпълнение на задълженията им за осигуряване обучението на учениците в училищата, осъществяващи обучение в средната степен на образование.

(2) Съдържанието и срокът за провеждане на методическа подготовка на военнослужещите и цивилните служители по чл. 9, ал. 3 се организира в частично присъствена форма в рамките на 16 часа, от които минимум 8 часа присъствено обучение.

(3) Материалите, необходими за провеждане на методическата подготовка по време на обучителния семинар по ал. 2, се изготвят от Националния военен университет "Васил Левски" в срок до 1 октомври на съответната година.

(4) Националният военен университет "Васил Левски" в срок до 15 октомври организира предоставянето на материалите за подготовка на военнослужещите и цивилните служители по чл. 9, ал. 3 чрез официалния сайт на образователната институция.

Чл. 11. До 30 юли на съответната година Централното военно окръжие изпраща в структурата по управление на човешките ресурси към министъра на отбраната отчет-анализ за дейността и изпълнението на план-графика за осигуряване обучението на учениците в училищата, осъществяващи обучение в средната степен на образование в страната, и предложения за подобряване на работата и необходимостта от допълнителни разработки към предлаганите теми за следващата учебна година.

Чл. 12. Директорите на училищата, осъществяващи обучение в средната степен на образование, ежемесечно изпращат до съответната териториална структура на Централното военно окръжие справка относно проведеното обучение от военнослужещите и цивилните служители по чл. 9, ал. 3, в случай че такова е планирано за съответния месец.

Чл. 13. Структурите на Централното военно окръжие подпомагат регионалните управления на образованието в осъществяването на координацията и контрола за провеждането на обучението на учениците, за усвояване на знания и придобиване на умения, свързани със защитата на Родината, действията за оцеляване при кризи от военен характер, както и за мисиите и задачите на въоръжените сили.

Раздел III.

Обучение на български граждани - студенти от висшите военни училища, подготвящи се за придобиване на висше образование по граждански специалности, студенти от други висши училища, обучаващи се за придобиване на образователно-квалификационна степен "бакалавър" и "магистър", и граждани с висше образование за придобиване на квалификация "Офицер от резерва"

Чл. 14. (1) Ежегодно до 15 ноември Централното военно окръжие изпраща заявка в структурата по управление на човешките ресурси към министъра на отбраната за броя на местата по видове въоръжени сили и родове войски за обучение на българските граждани по чл. 1,

т. 2 за придобиване на квалификация "Офицер от резерва" за следващата учебна година.

(2) До 15 декември структурата по управление на човешките ресурси към министъра на отбраната изготвя заповед на министъра на отбраната за обявяване броя на местата за обучение на българските граждани по чл. 1, т. 2 за придобиване на квалификация "Офицер от резерва".

Чл. 15. (1) Обучението на българските граждани по чл. 1, т. 2 за придобиване на квалификация "Офицер от резерва" се извършва по част от учебните планове и програми за придобиване на образователно-квалификационна степен "бакалавър" от професионално направление "Военно дело". Обучението за придобиване на квалификация "Офицер от резерва" започва с началото на учебната година на курсантите.

(2) Съдържанието на учебните програми по ал. 1 включва провеждането на съвместна подготовка (теоретична и практическа) с курсантите от съответното висше военно училище, която е ориентирана към спецификата на вида въоръжена сила или структура на пряко подчинение на министъра на отбраната.

(3) Обучението на българските граждани по чл. 1, т. 2 за придобиване на квалификация "Офицер от резерва" във висшите военни училища е с продължителност до 1000 учебни часа в рамките на до 2 учебни години, разпределено в 2 семестъра присъствено обучение, и включва:

1. провеждане на базова военна подготовка (начална военна подготовка и курс по оцеляване) и обща военна подготовка, както и полагане на военна клетва (за тези обучаеми, които са без начална военна подготовка);

2. провеждане на специална военна подготовка;

3. полагане на не по-малко от 4 семестриални изпита за периода на обучение, като най-малко 2 от изпитите са от дисциплините по специална военна подготовка;

4. защита на курсов проект.

Чл. 16. (1) Българските граждани по чл. 1, т. 2 могат да кандидатстват във висше военно училище за придобиване на квалификация "Офицер от резерва", ако отговарят на изискванията на чл. 57 от Закона за резерва на въоръжените сили на Република България.

(2) Кандидатите по ал. 1 ежегодно от 1 до 31 януари подават заявление за обучение за придобиване на квалификация "Офицер от резерва" по образец до началника на съответното висше военно училище с приложени документи, както следва:

1. копие на дипломата от последното завършено образование (завършилите образование в чужбина представят копие от диплома, призната по нормативноустановения ред);

2. удостоверение от областния Център за психично здраве за липса на психични заболявания;

3. служебна бележка от Националната следствена служба, удостоверяваща липсата на образувани предварителни производства за извършени умишлени престъпления от общ характер;

4. декларация, че нямат друго гражданство освен българско;

5. декларация по чл. 74, ал. 2, т. 1 от Данъчно-осигурителния процесуален кодекс;

6. въпросник за проучване по чл. 46, т. 1 от Закона за защита на класифицираната информация (приложение № 2 към чл. 47 и 48 от ЗЗКИ), попълнен от кандидата, и актуална снимка;

7. лична амбулаторна карта за здравословно състояние с отразена актуална етапна епикриза от личния лекар;

8. декларация, че са съгласни съответното висше военно училище да обработва предоставените му лични данни съгласно изискванията на Регламент (ЕС) 2016/679 на Европейския парламент и на Съвета относно защитата на физическите лица във връзка с обработването на лични данни и относно свободното движение на такива данни и за отмяна на Директива 95/46/ЕО (Общ регламент относно защитата на данните) (ОВ, L 119, 4.05.2016 г.) и Закона за защита на личните данни във връзка с обучението им във висшето военно училище;

9. служебна бележка, удостоверяваща, че се обучават за придобиване на образователно-квалификационна степен "бакалавър" или "магистър" (ако към момента на кандидатстване са със статус на студенти).

(3) Кандидатите по ал. 1 могат да получат формулярите на заявлението и документите по ал. 2 от висшето военно училище, в което кандидатстват, от военното окръжие по местоживееене или от интернет страницата на висшето военно училище.

(4) Кандидатите по ал. 1 подават документите лично или по електронна поща във висшето военно училище, в което кандидатстват, или чрез началника на съответното военно окръжие по местоживееене.

(5) Длъжностните лица от съответното военно окръжие въвеждат необходимата информация на кандидатите за обучение в Националния военен университет "Васил Левски" в електронна система за прием на обучаеми в университета.

(6) Обстоятелствата относно съдимостта на лицата по ал. 1 се установяват служебно от определени от началниците на висшите военни училища длъжностни лица.

Чл. 17. (1) На кандидатите по чл. 16 се извършва медицинско освидетелстване за годност за военновременна служба от военномедицински органи при условия и по ред, определени с акт на министъра на отбраната.

(2) Психологичната пригодност за военновременна служба на кандидатите по чл. 16 се определя от специализирани звена и органи по психологичното осигуряване при условия и по ред, определени с акт на министъра на отбраната.

Чл. 18. (1) Началникът на висшето военно училище със своя заповед организира реда за прием на документите, подбора и

приемането на кандидатите по чл. 16, които отговарят на условията за обучение за придобиване на квалификация "Офицер от резерва", като:

1. кандидатите, които са годни за военновременна служба и психологично пригодни за военновременна служба, се класират по среден успех - за притежаващите висше образование, от дипломата за висше образование, а тези, които към момента са все още студенти - от дипломата за средно образование за студентите 1-ви курс или средния успех от предходната учебна година за студентите от 2-ри, 3-ти или 4-ти курс;

2. при равни други условия с предимство се приемат за обучение гражданите, изпълнявали служба в доброволния резерв или преминали начална военна подготовка.

(2) Началникът на висшето военно училище решава окончателно всички въпроси по приемането на кандидатите по чл. 16 в съответствие с тази наредба и заповедта по ал. 1.

(3) До 28 февруари определените по реда на ал. 1 кандидати се зачисляват за обучение за придобиване на квалификация "Офицер от резерва" със заповед на началника на висшето военно училище при спазване на изискванията за обявените места за обучение в акта на министъра на отбраната по чл. 14, ал. 2.

(4) Началниците на висшите военни училища сключват договори за обучение по чл. 57, ал. 5 от Закона за резерва на въоръжените сили на Република България с лицата по ал. 3 по образец, утвърден със заповед на министъра на отбраната.

(5) Началникът на висшето военно училище ежегодно до 15 март изпраща информация до структурата по управление на човешките ресурси към министъра на отбраната и Централното военно окръжие за зачислените за обучение български граждани по чл. 1, т. 2 за придобиване на квалификация "Офицер от резерва".

Чл. 19. (1) Завършилите обучението за придобиване на квалификация "Офицер от резерва" български граждани полагат военна клетва, присвоява им се първо офицерско звание по резерва при условия и по ред, определени с правилника за прилагане на Закона за резерва на въоръжените сили на Република България, и се зачисляват в запаса.

(2) На българските граждани по ал. 1 се връчва свидетелство за придобита квалификация "Офицер от резерва" и военноотчетна специалност по време на ежегодния випускнен акт на курсантите.

Чл. 20. (1) До 5 дни след провеждането на ежегодния випускнен акт по чл. 19, ал. 2 началниците на висши военни училища изпращат в Централното военно окръжие списък на българските граждани, придобили квалификация "Офицер от резерва".

(2) До 30 дни след провеждането на випускния акт по чл. 19, ал. 2 българските граждани, придобили квалификация "Офицер от резерва", се явяват в съответната териториална структура към Централното военно окръжие по постоянен адрес за зачисляване в запаса.

Раздел IV.

Задължения на държавните и местните органи и други организации за осигуряване обучението на българските граждани за защита на Отечеството по чл. 56 и 57 от Закона за резерва на въоръжените сили на Република България

Чл. 21. Министърът на образованието и науката чрез регионалните управления на образованието осъществява координацията и контрола за провеждането на обучението на учениците в училищата, осъществяващи обучение в средната степен на образование, за усвояване на знания и придобиване на умения, свързани със защитата на Родината, действията за оцеляване при кризи от военен характер, както и за мисиите и задачите на въоръжените сили.

Чл. 22. Министърът на отбраната контролира дейностите по обучението на българските граждани по чл. 1, т. 2 за придобиване на квалификация "Офицер от резерва" във висшите военни училища, като:

1. утвърждава учебните планове за обучение;
2. организира провеждането на информационно-рекламна дейност за обучението по чл. 4, ал. 2.

Чл. 23. Началниците на висшите военни училища:

1. организират провеждането на методическата подготовка на военнослужещите и цивилните служители, определени в заповедта по чл. 9, ал. 3;

2. разработват учебните планове и утвърждават програмите за обучение на българските граждани по чл. 1, т. 2 за придобиване на квалификация "Офицер от резерва";

3. организират и контролират провеждането на обучение на лицата по т. 2;

4. организират подбора и определянето на българските граждани по чл. 1, т. 2, които отговарят на условията за обучение за придобиване на квалификация "Офицер от резерва";

5. сключват договор за обучение с българските граждани, зачислени за обучение за придобиване на квалификация "Офицер от резерва";

6. до 30 април на предходната година изпращат до структурата по управление на човешките ресурси към министъра на отбраната финансови разчети за стойността на издръжката за обучение и осигуряване за един обучаем по т. 2 от съответната специалност;

7. до 30 юни на предходната година изпращат в структурата по управление на човешките ресурси към министъра на отбраната с копие до Централното военно окръжие информация за броя на българските граждани, които могат да бъдат приети за обучение за следващата учебна година за придобиване на квалификация "Офицер от резерва".

Чл. 24. Началникът на Централното военно окръжие:

1. планира, организира и контролира дейността на лицата по чл. 9, ал. 3, провеждащи обучение на учениците;

2. организира провеждането на информационно-рекламна дейност във висшите училища в страната и сред населението в общините за възможността за провеждане на обучение на българските граждани по чл. 1, т. 2 за придобиване на квалификация "Офицер от резерва" във висшите военни училища;

3. води на военен отчет българските граждани, преминали обучението по чл. 57 от Закона за резерва на въоръжените сили на Република България.

Раздел V.

Финансово и логистично планиране и осигуряване обучението на български граждани за защита на Отечеството по чл. 56 и 57 от Закона за резерва на въоръжените сили на Република България

Чл. 25. Всички финансови средства за провеждане на обучението по чл. 1 се планират в рамките на етапите и сроковете по бюджетната процедура за съответната година и се осигуряват за сметка на Министерството на отбраната.

Чл. 26. (1) Финансовите средства за командироване на военнослужещи и цивилни служители от Българската армия и структурите на пряко подчинение на министъра на отбраната, определени да провеждат обучението на учениците в училищата, осъществяващи обучение в средната степен на образование, се планират и осигуряват в програмите съответно на структурите по чл. 60д, ал. 1 и по чл. 78 от Закона за отбраната и въоръжените сили на Република България.

(2) Планирането и контролът на финансовите средства по ал. 1 се извършват от структурите по чл. 60д, ал. 1 и по чл. 78 от Закона за отбраната и въоръжените сили на Република България, от чийто състав са определените военнослужещи и цивилни служители по чл. 9, ал. 3.

Чл. 27. (1) На българските граждани по чл. 1, т. 2, приети за обучение за придобиване на квалификация "Офицер от резерва", за периода на присъственото обучение се осигурява:

1. безплатно настаняване в общежитията на висшите военни училища;

2. безплатна храна или левовата ѝ равностойност при условия и по ред, определени в акт на министъра на отбраната;

3. задължително застраховане срещу смърт и неработоспособност вследствие на злополука при изпълнение на задължения във връзка с обучението;

4. униформено облекло и снаряжение при условия и по ред, определени в акт на министъра на отбраната.

(2) До един месец след завършване на присъствения период на обучение висшите военни училища изпращат в структурата по управление на човешките ресурси към министъра на отбраната копия

на разходо-оправдателните документи по ал. 1, т. 1, 2 и 3 за възстановяване по установения ред на вложените за обучение финансови средства.

(3) Българските граждани по чл. 1, т. 2, които не завършат курса на обучение и не придобият професионална квалификация "Офицер от резерва", възстановяват разходите за обучение, настаняване и храна за периода, в който са били обучавани, съгласно сключения договор по чл. 18, ал. 4.

(4) В случай че разходите не може да се съберат по реда на ал. 3, вземането се събира по реда на Гражданския процесуален кодекс въз основа на извлечение от счетоводните книги.

Чл. 28. (1) За присъствения период по чл. 15, ал. 3 на студентите, които се обучават за придобиване на образователно-квалификационна степен "бакалавър" или "магистър" по граждански специалности, които са придобили квалификация "Офицер от резерва", се заплаща до 25 на сто, но не повече от 300 лв., за всяка от платените две семестриални такси за обучение в съответното висше училище.

(2) Заплащането на част от семестриалните такси за обучение по ал. 1 се извършва след подаване от студентите на:

1. заявление по образец, утвърден от началника на висшето военно училище;

2. уверение, че са записани за обучение във висше училище или университет;

3. платежни нареждания (оригинал), удостоверяващи заплатени семестриални такси;

4. удостоверение за наличие на банкова сметка.

(3) След проверка за редовността на документите по ал. 2 висшите военни училища заплащат семестриалните такси по реда на ал. 1.

(4) Извършените от висшите военни училища разходи по ал. 3 се възстановяват от Министерството на отбраната по установения ред след изпращане на копия от разходо-оправдателните документи в структурата по управление на човешките ресурси към министъра на отбраната.

Заключителни разпоредби

Параграф единствен. Наредбата се приема на основание чл. 58, ал. 1 от Закона за резерва на въоръжените сили на Република България.

Наредба за изменение и допълнение на Наредба № 4 от 30.11.2015 г. за учебния план (ДВ, бр. 94 от 2015 г.)

В сила от 25.08.2023 г.

Издадена от министъра на образованието и науката

Обн. ДВ. бр.73 от 25 август 2023 г.

§ 1. В приложение № 10 към чл. 12, ал. 2, т. 10 се правят следните изменения:

1. Ред "Общ годишен брой часове за раздел Б + раздел В, в т.ч. произв. практика" в раздел "Раздел Б - избираеми учебни часове + Раздел В - факултативни учебни часове" се изменя така:

Общ годишен брой часове за раздел Б + раздел В, в т.ч. произв. практика	408	60	408	60	396	36	1368	576	36	648	36	450	36	1782	972	36	812	46	1866	3648
---	-----	----	-----	----	-----	----	------	-----	----	-----	----	-----	----	------	-----	----	-----	----	------	------

"

2. Ред "Общо за раздел А + раздел Б + раздел В" се изменя така:

"

Общо за раздел А + раздел Б + раздел В	1386	1386	1422	4194	1368	1368	1368	4104	1368	1148	2516	6620
--	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------

"

3. Раздел "Забележки" се изменя така:

"Забележки:

* Във всички класове задължителните учебни часове по учебните предмети музика и изобразително изкуство може да се използват за специализирана подготовка.

В рамките на целодневното обучение в спортните училища освен часовете, определени в горната таблица, за осъществяване на тренировъчния процес за всяка седмица допълнително се определят:

- 4 учебни часа за спортна подготовка за V, VI, VII, X, XI и XII клас;

- 2 учебни часа за спортна подготовка за VIII и IX клас;

- 2 учебни часа за активен отдих и възстановяване в резултат на тренировъчните натоварвания.

** Часовете, предвидени за придобиване на обща професионална подготовка, може да се разместват в класовете от средната степен за сметка на часовете, предвидени за придобиване на отраслова и/или специфична професионална подготовка, при запазване на общия брой учебни часове в раздели А и Б за всеки отделен клас.

*** Определените четири допълнителни учебни седмици за V и VI клас се разделят на две седмици за спортна подготовка с включени 24 учебни часа и две седмици за спортен лагер с включени 36 учебни часа.

Определените четири допълнителни учебни седмици за XII клас се разделят на две седмици за производствена практика с включени 10 учебни часа и две седмици за спортен лагер с включени 36 учебни часа."

Заклучителни разпоредби

§ 2. Наредбата влиза в сила от деня на обнародването ѝ в "Държавен вестник" и се прилага за училищните учебни планове от учебната 2023 - 2024 година.